2024/1143

23.4.2024

# EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2024/1143,

## 11. aprill 2024,

## milles käsitletakse veinile, piiritusjookidele ja põllumajandustoodetele antavaid geograafilisi tähiseid ning põllumajandustoodete garanteeritud traditsioonilisi tooteid ja vabatahtlikke kvaliteedimõisteid ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1308/2013, (EL) 2019/787 ja (EL) 2019/1753 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1151/2012

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2 ja artikli 118 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ([2]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([3])

ning arvestades järgmist:

(1) Aastate jooksul on liit kehtestanud teatavate kindlate omadustega toodete kvaliteedikavasid, mis hõlmavad veini, piiritusjookide ja põllumajandustoodete, sealhulgas toiduainete geograafilisi tähiseid, samuti põllumajandustoodete, sealhulgas toiduainete garanteeritud traditsioonilisi tooteid ja vabatahtlikke kvaliteedimõisteid.

(2) Komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises esitatud Euroopa rohelise kokkuleppe kohaselt kuulub kõigile kättesaadava õiglase, kestliku, tervislikuma ja keskkonnahoidlikuma toidusüsteemi („talust taldrikule“) väljakujundamine selliste poliitikavaldkondade hulka, millega soovitakse muuta liidu majandust kestliku tuleviku nimel.

(3) Geograafilistel tähistel võib olla kestlikkuse seisukohast oluline roll, sealhulgas ringmajanduses, mille tulemusena suureneb nende väärtus pärandina ja seega ka nende roll riikliku ja piirkondliku poliitika raames, pidades silmas Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamist.

(4) Komisjoni 20. mai 2020. aasta teatises „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“, milles kutsuti üles minema üle kestlikele toidusüsteemidele, kutsuti ühtlasi üles tugevdama geograafilisi tähiseid käsitlevat õigusraamistikku ja lisama konkreetsed kestlikkuse kriteeriumid. Kõnealuses teatises võttis komisjon kohustuse tugevdada muude majanduselus osalejate seas geograafilise tähisega toodete tootjate, nende ühistute ja tootjaorganisatsioonide positsiooni toiduainete tarneahelas. Keskenduda tuleks väiketootjatele, eelkõige neile, kes säilitavad kõige paremini traditsioonilisi oskusi ja oskusteavet.

(5) Oma 25. novembri 2020. aasta teatises „Innovatsioonipotentsiaali rakendamine – intellektuaalomandi tegevuskava ELi majanduse taastamise ja vastupidavuse toetamise suurendamiseks“ võttis komisjon kohustuse otsida võimalusi põllumajandustoodete, veini ja piiritusjookide geograafiliste tähiste tugevdamiseks, moderniseerimiseks, ühtlustamiseks ja paremaks jõustamiseks.

([1]) ELT C 443, 22.11.2022, lk 116.
([2]) ELT C 79, 2.3.2023, lk 74.
([3]) Euroopa Parlamendi 28. veebruari 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 26. märtsi 2024. aasta otsus.

(6) Liidu veini-, piiritusjookide ning põllumajandus- ja toidutootmise üks olulisi tugevusi peitub kvaliteedis ja mitmekesisuses, mis annavad liidu tootjatele konkurentsieelise ning olulise panuse liidu elavasse kultuuri- ja kulinaariapärandisse. See tuleneb asjaolust, et liidu tootjad on oma oskuste ja meelekindlusega säilitanud traditsioone ning kultuuriliste identiteetide mitmekesisust kui liidu pärandi osa, käies samal ajal kaasas uute tootmismeetodite ja materjalide arendamisega, mis on muutnud traditsioonilised liidu tooted kvaliteedisümboliks.

(7) Üha enam suureneb liidu kodanike ja tarbijate nõudlus kvaliteedi ning traditsiooniliste ja kättesaadavate toodete järele, millel on kindlad omadused, mis tulenevad nii nende päritolust kui ka tootmisviisist. Samuti on nad huvitatud liidu põllumajandus- ja toidutootmise mitmekesisuse ja tarnekindluse säilitamisest. See tekitab nõudluse teatavate kindlate omadustega, eelkõige oma geograafilise päritoluga seotud omadustega veini, piiritusjookide ja põllumajandustoodete, sealhulgas toiduainete järele. Kodanikud ja tarbijad on üha teadlikumad tootmistingimustest, mis on kujundanud selliste toodete mainet ja identiteeti.

(8) Kvaliteetsed tooted on üks liidu suurimatest varadest nii selle majanduse kui ka kultuurilise identiteedi seisukohast. Need tooted esindavad kõige tugevamalt märgistust „valmistatud ELis“, mis on äratuntav kogu maailmas ning mis soodustab majanduskasvu ja hoiab alal meie pärandit. Veinid, piiritusjoogid ja põllumajandustooted, sealhulgas toiduained, on liidu vara, mida tuleb veelgi tugevdada ja kaitsta.

(9) Kodanikud ja tarbijad eeldavad, et iga geograafilise tähise ja kvaliteedikava taga on kindel kontrollisüsteem sõltumata sellest, kas toode pärineb liidust või kolmandast riigist.

(10) Füüsiliste isikute kaitse isikuandmete töötlemisel on põhiõigus. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1725 ([4]) on sätestatud õigusnormid, mis käsitlevad füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist. Kui asjaomaste menetluste käigus isikuandmeid töötleb liikmesriik, kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679 ([5]). Et tagada kõrgetasemeline kaitse, tuleb selgelt kindlaks määrata komisjoni ja liikmesriikide roll seoses isikuandmete töötlemisega nende pädevuses olevates menetlustes.

(11) Üldpõhimõttena ja selleks et isikuandmetega kokkupuudet oleks võimalikult vähe, ei peaks asjaomaste menetluste käigus esitatavad dokumendid isikuandmeid sisaldama. Kui see ei ole võimalik, tuleks teave, mis võib sisaldada isikuandmeid, näiteks füüsiliste isikute kontaktandmeid, esitada eraldi dokumentides.

(12) Käesoleva määruse kohaldamisel võivad komisjoni ja liikmesriikide poolt käesolevas määruses sätestatud menetluste käigus töödeldavad dokumendid sisaldada füüsiliste isikute ees- ja perekonnanimesid ning kontaktandmeid. Isikuandmed võivad, kuigi harva, esineda geograafiliste tähiste ja garanteeritud traditsiooniliste toodete registreerimise, muutmise või registreeringu tühistamise menetlustes. See võib juhtuda nii liikmesriigi kui ka komisjoni tasandil, kui asjaomase tootjarühma või vastuväite esitaja nimi sisaldab füüsilise isiku nime. Isikuandmed võivad esineda ka tunnustatud tootjarühmade nimede osana. Selliseid andmeid töödeldakse seoses nende rühmade määramisega ja nende nimede kandmisega liidu geograafiliste tähiste registrisse. Isikuandmed võivad esineda ka selliste volitatud isikute ja toote sertifitseerimise asutuste ning füüsiliste isikute nimede osana, kellele on delegeeritud teatavad ametliku kontrolliga seotud ülesanded. Selliseid andmeid töödeldakse geograafiliste tähiste ja garanteeritud

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

traditsiooniliste toodete kontrollimenetluste raames nii liikmesriikide kui ka komisjoni tasandil. Teisest küljest esinevad isikuandmed nii liikmesriikide kui ka komisjoni tasandil suurema tõenäosusega selliste ettevõtjate nimedes, kellele on geograafilise tähise või garanteeritud traditsioonilise toote registreerimise või muutmise käigus antud üleminekuperiood. Isikuandmed võivad esineda ka ettevõtjate loetellu kantud tootjate nimedes ja tootespetsifikaadile vastavuse tõendamise vahendis, mida liikmesriigid töötlevad geograafiliste tähiste ja garanteeritud traditsiooniliste toodete kontrollimenetluste raames. Seega võiksid komisjon ja liikmesriigid olla kohustatud töötlema teavet, mis sisaldab isikuandmeid, eelkõige füüsiliste isikute nimesid ja nende kontaktandmeid.

(13) Kui komisjon ja liikmesriigid peavad vajalikuks töödelda isikuandmeid kooskõlas käesoleva määrusega, on selline töötlemine põhjendatud avaliku huviga. Geograafiliste tähiste ja garanteeritud traditsiooniliste toodete registreerimise, muutmise või registreeringu tühistamise menetluste nõuetekohane läbiviimine ning kontrollimenetluste läbiviimine käesoleva määruse ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) nr 1308/2013 ([6]) ja (EL) 2019/787 ([7]) raames on vajalik süsteemi nõuetekohaseks toimimiseks geograafiliste tähiste ja garanteeritud traditsiooniliste toodete kaitsmisel. Need menetlused on oma olemuselt avalikud. Teave asjaomaste üksuste kohta on vajalik, et teha kindlaks nende kohustused menetluste raames ning tagada ettevõtjate jaoks aus konkurents ja võrdsed tingimused. Lisaks on tootjate ja tootjarühmade nimede töötlemine mõnel juhul hädavajalik, et nad saaksid teostada oma huve või kasutada oma õigusi. Isikuandmete töötlemine võib toimuda seoses sellega, et liikmesriigid või komisjon annavad geograafilise tähise või garanteeritud traditsioonilise toote registreerimise või muutmise menetluse käigus üleminekuperioodi, samuti seoses tunnustatud tootjarühmade määramisega ja nende nimede kandmisega liidu geograafiliste tähiste registrisse, liikmesriikide peetava loetelu koostamisega geograafilise tähisega toodete tootjatest ning tootespetsifikaadile vastavuse tõendamise süsteemi loomise ja toimimisega. Kõigil kõnealustel juhtudel toimub isikuandmete töötlemine avalikes huvides ja mõnel juhul ka andmesubjekti huvides.

(14) Üldiselt töödeldakse käesoleva määruse kohaselt teavet, mis võib sisaldada isikuandmeid, tavaliselt digitaal- või paberdokumentide kujul, mida võivad vahetada liikmesriigid ja komisjon või liikmesriigid ja asjaomased tootjad või isikud või mida võidakse arhiveerida. Sellist teavet ei avalikustata kolmandatele isikutele ega avaldata. Ent vastuväite esitamise menetluste puhul aitab komisjon taotlejal ja vastuväite esitajal omavahel konsultatsioonide alustamiseks ja kokkuleppele jõudmiseks suhtlusse astuda, edastades neile vastastikku üksteise kontaktandmed. Kui taotleja või vastuväite esitaja identifitseerimiseks kasutatakse nime, mis sisaldab füüsilise isiku nime, kuuluvad nimi ja kontaktandmed isikuandmete hulka, mis tuleb edastada kolmandale isikule. Lisaks tuleks vastuväite esitamise menetluse eesmärkide nõuetekohaseks saavutamiseks teavitada taotlejat kogu teabest, mille vastuväite esitaja on saatnud, et põhjendada oma vastuseisu registreerimisele, muutmisele või registreeringu tühistamisele. Lisaks avaldatakse või avalikustatakse muutmistaotluste esitajate, registreeringu tühistamist taotlevate isikute, tootjarühmade, üksiktootjate ja üleminekuperioodi kasutamise õigusega isikute nimed. Kui nendes nimedes sisalduvad isikuandmed, tuleks ka need isikuandmed avaldada. Liidu muudatuse heakskiitmise menetluse korral tuleb taotleja nimi avaldada *Euroopa Liidu Teatajas*, et võimalik vastuväite esitaja saaks vaidlustada taotleja huvi taotleda muudatust liidu tasandil. Registreeringu tühistamise menetluste puhul, kui tühistamist taotleb füüsiline või juriidiline isik, kelle elu- või asukoht on kolmandas riigis, tuleb avaldada registreeringu tühistamist taotleva füüsilise või juriidilise isiku nimi, et identifitseerida isikud, kes on registreeringu tühistamise menetluse algatanud, ja selleks, et võimalik vastuväite esitaja saaks vaidlustada seda, kas neil on õigustatud huvi registreeringu tühistamist taotleda. Standardmuudatuse menetluste puhul, kui standardmuudatusest teatab füüsiline või juriidiline isik, kelle elu- või asukoht on kolmandas riigis, tuleb kõnealuse isiku nimi avaldada või avalikustada. Teabe kandmisel liidu geograafiliste tähiste registrisse tuleks tunnustatud tootjarühma nimi avalikustada kõnealuses registris läbipaistvuse

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/787, milles käsitletakse piiritusjookide määratlemist, kirjeldamist, esitlemist ja märgistamist, piiritusjookide nimetuste kasutamist muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel, piiritusjookide geograafiliste tähiste kaitset ning põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi ja destillaatide kasutamist alkohoolsetes jookides ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 110/2008 (ELT L 130, 17.5.2019, lk 1).

huvides ja selleks, et kõnealune rühm saaks tõendada oma staatust asjaomase geograafilise tähise tunnustatud tootjarühmana. Kui liikmesriigid avaldavad nende volitatud isikute ja füüsiliste isikute nimed, kellele on delegeeritud ametliku kontrolli ülesanded seoses nende territooriumilt pärinevate geograafiliste tähiste ja garanteeritud traditsiooniliste toodetega, ning juhul, kui komisjon avaldab kolmandatest riikidest pärinevate geograafiliste tähiste ja garanteeritud traditsiooniliste toodete puhul toote sertifitseerimise asutuste nimed, avalikustatakse need nimed, et tagada kontrollimenetluste täielik läbipaistvus. Komisjoni määruse või liikmesriigi õigusakti puhul, millega antakse tootjale üleminekuperiood geograafilise tähise või garanteeritud traditsioonilise toote kasutamise lubamiseks, tuleks asjaomase tootja nimele kõnealuses komisjoni määruses või liikmesriigi õigusaktis osutada ja see tuleks avalikustada, et võimaldada tootjal kasutada talle antud õigusi ja tagada võrdsed tingimused. Selles raamistikus ning käesoleva määrusega ette nähtud menetluste nõuetekohaseks rakendamiseks ja kooskõlas määrustega (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725 peaks liikmesriikidel ja komisjonil olema lubatud selliseid isikuandmeid kolmandatele isikutele teatavaks teha või avaldada.

(15) Geograafilise tähise ja garanteeritud traditsioonilise toote registreerimisega seotud digitaal- või paberdokumente tuleks säilitada kümme aastat pärast registreeringu tühistamist, et tagada varasema teabe säilitamine ja võimaldada võrdlemist võimalike hilisemate taotlustega, mis puudutavad samu või sarnaseid nimetusi. Kui isikuandmed moodustavad osa kõnealustest dokumentidest, tuleks säilitada ka kõnealuseid isikuandmeid.

(16) Määruse (EL) 2018/1725 kohaldamisel on komisjon asutus, kelle juures andmesubjekt võib kasutada asjaomaseid õigusi, st saata märkusi, tõstatada küsimusi või probleeme või esitada kaebus isikuandmete kogumise ja kasutamise kohta. Seetõttu tuleks selgitada, et komisjoni käsitatakse vastutava töötlejana määruse (EL) 2018/1725 tähenduses, kui ta töötleb isikuandmeid menetluses, mille eest ta vastutab kooskõlas käesoleva määrusega, määrustega (EL) nr 1308/2013 ja (EL) 2019/787 ning käesoleva määruse ja nimetatud määruste alusel vastu võetud sätetega. Liidu geograafiliste tähiste registri pidamisel ja ajakohastamisel peaks volitatud töötlejana tegutsema Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO). EUIPO-l ei tohiks olla mingit kaalutlusõigust isikuandmete töötlemise eesmärgi ja oluliste elementide mõjutamiseks.

(17) Määruse (EL) 2016/679 kohaldamisel on liikmesriikide pädevad asutused sellised asutused, kelle juures andmesubjekt võib kasutada asjaomaseid õigusi, st saata märkusi, tõstatada küsimusi või probleeme või esitada kaebus isikuandmete kogumise ja kasutamise kohta. Seetõttu tuleks selgitada, et liikmesriike käsitatakse vastutavate töötlejatena määruse (EL) 2016/679 tähenduses, kui nad töötlevad isikuandmeid menetlustes, mille eest nad vastutavad kooskõlas käesoleva määrusega, määrustega (EL) nr 1308/2013 ja (EL) 2019/787 ning käesoleva määruse ja nimetatud määruste alusel vastu võetud sätetega.

(18) Liidus kaitstud nimetustega seotud intellektuaalomandi õiguste ühetaoline tunnustamine ja kaitse kogu liidus on esmatähtis eesmärk, mida saab tulemuslikult saavutada üksnes liidu tasandil. Seetõttu tuleb liidu õigusega ette näha geograafiliste tähiste ühtne ja ammendav süsteem. Kõigil määratletud piirkonnas tegutsevatel ja tootespetsifikaati järgivatel nõuetele vastavatel tootjatel on kollektiivne õigus geograafilistele tähistele.

(19) Kollektiivselt tegutsevatel tootjatel on suurem võim kui üksiktootjatel ja nad võtavad ühise vastutuse oma geograafiliste tähiste haldamise eest, sealhulgas vastates ühiskonna nõudlusele kestlikult toodetud toodete järele. Samamoodi saab geograafilise tähisega toote tootjate kollektiivne organiseerumine paremini tagada lisaväärtuse õiglase jaotumise tarneahelas osalejate vahel, et tagada tootjatele õiglane sissetulek, mis katab nende kulud ja võimaldab neil rohkem investeerida oma toodete kvaliteeti ja kestlikkusse. Geograafiliste tähiste kasutamine pakub tootjatele õiglast tasu nende jõupingutuste eest mitmesuguste kvaliteetsete toodete tootmisel. Ühtlasi võib see tuua kasu ka maapiirkondade majandusele, eriti looduslikust või muust eripärast tingitud piirangutega piirkondades, nagu mägipiirkonnad ja äärealad, sealhulgas äärepoolseimad piirkonnad, kus põllumajandussektor moodustab olulise osa majandusest ja tootmiskulud on suured. Nii saab kvaliteedikavadega toetada ja täiendada maaelu arengu poliitikat ning turu- ja sissetulekutoetuste poliitikat ühise põllumajanduspoliitika raames. Eelkõige võivad kvaliteedikavad aidata kaasa arengule põllumajandussektoris ja seda eeskätt ebasoodsas olukorras olevates piirkondades. Komisjon tunnistas oma 30. juuni 2021. aasta teatises „Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon – tugevamad, ühendatud,

vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks“ keskset rolli, mis on maapiirkondi edendavates juhtalgatustes geograafilistel tähistel, arvestades, et need toetavad maapiirkondade jõukust, majanduslikku mitmekesistamist ja arengut ning toote ja selle territoriaalse päritolu tugevat seost. Liidu raamistik, mis kaitseb geograafilisi tähiseid, nähes ette nende kandmise liidu tasandi registrisse, lihtsustab põllumajandussektori arengut, kuna selle tulemusel loodud ühtsema lähenemisviisiga tagatakse aus konkurents selliselt tähistatud toodete tootjate vahel ja suurendatakse toodete usaldusväärsust tarbijate silmis. Geograafiliste tähiste süsteemi eesmärk on võimaldada tarbijatel teha teadlikumaid ostuvalikuid ning aidata neil märgistamise ja reklaami kaudu tootjate tooteid turul õigesti ära tunda.

(20) Ühtne ja ammendav geograafiliste tähiste süsteem peaks aitama nii liidus kui kolmandates riikides oluliselt parandada teadlikkust, äratundmist ja tarbijate arusaamist seoses sümbolite, tähiste ja lühenditega, mis näitavad osalemist liidu kvaliteedikavades ja nende lisaväärtust. Kõnealune süsteem võiks tugevdada ja hõlbustada geograafilise tähisega toodete Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1144/2014 ([8]) kohast müügiedendust.

(21) Geograafilised tähised on intellektuaalomandi õiguse liik ning ettevõtjad ja ettevõtted saavad nende abil teenida oma immateriaalselt varalt väärilist tulu. Selleks et vältida ebaõiglaste konkurentsitingimuste loomist ja säilitada siseturg, peaks igal tootjal, sealhulgas kolmanda riigi tootjal, olema võimalik kasutada registreeritud nimetust ning turustada geograafilise tähisega tooteid kogu liidus ja e-kaubanduses, tingimusel et asjaomane toode vastab asjaomase spetsifikaadi nõuetele ja et tootja suhtes kohaldatakse kontrollisüsteemi. Võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) nr 1308/2013 ja (EL) 2019/787 ning määruse (EL) nr 1151/2012 ([9]) rakendamisel saadud kogemusi, on vaja käsitleda teatavaid õiguslikke küsimusi, selgitada ja lihtsustada teatavaid norme ning lihtsustada menetlusi.

(22) Põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste reguleerimiseks on asjakohane määratleda asjaomased põllumajandustooted ja toiduained nii, et võetaks arvesse rahvusvahelist õigusraamistikku, nimelt Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) põllumajanduslepingut, järgides samal ajal Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) I lisas loetletud põllumajandustoodete kohaldamisala. Seepärast tuleks viidata nõukogu määrusega (EMÜ) nr 2658/87 ([10]) kehtestatud kombineeritud nomenklatuurile. Seega peaksid põllumajandustooted ja toiduained hõlmama kombineeritud nomenklatuuri gruppidesse 1–23 kuuluvaid tooteid, sealhulgas käesoleva määruse I lisas loetletud tooteid.

(23) Liidu kvaliteedipoliitika peaks aitama kaasa kestlikule toidusüsteemile ülemineku võimaldamisele ning vastama ühiskonna nõudmistele kestlike, keskkonna- ja kliimasõbralike, loomade heaolu tagavate, ressursitõhusate ning sotsiaalselt ja eetiliselt vastutustundlike tootmismeetodite järele. Geograafilise tähisega toodete tootjaid tuleks julgustada järgima kestlikke tavasid, mis hõlmavad kohustuslikest standarditest ulatuslikumaid keskkonna-, sotsiaalseid ja majanduslikke eesmärke. Sellised tavad võiks kindlaks määrata tootespetsifikaadis või eraldi algatuse raames. Tootespetsifikaati lisatud kestlikud tavad peaksid olema seotud vähemalt ühega kolmest peamisest kestlikkuse liigist, milleks on keskkonnaalane, sotsiaalne ja majanduslik kestlikkus.

(24) Kestlikud tavad peaksid aitama kaasa ühe või mitme keskkonnaalase, sotsiaalse või majandusliku eesmärgi saavutamisele. Keskkonnaalased eesmärgid peaksid hõlmama kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist, pinnase, maastiku, vee ja loodusvarade kaitset ja kestlikku kasutamist, elurikkuse säilitamist, haruldaste seemnete, kohalike tõugude ja taimesortide kaitset, lühikeste tarneahelate edendamist ning loomade heaolu haldamist ja edendamist. Sotsiaalsed eesmärgid peaksid hõlmama töö- ja tööhõivetingimuste ning kollektiivläbirääkimiste, sotsiaalkaitse ja ohutusstandardite parandamist, nii noorte kui ka uute geograafilise tähisega toodete tootjate ligimeelitamist ja toetamist, et lihtsustada põlvkondade vahetumist ning hõlbustada solidaarsust ja teadmiste

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008 (ELT L 317, 4.11.2014, lk 56).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta (ELT L 343, 14.12.2012, lk 1).

([10]) Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

põlvkondadevahelist edasiandmist. Majanduslikud eesmärgid peaksid hõlmama geograafilise tähisega toodete tootjate stabiilse ja õiglase sissetuleku ning tugeva positsiooni tagamist kogu väärtusahelas, geograafilise tähisega toodete majandusliku väärtuse parandamist ja lisaväärtuse ümberjaotumist kogu väärtusahelas, aidates kaasa maapiirkondade majanduse mitmekesistamisele ning kohalikule arengule, sealhulgas põllumajanduse tööhõivele, ja maapiirkondade säilitamisele.

(25) Selleks et muuta geograafilise tähisega toodete tootjate kestlikkusega seotud jõupingutused nähtavaks, võivad tootjarühmad või tunnustatud tootjarühmad koostada kestlikkusaruandeid, milles nad annavad teavet asjaomase toote tootmisel kohaldatavate kestlike tavade kohta. Komisjon peaks kõnealused aruanded avalikustama.

(26) Juba mõnda aega on liit soovinud ühise põllumajanduspoliitika õigusraamistikku lihtsustada. Geograafilise tähisega toodete tootespetsifikaadi muutmise menetlusi on ühise põllumajanduspoliitika läbivaatamise raames veini ning põllumajanduslike toiduainete puhul juba lihtsustatud ja tõhustatud, eelkõige varem veini- ja piiritusjookide sektoris kohaldatud nn standardmuudatuste korra laiendamisega põllumajandustoodete sektorile. See vähendab etappide arvu selliste muudatuste heakskiitmisel, mis ei ole seotud tootespetsifikaadi oluliste osadega ega mõjuta nende kolmandate isikute huve, kelle elu- või asukoht on muus liikmesriigis kui asjaomase geograafilise tähise päritoluliikmesriik. Pikkade registreerimise, liidu muudatuse tegemise ja registreeringu tühistamise e menetluste täiendavaks lihtsustamiseks tuleks veini, piiritusjookide ja põllumajandustoodete geograafilisi tähiseid käsitlevad ühtlustatud menetlusnormid kehtestada ühes õigusaktis, säilitades samal ajal määruses (EL) nr 1308/2013 esitatud veini käsitlevad, määruses (EL) 2019/787 esitatud piiritusjooke käsitlevad ja käesolevas määruses esitatud põllumajandustooteid käsitlevad tootepõhised sätted. Liidust pärit geograafiliste tähiste registreerimise, tootespetsifikaadi liidu muudatuste tegemise ja registreeringu tühistamise menetlusi, sealhulgas vastuväite esitamise menetlusi, peaksid läbi viima liikmesriigid ja komisjon. Liikmesriigid ja komisjon peaksid vastutama iga menetluse konkreetsete etappide eest. Standardmuudatuste heakskiitmisel peaksid menetluse haldamise ja lõpliku otsuse vastuvõtmise eest vastutama siiski üksnes liikmesriigid. Liikmesriigid peaksid vastutama menetluse esimese etapi eest, millesse kuulub tootjarühmalt taotluse saamine, selle hindamine, sealhulgas riigisisese vastuväite esitamise menetluse korraldamine, ning pärast hindamise tulemuste saamist taotluse esitamine komisjonile. Komisjon peaks vastutama menetluse teises etapis taotluse läbivaatamise eest, sealhulgas ülemaailmse vastuväite esitamise menetluse korraldamise ja geograafilisele tähisele kaitse andmise või andmata jätmise otsuse tegemise eest. Tuleks kehtestada vastuväidete esitamise tähtajad, et tagada võimalus vastuväite esitamise õiguse täielikuks kasutamiseks ilma registreerimisprotsessi edasi lükkamata. Vastuväite esitajal peaks olema võimalik taotlejaga konsulteerimise käigus lisada vastuväites esitatud põhjendustele täiendavaid üksikasju. Geograafilisi tähiseid peaks saama registreerida üksnes liidu tasandil. Samas peaks liikmesriikidel olema õigus võtta alates kuupäevast, mil liidu tasandi registreerimistaotlus komisjonile esitati, tooted riigi tasandil ajutise kaitse alla, ilma et see mõjutaks siseturgu või rahvusvahelist kaubandust. Käesoleva määrusega võimaldatavat kaitset, mis eeldab registreerimist, tuleks pakkuda ka kolmandate riikide geograafilistele tähistele, mis vastavad asjaomastele kriteeriumidele ning mida kaitstakse nende päritoluriigis. Komisjon peaks vastavaid menetlusi läbi viima ka kolmandatest riikidest pärit toodete geograafiliste tähiste suhtes.

(27) Selleks et liikmesriigid, kolmandad riigid ning füüsilised või juriidilised isikud, kelle elu- või asukoht on kolmandas riigis, saaksid juhtida komisjoni tähelepanu registreerimistaotlusega seotud vigadele või lisateabele, tuleks ette näha võimalus esitada kommentaare sisaldav teade.

(28) Selleks et tagada ühtne ja tõhus otsustusprotsess kaitsetaotluste ja kohtulike vaidlustamiste puhul, mis on esitatud riigisisese menetluse käigus, tuleks komisjoni aegsasti ja korrapäraselt teavitada liikmesriikide kohtutes või muudes organites algatatud menetlustest seoses registreerimistaotlusega, mille liikmesriik on komisjonile edastanud, samuti nende menetluste lõpptulemustest. Samal põhjusel, kui liikmesriik leiab, et kaitsetaotluse aluseks olev riigisisene otsus võidakse riigisisese kohtumenetluse tulemusena tühistada, peaks ta sellest hinnangust komisjonile teatama. Kui liikmesriik soovib peatada taotluse läbivaatamise liidu tasandil, tuleks komisjon vabastada kohustusest pidada kinni käesolevas määruses sätestatud läbivaatamise tähtajast. Selleks et kaitsta taotlejat pahatahtlike kohtumenetluste eest

ja säilitada tema õigus saada nimetuse kaitse mõistliku aja jooksul, peaks kohustusest vabastamine piirduma juhtudega, kus registreerimistaotlus on tühistatud riigi tasandil viivitamata kohaldatava, kuid mitte lõpliku kohtuotsusega, või kus liikmesriik on seisukohal, et taotluse põhjendatust vaidlustav hagi on piisavalt põhistatud.

(29) Selleks et võimaldada ettevõtjatel, kelle huve nimetuse registreerimine mõjutab, jätkata kõnealuse nimetuse kasutamist piiratud aja jooksul, kuigi kõnealune nimetus läheb vastuollu käesolevas määruses sätestatud kaitsekorraga, tuleks kehtestada konkreetsed erandid nimetuste kasutamiseks üleminekuperioodide vormis. Selliseid üleminekuperioode tuleks lubada ka ajutiste raskuste ületamise võimaldamiseks ja pikaajalise eesmärgiga tagada, et kõik tootjad järgiksid tootespetsifikaati.

(30) Selleks et tagada läbipaistvus ja ühtsus kõigis liikmesriikides, on vaja luua ühtne elektrooniline liidu geograafiliste tähiste register, millesse on kantud kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähisena registreeritud nimetused, ning seda registrit hallata. See korrapäraselt ajakohastatav register peaks andma tarbijatele ja kaubandusega seotud isikutele teavet igat liiki geograafiliste tähiste kohta, mis on kõnealusesse registrisse kantud. Register peaks olema infosüsteemis säilitatav elektrooniline andmebaas ja üldsusele kättesaadav. Liidu registrit peaks geograafiliste tähiste registreerimise, muutmise ja registreeringute tühistamisega seoses haldama ja ajakohastama EUIPO, tuginedes oma kogemustele muude intellektuaalomandiõiguste registrite haldamisel.

(31) Liit peab oma kaubanduspartneritega läbirääkimisi rahvusvaheliste lepingute üle, sealhulgas päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitset edendavate lepingute üle. Selleks et lihtsustada üldsusele teabe andmist nende rahvusvaheliste lepingutega kaitstud nimetuste kohta, ja eelkõige selleks, et tagada nimetuste kaitsmine ja nende kasutamise viiside kontrollimine, võib need nimetused kanda liidu geograafiliste tähiste registrisse. Sellised nimetused tuleks kanda registrisse kaitstud geograafiliste tähistena, välja arvatud juhul, kui need on vastavates rahvusvahelistes lepingutes konkreetselt kindlaks määratud päritolunimetustena.

(32) Siseturu optimaalseks toimimiseks on oluline, et tootjatel ja teistel asjaomastel ettevõtjatel, ametiasutustel ja tarbijatel oleks kiire ja lihtne juurdepääs registreeritud kaitstud päritolunimetusi või kaitstud geograafilisi tähiseid käsitlevale asjakohasele teabele. Kõnealune teave peaks, kui see on kohaldatav, sisaldama riiklikul tasandil tunnustatud tootjarühma käsitlevat teavet.

(33) Liidu geograafiliste tähiste registrisse kantud nimetused peaksid olema kaitstud, eesmärgiga tagada nende aus kasutamine ja vältida tarbijate eksitamise võimalusi. Selleks et tõhustada geograafiliste tähiste kaitset ja mõjusamalt võidelda rikkumiste vastu, tuleks päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitset kohaldada kõigi liidus kättesaadavate domeeninimede suhtes, olenemata asjaomaste registrite asukohast.

(34) Et teha kindlaks, kas tooted on võrreldavad geograafilise tähisega toodetega, tuleks arvesse võtta kõiki asjakohaseid tegureid. Need tegurid peaksid hõlmama seda, kas toodetel on ühised objektiivsed omadused, näiteks tootmismeetod, füüsiline välimus või sama tooraine kasutamine; millistel puhkudel kasutatakse tooteid asjaomase tarbija seisukohast; kas neid levitatakse sageli samade kanalite kaudu ning kas nende suhtes kohaldatakse sarnaseid turustusreegleid.

(35) Tuginedes Euroopa Liidu Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale, võib seos geograafilise tähisega tekkida eelkõige siis, kui Euroopa keskmise tarbija hinnangul, kes on piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja arukas, on olemas seos registreeritud geograafilise tähisega tootega, sealhulgas mõiste, tähise või muu märgistamis- või pakendamisvahendi puhul.

(36) Võttes arvesse kaubandustavasid ja liidu kohtupraktikat, on vaja selgust geograafilise tähise kasutamise kohta sellise töödeldud toote müüginimetuses, mille koostisosaks geograafilise tähisega toode on. Tuleks tagada, et selline kasutamine toimub kooskõlas õiglaste kaubandustavadega, ei kahanda ega kahjusta geograafilist tähist kandva toote mainet ega vähenda selle maine mõju. Selleks tuleks lisada tingimused, mis käsitlevad omadusi, mida annab töödeldud toidule selle koostisosana geograafilise tähisega toode. Lisaks peaksid müügipakendis toidu tootjad enne

seda, kui nad alustavad müügipakendis toidu nimetuses geograafilise tähise kasutamist, teavitama sellest tunnustatud tootjarühma, kui selline rühm on olemas. Selline lähenemisviis on kooskõlas geograafiliste tähiste kaitse tugevdamise ja tunnustatud tootjarühmade rolli suurendamise eesmärkidega. Nende eesmärkide saavutamiseks peaks liikmesriikidel olema võimalik säilitada või kehtestada täiendavaid riigisiseseid menetlusnorme, mida kohaldatakse riigisiseste olukordade suhtes, kui müügipakendis toidu tootja ja tunnustatud tootjarühma asukoht on asjaomase liikmesriigi territooriumil, kooskõlas aluslepingute ja kohtupraktikaga, ilma et see piiraks kaupade vaba liikumist ja asutamisvabadust. Lisaks võivad tunnustatud tootjarühm ja müügipakendis toidu tootja lepinguvabaduse põhimõtet järgides sõlmida omavahel kokkuleppe konkreetsete tehniliste ja visuaalsete elementide kohta, mis on seotud koostisosa geograafilise tähise esitusviisiga müügipakendis toidu nimetuses.

(37) Selgemaks tuleks muuta üldmõistete jätkuva kasutamise õigusnorme, nii et sellised üldmõisted, mis sarnanevad kaitstud nimetusele või mõistele või moodustavad kaitstud nimetuse või mõiste osa, käsitataks jätkuvalt üldnimetustena.

(38) Käesoleva määruse alusel antava kaitse ulatust tuleks selgitada, eelkõige seoses selliste Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2015/2436 ([11]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2017/1001 ([12]) sätestatud uute kaubamärkide registreerimise piirangutega, mis on vastuolus geograafiliste tähiste registreerimisega. Selgitust on vaja ka seoses varasemate intellektuaalomandi õiguste omajaga, eelkõige siis, kui tegemist on kaitstud geograafilise tähisena registreeritud kaubamärkide ja homonüümsete nimetuste seniste omanikega.

(39) Kaubamärkide ja geograafiliste tähiste vahelist seost tuleks selgitada selles osas, mis puudutab kaubamärgitaotluste tagasilükkamise kriteeriume, kaubamärkide kehtetuks tunnistamist ning kaubamärkide ja geograafiliste tähiste kooseksisteerimist.

(40) Geograafilisi tähiseid saab registreerida ka kaubamärkidena, kui see ei ole vastuolus käesoleva määrusega. Seda silmas pidades ei mõjuta käesolev määrus riigisiseseid norme, mis käsitlevad kõnealuste kaubamärkide arvestuslikku väärtust ning nende lisamist tootjate ja tootjarühmade aastabilanssi.

(41) Tootjarühmadel on oluline roll geograafiliste tähiste registreerimise taotlemise menetluses ning oma geograafiliste tähiste haldamises. Huvitatud isikud, näiteks piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, võivad tootjarühmi taotluse ettevalmistamisel abistada. Tootjarühmadele peaks looma võimalusi, kuidas oma tooteid nende eriomadustest lähtuvalt paremini esile tuua ja turustada. Seega tuleks tootjarühma rolli selgitada.

(42) Kuna geograafilise tähisega toodete tootjad on enamasti väikesed või keskmise suurusega ettevõtjad, peavad nad konkureerima toiduainete tarneahela muude osalejatega, mis võib tekitada ebaausat konkurentsi kohalike tootjate ja laiemas ulatuses tegutsevate tootjate vahel. Seega on kõigi asjaomaste tootjate huvides vaja lubada ühel tootjarühmal teha tootjate nimel konkreetseid toiminguid. Selleks oleks vaja kehtestada tunnustatud tootjarühma kategooria. Lisaks tootjarühmi käsitlevatele üldnormidele, mida tuleks vastavalt kohaldada ka tunnustatud tootjarühmade suhtes, on vaja määrata kindlaks tunnustatud tootjarühmana kvalifitseerumise kriteeriumid ja nendega seotud konkreetsed lisaõigused, eelkõige selleks, et anda tunnustatud tootjarühmadele õiged vahendid, et paremini kaitsta oma intellektuaalomandi õigusi ebaausate ja väärtust kahandavate tavade vastu. Sellega seoses peaks tunnustatud tootjarühmadel olema võimalik esindada kõiki asjaomaste geograafiliste tähistega hõlmatud toodete tootjaid ja tegutseda nende nimel. Neile tuleks samuti usaldada teatavate konkreetsete käesolevas määruses loetletud ülesannete täitmine, eelkõige kuna kõnealuste ülesannete mõju või ulatus hõlmab kõiki asjaomaseid tootjaid. Seda silmas pidades käsitatakse riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi vahelist jaotust vastavalt liikmesriikide põhiseaduslikule ülesehitusele ja riigisisesele õigusele. Tunnustatud tootjarühmi käsitlevad sätted on inspireeritud mitme liikmesriigi

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 336, 23.12.2015, lk 1).

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta (ELT L 154, 16.6.2017, lk 1).

välja kujunenud süsteemidest. Need olemasolevad süsteemid näitavad, et tunnustatud tootjarühm on geograafiliste tähiste kollektiivse haldamise ja kaitse tõhustamise seisukohast väärtuslik vahend, mis tuleks säilitada. Seepärast tuleks käesoleva määrusega anda vajalikud reguleerimisvahendid liikmesriikidele, kes soovivad sellise süsteemi millal tahes luua.

(43) Asjaomaste liikmesriikide nõusolekul tuleks tunnustada ühtainsat tootjarühma ka nende geograafiliste tähiste puhul, mille geograafiline piirkond asub rohkem kui ühe liikmesriigi territooriumil. Võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolli, ([13]) tuleks samu tingimusi kohaldada juhul, kui tegemist on Põhja-Iirimaa territooriumiga.

(44) Võttes arvesse tootjarühmade liitude väärtuslikku ja jätkuvat panust geograafiliste tähiste süsteemi edendamisse ja populariseerimisse, tuleks kehtestada selliste liitude roll ja ülesanded.

(45) Selleks et täiustada geograafiliste tähiste jõustamist turul, tuleks selgitada interneti domeeninimede ja geograafiliste tähiste kaitse vahelist seost seoses parandusmeetmete kohaldamisalaga, geograafiliste tähiste tunnustamisega vaidluste lahendamisel ja domeeninimede õiglase kasutamisega. Geograafilisi tähiseid tuleks kogu liidu riigi-domeeninimede registrite vaidluste kohtuvälise lahendamise süsteemides tunnustada õigusena, millele saab selliste vaidluste korral tugineda.

(46) Et mitte tekitada ebaõiglasi konkurentsitingimusi, peaks igal ettevõtjal, sealhulgas kolmanda riigi ettevõtjal olema võimalik kasutada registreeritud geograafilist tähist, tingimusel et sellega hõlmatud toode vastab asjaomase tootespetsifikaadi nõuetele. Liikmesriikide kehtestatud süsteemiga peaks olema ka tagatud, et õigusnorme täitvate ettevõtjate puhul kontrollitakse nende toote vastavust tootespetsifikaadile.

(47) Registreeritud geograafilist tähist väljendavad sümbolid, tähised ja lühendid ning nendest tulenevad üleliidulised õigused peaksid olema kaitstud nii liidus kui ka kolmandates riikides selle tagamiseks, et neid kasutatakse algupäraste toodete puhul ning et tarbijaid toodete omaduste teemal ei eksitataks.

(48) Põllumajandustooteid ja piiritusjooke tuleks märgistada vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1169/2011 ([14]) kehtestatud üldnõuetele ja eelkõige sätetele, mille eesmärk on ära hoida märgistamist, mis võib tarbijaid segadusse ajada või eksitada.

(49) Liidu sümbolite kasutamine geograafiliste tähistega põllumajandustoodete pakendil (märgistamisel ja reklaammaterjalides) tuleks teha kohustuslikuks, et tarbijatele seda liiki tooteid ja nendega seotud tagatisi paremini tutvustada ja võimaldada neid tooteid turul hõlpsamini ära tunda, lihtsustades seeläbi kontrolli. Võttes arvesse piiritusjookide eripära, tuleks säilitada nende märgistamise erisätted. Kolmandate riikide geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste puhul peaks liidu sümbolite või tähiste kasutamine põllumajandustoodete puhul jääma vabatahtlikuks. Määrusega (EL) nr 1308/2013 ette nähtud veinisektori kaitstud päritolunimetuste (KPN) ja kaitstud geograafiliste tähiste (KGT) märgistamisreeglid tuleks säilitada, täpsustades samas, et märgisele võib lisada ka lühendid „KPN“ ja „KGT“.

([13]) ELT C 384 I, 12.11.2019, lk 1.

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).

(50) Selleks et muuta geograafilise tähisega toodete tootjad nähtavaks, peaks olema kohustuslik märkida märgisele tootja nimi või põllumajandustoodete puhul ettevõtja nimi.

(51) Geograafiliste tähiste lisaväärtus põhineb tarbijate usaldusel. Geograafiliste tähiste süsteem tugineb suurel määral tootjate enesekontrollile, hoolsuskohustusele ja individuaalsele vastutusele, samas kui liikmesriikide pädevate asutuste ülesanne on võtta vajalikke meetmeid, et takistada geograafilisi tähiseid käsitlevaid norme rikkuvate toodete nimetuste kasutamist või selliste nimetuste kasutamine lõpetada. Komisjoni ülesanne on liikmesriike riskianalüüsi alusel auditeerida. Geograafiliste tähiste suhtes tuleks kohaldada ametliku kontrolli süsteemi kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2017/625 ([15]) sätestatud põhimõtetega ning see peaks hõlmama kontrollisüsteemi kõigis tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappides. Iga ettevõtja suhtes tuleks kohaldada kontrollisüsteemi, kus kontrollitakse vastavust tootespetsifikaadile. Võttes arvesse, et veini suhtes kohaldatakse määrusega (EL) nr 1308/2013 kehtestatud erikontrolli, tuleks käesolevas määruses sätestada üksnes piiritusjookide ja põllumajandustoodete kontrollid.

(52) Selleks et tagada nende pädevate asutuste erapooletus ja mõjusus, kes on määratud kontrollima vastavust tootespetsifikaadile, peaksid nad vastama mitmele tegevuskriteeriumile. Tuleks ette näha sätted, millega delegeeritakse teatavad ametlikud kontrolliülesanded volitatud isikutele, toote sertifitseerimise asutustele ja füüsilistele isikutele, et hõlbustada kontrolliasutuste ülesannete täitmist ning muuta süsteem tulemuslikumaks. Teave pädevate asutuste, volitatud isikute ja toote sertifitseerimise asutuste ning füüsiliste isikute kohta tuleks avalikustada, et tagada läbipaistvus ja võimaldada huvitatud isikutel nendega ühendust võtta.

(53) Volitatud isikute ja toote sertifitseerimise asutuste akrediteerimiseks tuleks kasutada Euroopa Standardikomitee välja töötatud Euroopa standardeid ja Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni välja töötatud rahvusvahelisi standardeid ning samu standardeid peaksid oma töös kasutama kontrolliorganid. Kõnealuste isikute ja asutuste akrediteerimine peaks toimuma kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 765/2008 ([16]).

(54) Geograafiliste tähiste jõustamine turul kooskõlas määrusega (EL) 2017/625 on oluline pettuse ja eksitava tegevuse ärahoidmiseks ning tulemusliku võltsimisvastase võitluse võimaldamiseks, tagades seeläbi, et tootjad saavad oma geograafilise tähisega toodete lisaväärtuse eest nõuetekohast tasu ning kõnealuste geograafiliste tähiste ebaseaduslikel kasutajatel ei ole võimalik oma tooteid müüa. Turukontroll peaks põhinema riskihindamisel või ettevõtjate või pädevate asutuste teadetel, et tagada vastavus tootespetsifikaadile või koonddokumendile või viimasega samaväärsele dokumendile, näiteks tootespetsifikaadi kokkuvõttele. Tuleks kasutada asjakohaseid, tulemuslikke ja proportsionaalseid haldus- ja kohtumenetlusi, et takistada nimetuste kasutamist või see lõpetada toodete või teenuste puhul, mis ei austa kaitstud geograafilisi tähiseid või on nendega vastuolus.

(55) Võttes arvesse veebipõhiste vahendusteenuste laialdasemat kasutamist, väärib erilist tähelepanu geograafiliste tähiste kaitse tagamine domeeninimede eest, mis on sellise kaitsega vastuolus. Pädevatele riiklikele asutustele on vaja anda vahendid, mis võimaldavad nõuetekohaselt reageerida juhul, kui registreeritud domeeninimi kujutab endast käesoleva määruse kohaselt kindlaks tehtud geograafilise tähise kaitse rikkumist. Seepärast peaks kõnealustel asutustel olema oma ametlike kontrolliülesannete täitmisel võimalik võtta asjakohaseid meetmeid, et tõkestada asjaomase liikmesriigi territooriumilt juurdepääs domeeninimedele, mis on registreeritud geograafiliste tähiste

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

kaitset rikkudes, võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet ning mõjutatud isikute õigusi ja huve. Sellised meetmed peaksid olema kooskõlas muude asjakohaste liidu õigusaktidega, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/2065 ([17]).

(56) Vahendusteenuseid, eelkõige veebiplatvorme kasutatakse toodete, sealhulgas geograafilise tähisega toodete müümiseks üha enam ning mõnel juhul võivad veebiplatvormid olla oluline keskkond, mis aitab kelmusi ja pettusi ennetada. Kaupade reklaami, müügiedenduse ja müügiga seotud teavet, mis on vastuolus geograafiliste tähiste kaitsega, tuleks pidada määruse (EL) 2022/2065 alusel ebaseaduslikuks sisuks. Sellega seoses nähakse käesoleva määrusega ette sellise ebaseadusliku sisu tuvastamine ja võimalike meetmete võtmine riiklike asutuste poolt.

(57) Võttes arvesse, et geograafilise tähisega toodet, mis on toodetud ühes liikmesriigis, võib müüa teises liikmesriigis, tuleks tagada tulemuslikku kontrolli võimaldav liikmesriikidevaheline haldusabi ja sätestada selle haldusabi praktilised aspektid.

(58) Siseturu optimaalseks toimimiseks on oluline, et tootjad tõendaksid kiiresti ja hõlpsalt eri olukordades, näiteks tollikontrolli või turuinspektsiooni käigus või kaubandusettevõtjate nõudmise korral, et neil on õigus kaitstud nimetust kasutada. Selleks tuleks teha ettevõtjale kättesaadavaks tootespetsifikaadile vastavuse kinnitus.

(59) Võttes arvesse senist tava, tuleks jätta alles kaks erinevat vahendit, millega saab toodet tema geograafilise päritoluga seostada, nimelt kaitstud päritolunimetus ja kaitstud geograafiline tähis. Taimesorte ja loomatõuge käsitlevaid õigusnorme ning taimesortide ja loomatõugude määratlusi tuleks täpsustada, et vaidluse korral paremini mõista nende seoseid geograafiliste tähistega. Sööda ja tooraine päritolu käsitlevaid õigusnorme ei tuleks muuta.

(60) Kaitstud päritolunimetuste puhul hõlmab seos geograafilise keskkonna ja toote konkreetse kvaliteedi või konkreetsete omaduste vahel, mis tulenevad peamiselt või eranditult sellest keskkonnast, tavaliselt mitut elementi. Ajutised muudatused, millega peatatakse piiratud ajaks nõude kohaldamine, mille kohaselt tuleb hankida vähemalt 50 % söödast geograafilisest piirkonnast, tuleks vastu võtta üksnes juhul, kui need ei mõjuta seost tervikuna, sest see muudaks seose kehtetuks ja võimaldaks turustada kaitstud nimetuse all tooteid, millel geograafilise piirkonnaga seotud konkreetne kvaliteet või konkreetsed omadused täielikult puuduvad.

(61) Geograafilise tähisega toode peaks vastama tootespetsifikaadis sätestatud teatavatele tingimustele. Et selline teave oleks kergesti arusaadav ka huvitatud isikutele, tuleks tootespetsifikaadi kokkuvõte esitada koonddokumendina.

(62) Garanteeritud traditsiooniliste toodete kava konkreetne eesmärk on aidata traditsiooniliste toodete tootjatel teavitada tarbijaid toote sellistest omadustest, mis tõstavad nende väärtust. Selleks et vältida ebaausate konkurentsitingimuste tekkimist, peaks igal tootjal, sealhulgas kolmanda riigi tootjal, olema võimalik kasutada garanteeritud traditsioonilise toote registreeritud nimetust, tingimusel et toode vastab asjaomase spetsifikaadi nõuetele ja tootja osaleb kontrollisüsteemis.

(63) Kuna puudub igasugune üldine rahvusvaheline kohustus tunnustada garanteeritud traditsiooniliste toodete kavasid, mis võivad kehtida kolmandates riikides, ning kuna käesolevat määrust kohaldatakse üksnes liidus, tuleks garanteeritud traditsioonilise tootena registreerimise tingimustele vastava nimetusega tähistatud toote toorainete või koostisosade tootmise, töötlemise või koostamise traditsioonilisi viise ja nende traditsioonilisi kasutusviise käsitada selliste tootmis-, töötlemis-, koostamis- ja kasutusviisidena liidus. Seda lähenemisviisi tuleks kohaldada ka kolmandatest riikidest pärit taotluste suhtes.

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1).

(64) Kuna registreeritud on ainult mõni nimetus, ei ole senise garanteeritud traditsiooniliste toodete kava võimalusi täiel määral kasutatud. Seetõttu tuleks praegusi sätteid täiustada ning muuta need selgemaks ja sihipärasemaks, et kava oleks potentsiaalsete taotlejate jaoks arusaadavam, hõlpsamini kasutatav ja atraktiivsem. Selleks et tagada ehtsate traditsiooniliste toodete nimetuste registreerimine, tuleks kohandada nimetuse registreerimise kriteeriume ja tingimusi ning eelkõige kaotada tingimus, mille kohaselt garanteeritud traditsioonilised tooted peavad olema eripärased.

(65) Selle tagamiseks, et garanteeritud traditsioonilised tooted vastaksid oma spetsifikaadile ning oleksid ühetaolised, peaks asjaomaste tootespetsifikaatide kehtestamine olema rühmadesse koondunud tootjate endi ülesanne. Nimetuse registreerimine garanteeritud traditsioonilise tootena peaks olema võimalik ka kolmandate riikide tootjatel.

(66) Läbipaistvuse tagamiseks tuleks garanteeritud traditsioonilised tooted kanda liidu garanteeritud traditsiooniliste toodete registrisse.

(67) Liidus toodetud garanteeritud traditsiooniliste toodete puhul tuleks märgistamisel kasutada liidu sümbolit viisil, et seda oleks võimalik seostada tähisega „garanteeritud traditsiooniline toode“. Nimetuste, liidu sümboli ja tähise kasutamist tuleks vastavalt reguleerida, et tagada ühtne lähenemisviis kogu siseturul.

(68) Garanteeritud traditsioonilisi tooteid tuleks turul tulemuslikult kaitsta, et nende tootjad saaksid oma lisaväärtuse eest nõuetekohast tasu ja et garanteeritud traditsiooniliste toodete ebaseaduslikel kasutajatel ei oleks võimalik oma tooteid müüa.

(69) Et vältida tarbijate eksitamist, peaksid registrisse kantud garanteeritud traditsioonilised tooted, sealhulgas koostisosana kasutatavad tooted, olema kaitstud nii, et neid ei saaks väärkasutada või jäljendada või nendega tarbijat muul viisil eksitada. Sama eesmärki silmas pidades tuleks kehtestada õigusnormid garanteeritud traditsiooniliste toodete erikasutuseks, eelkõige mis puudutab liidus üldmõistena tuntud mõistete kasutamist, märgistamist, mis koosneb taimesordi või loomatõu nimest või sisaldab seda, ning kaubamärke.

(70) Liidust pärit garanteeritud traditsiooniliste toodete registreerimise, tootespetsifikaadi muutmise ja registreeringu tühistamise menetlusi, sealhulgas vastuväite esitamise menetlusi peaksid läbi viima liikmesriigid ja komisjon. Liikmesriigid ja komisjon peaksid vastutama iga menetluse konkreetsete etappide eest. Liikmesriigid peaksid vastutama menetluse esimese etapi eest, mis hõlmab tootjarühmalt taotluse saamist, selle hindamist, sealhulgas riigisisese vastuväite esitamise menetluse korraldamist, ning pärast hindamistulemuste saamist komisjonile liidu tasandi registreerimistaotluse esitamist. Komisjon peaks vastutama taotluse läbivaatamise eest, sealhulgas ülemaailmse vastuväite esitamise menetluse korraldamise ja garanteeritud traditsioonilisele tootele kaitse andmise või andmata jätmise otsuse tegemise eest. Käesoleva määrusega pärast registrisse kandmist võimaldatavat kaitset tuleks pakkuda ka kolmandatest riikidest pärit garanteeritud traditsioonilistele toodetele, mis vastavad asjaomastele kriteeriumidele ning mida kaitstakse nende päritoluriigis. Komisjon peaks vastavaid menetlusi läbi viima ka kolmandatest riikidest pärit garanteeritud traditsiooniliste toodete suhtes.

(71) Vabatahtlike kvaliteedimõistete kava kehtestati määrusega (EL) nr 1151/2012. Selles osutatakse ühe või mitme tooteliigi kindlatele horisontaalsetele omadustele, põllumajandusliku tootmise meetodile või töötlemisviisile, mida konkreetsetes piirkondades kasutatakse. Vabatahtlik kvaliteedimõiste „mägipiirkonna toode“ vastab vabatahtlikele kvaliteedimõistetele kehtestatud tingimustele ja kehtestati kõnealuse määrusega. See on andnud mägipiirkonna tootjatele toimiva vahendi oma toodete paremaks turustamiseks ja vähendanud riski eksitada tarbijaid selles osas, kas turul olevad tooted pärinevad mägipiirkonnast. Tootjatele tuleks alles jätta vabatahtlike kvaliteedimõistete kasutamise võimalus, arvestades, et kava ei ole veel liikmesriikides oma täit potentsiaali saavutanud.

(72) Määruses (EL) nr 1308/2013 veini ja määruses (EL) 2019/787 piiritusjookide suhtes ette nähtud geograafilisi tähiseid käsitlevaid sätteid tuleb muuta, et viia need vastavusse käesolevas määruses sätestatud geograafiliste tähiste registreerimist, muutmist, vastuväite esitamist, registreeringu tühistamist, kaitset ja jõustamist ning piiritusjookide puhul kontrolli puudutavate ühiste normidega.

(73) Veini puhul on vaja teha täiendavaid muudatusi kaitstud geograafiliste tähiste määratluses, et viia see kooskõlla WTO intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepinguga, milles ei määratleta erandjuhuna geograafilist tähist, mille geograafiline piirkond vastab kogu riigi territooriumile. Kuigi enam ei ole vaja erandjuhuna põhjendada veinisektori kaitstud geograafilist tähist, mis hõlmab kogu riigi territooriumi, väärib selline nimetus siiski hoolikat läbivaatamist, võttes arvesse registreerimise tingimusi, eelkõige väga suurte piirkondade puhul. Määratluse vastavusse viimine WTO intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu geograafilise tähise määratlusega ei tohiks viia kujuteldavate või fiktiivsete nimetuste registreerimiseni veinisektoris. Nimetust tuleks käsitada registreerimiskõlblikuna, kui see näitab kaudselt, millisest paigast, piirkonnast või riigist toode pärineb, kuigi ei sisalda ühtegi geograafilist nimetust.

(74) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/1753, ([18]) mis käsitleb päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooni (edaspidi „Genfi redaktsioon“) rakendamist liidus, tuleb muuta, et suurendada tunnustatud tootjarühma rolli menetluses, mille käigus registreeritakse liidu geograafilisi tähiseid rahvusvahelises registris Genfi redaktsiooni alusel. Määrust (EL) 2019/1753 tuleks samuti kohandada, et võimaldada Genfi redaktsiooni alusel registreerida Lissaboni kokkuleppe osaliseks oleva seitsme liikmesriigi päritolunimetusi, mis on seotud toodetega, mis ei kuulu määruse (EL) nr 1151/2012 kohaldamisalasse, kuid kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse.

(75) Et täiendada või muuta teatavaid käesoleva määruse mitteolemuslikke elemente, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte seoses järgmisega: vastuväite esitamise menetluse üksikasjaliku korra ja tähtaegade sätestamine; sätete kehtestamine, selliste geograafiliste tähiste tootespetsifikaatide liidu muudatuste kohta, mille kohta ei ole avaldatud koonddokumenti, liidu muudatuste taotluste lubatavust, liidu muudatuste ja standardmuudatuste vahelise seose ning standardmuudatuste kohta; täiendavate normide sätestamine geograafiliste tähiste kasutamise kohta töödeldud toodete nimetuses, pidades silmas võrreldavate koostisosade kasutamist ning töödeldud toodetele põhiomaduste andmise kriteeriume; domeeninimede teabe- ja hoiatussüsteemi loomise ja haldamise ülesande andmine EUIPO-le; piirangute ja erandite kehtestamine elusloomade tapmise või tooraine päritolu puhul; normide sätestamine, millega määratakse kindlaks sordinimede või tõu nimede kasutamine; normide sätestamine, millega piiratakse teavet, mida geograafiliste tähiste ja garanteeritud traditsiooniliste toodete tootespetsifikaadis esitatakse; täpsustavate kriteeriumide sätestamine, mille täitmise korral võib garanteeritud traditsioonilise toote nimetuse registreerida; garanteeritud traditsiooniliste toodete vastuväite esitamise menetluse normide täiendamine, et kehtestada üksikasjalik kord ja tähtajad; garanteeritud traditsiooniliste toodete muutmise taotlemise menetluse normide täiendamine; normide täiendamine seoses garanteeritud traditsiooniliste toodete kasutamisega töödeldud toodete nimetuses, pidades silmas võrreldavate koostisosade kasutamist ning töödeldud toodetele põhiomaduste andmise kriteeriume; üksikasjalike normide sätestamine vabatahtlike kvaliteedimõistete kohta; uue vabatahtliku kvaliteedimõiste reserveerimine ja selle kasutamistingimuste kehtestamine; erandite sätestamine mõiste „mägipiirkonna toode“ kasutamise kohta ning kõnealuse vabatahtliku kvaliteedimõiste kohaldamiseks tootmismeetodite ja muude asjakohaste kriteeriumide kehtestamine, eelkõige selliste tingimuste sätestamine, mille alusel tooraine või sööt võib pärineda väljastpoolt mägipiirkondi. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([19]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, kus arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1753 liidu tegevuse kohta pärast liidu ühinemist päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga (ELT L 271, 24.10.2019, lk 1).

([19]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

(76) Käesolevas määruses sätestatud geograafilisi tähiseid, garanteeritud traditsioonilisi tooteid ja vabatahtlikke kvaliteedimõisteid käsitlevate normide rakendamisel peaks komisjoni abistama liikmesriikide esindajatest koosnev komitee.

(77) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses järgmisega:

— geograafilised tähised: toodete klassifikatsiooni, milles geograafilise tähisega tooted on esitatud kombineeritud nomenklatuuri kohaselt, tehnilise esitusviisi ja veebipõhise juurdepääsu sätestamine; täiendavate dokumentide vormingu ja veebipõhise esitusviisi ning isikuandmete väljajätmise või anonüümimise sätestamine; üksikasjalike normide sätestamine liidu tasandi registreerimistaotluste menetlemise, vormi ja esitamise kohta, sealhulgas taotluste puhul, mis hõlmavad rohkem kui ühe riigi territooriumi; vastuväite vormingu ja esitusviisi ning isikuandmete väljajätmise või anonüümimise sätestamine; kommentaare sisaldava teate vormingu ja esitusviisi kindlaksmääramine; sellise üleminekuperioodi andmine, mille jooksul registreeritud nimetust saaks kasutada koos muude nimetustega, mis muidu oleksid registreeritud nimetusega vastuolus, ning sellise üleminekuperioodi pikendamine; taotluse tagasilükkamine; otsuse tegemine geograafilise tähise registreerimise kohta, kui kokkuleppele ei ole jõutud; selliste kolmandate riikide toodete geograafiliste tähiste registreerimine, mida liidus kaitstakse sellise rahvusvahelise lepingu alusel, mille osaline liit on; liidu geograafiliste tähiste registri sisu ja esitusviisi kindlaksmääramine; liidu geograafiliste tähiste registri väljavõtte vormingu ja veebipõhise esitusviisi ning isikuandmete väljajätmise või anonüümimise sätestamine; üksikasjalike normide kehtestamine liidu muudatuse taotlemise menetluse, vormi ja esitusviisi kohta ning standardmuudatuse vormi ja komisjonile edastamise kohta; geograafilise tähise registreeringu tühistamine; üksikasjalike normide kehtestamine registreeringu tühistamise menetluse ja vormi kohta ning registreeringu tühistamise taotluste esitusviisi kohta; liidu registrist kõigi selliste geograafiliste tähiste kõrvaldamine, mis on registreeritud homonüümseid nimetusi käsitlevaid sätteid rikkudes; liidu sümbolite tehniliste omaduste kindlaksmääramine, samuti nende kaitstud geograafilise tähise all turustatavate toodete tähiste ja lühendite kasutamise tehniliste normide, sealhulgas keeleversioonide kindlaksmääramine; kolmandate riikide poolt komisjonile esitatava teatise kindlaksmääramine; tootespetsifikaadiga hõlmatud tegevuse jälgimise ja kontrollimise kord; üksikasjalike normide sätestamine vastastikuse abi raames kontrollimise ja jõustamise eesmärgil vahetatava teabe laadi ja liigi ning teabevahetusmeetodite kohta; üksikasjalike normide kehtestamine vastavustunnistuse ja loetelu väljavõtte vormi ja sisu kohta ning vormi kohta, mille kaudu ettevõtjad või kauplejad need kontrollimiseks või äritegevuse käigus kättesaadavaks teevad, samuti kolmandatest riikidest pärit toodete puhul nõutava samaväärse vastavustunnistuse asjaolude ja vormi kohta; normide kehtestamine põllumajandustoodete geograafiliste tähiste tootespetsifikaadi vormi kohta; põllumajandustoodete geograafiliste tähiste koonddokumendi vormi ja veebipõhise esitusviisi kindlaksmääramine ning isikuandmete väljajätmise või anonüümimise sätestamine;

— garanteeritud traditsioonilised tooted: normide kehtestamine tootespetsifikaadi vormi kohta; liidu garanteeritud traditsiooniliste toodete registri sisu ja esitusviisi kindlaksmääramine; liidu sümbolite tehniliste omaduste ning nende kasutamise tehniliste normide ning garanteeritud traditsioonilise toote all turustatavate toodete tähise ja lühendi kasutamise tehniliste normide, sealhulgas keeleversioonide kindlaksmääramine; garanteeritud traditsiooniliste toodete kaitse menetlusnõuete sätestamine; üksikasjalike normide kehtestamine registreerimistaotluste menetluste, vormi ja esitusviisi kohta, sealhulgas rohkem kui ühe riigi territooriumiga seotud taotluste, tootespetsifikaadi muutmise taotluste ja registreeringu tühistamise taotluste kohta; vastuväite vormingu ja esitusviisi ning isikuandmete väljajätmise või anonüümimise kindlaksmääramine; üleminekuperioodide andmine garanteeritud traditsiooniliste toodete kasutamiseks; registreerimistaotluse tagasilükkamine; garanteeritud traditsiooniliste toodete registreerimise kohta otsuse tegemine, kui kokkuleppele ei ole jõutud; garanteeritud traditsioonilise toote registreeringu tühistamine; kolmandate riikide poolt komisjonile esitatav teatis kontrolli eest vastutavate pädevate asutuste ja toote sertifitseerimise asutuste kohta; üksikasjalike normide sätestamine liikmesriikide vahel kontrollimise ja jõustamise eesmärgil vahetatava teabe laadi ja liigi ning kõnealuse teabe vahetamise meetodite kohta; ning vabatahtlike kvaliteedimõistete ja kavadega seotud üksikasjalike normide sätestamine vastavustunnistuse ja loetelu väljavõtte vormi ja sisu kohta ning nende kontrolliks või äritegevuse käigus kättesaadavaks tegemise asjaolude ja vormi kohta ettevõtjate või kauplejate poolt, sealhulgas kolmandatest riikidest pärit toodete puhul nõutava samaväärse vastavustunnistuse puhul;

— vabatahtlikud kvaliteedimõisted: vabatahtlikest kvaliteedimõistetest teavitamise tehniliste üksikasjade kehtestamine ning vabatahtlike kvaliteedimõistete kasutamiseks vajalike vormide, menetluste või muude tehniliste üksikasjadega seotud normide sätestamine;

— määruse (EL) nr 1308/2013 kohased veinisektori päritolunimetused ja geograafilised tähised: tootespetsifikaadi vormi, koonddokumendi vormingu ja veebipõhise esitusviisi kindlaksmääramine ning isikuandmete väljajätmine või anonüümimine; liikmesriikide poolt komisjonile esitatav teatis; normid, millega reguleeritakse asutust, kes vastutab kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste tootespetsifikaadile vastavuse kontrollimise eest, sealhulgas juhul, kui geograafiline piirkond asub kolmandas riigis, ning tootespetsifikaadile vastavuse kontroll, mida liikmesriigid peavad tegema, sealhulgas proovide võtmine;

— määruse (EL) nr 1308/2013 kohased veinisektori traditsioonilised nimetused: liikmesriikide poolt komisjonile esitatav teatis, normid, millega reguleeritakse asutust, kes vastutab traditsiooniliste nimetuste määratluse järgimise kontrollimise eest, ning asjakohasel juhul traditsiooniliste nimetuste kasutustingimused, meetmed, mida liikmesriigid peavad võtma kaitstud traditsiooniliste nimetuste ebaseadusliku kasutamise ärahoidmiseks, ning liikmesriikide tehtav vastavuse kontroll; kõigi selliste kaitstud traditsiooniliste nimetuste kehtetuks tunnistamine ja kaitstud traditsiooniliste nimetuste registrist kõrvaldamine, mis on registreeritud käesolevat määrust rikkudes;

— määruse (EL) 2019/787 kohased piiritusjoogid: tootespetsifikaadi vormi, koonddokumendi vormingu ja veebipõhise esitusviisi kindlaksmääramine ning isikuandmete väljajätmine või anonüümimine; ning

— määruse (EL) 2019/1753 kohane Genfi redaktsiooni kohaldamine liidus: luba Lissaboni kokkuleppe osaliseks olevale liikmesriigile, kes soovib registreerida oma päritolunimetused Genfi redaktsiooni alusel, et teha vajalikud muudatused ja teavitada sellest Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni rahvusvahelist bürood (edaspidi „rahvusvaheline büroo“).

Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([20]).

(78) Komisjonil peaks olema õigus võtta vastu rakendusakte ilma määrust (EL) nr 182/2011 kohaldamata järgmistel juhtudel: sellise nimetuse registreerimine, mille kohta ei ole esitatud lubatavaid vastuväiteid, või kui lubatavaid vastuväiteid on esitatud, siis tingimusel, et on saavutatud kokkulepe geograafiliste tähiste ja garanteeritud traditsiooniliste toodete osas, ning vajaduse korral avaldatud teabe muutmine, kui tegemist ei ole oluliste muudatustega; üldsusele kättesaadava elektroonilise geograafiliste tähiste registri ja elektroonilise garanteeritud traditsiooniliste toodete registri loomine ja haldamine; üleminekuperioodi andmine geograafiliste tähiste kasutamiseks pärast riigisiseses menetluses esitatud vastuväiteid; ning garanteeritud traditsiooniliste toodete puhul pädevate asutuste ja volitatud isikute nimede ja aadresside avalikustamise viiside kindlaksmääramine.

(79) Määrusi (EL) nr 1308/2013, (EL) 2019/787 ja (EL) 2019/1753 tuleks seetõttu vastavalt muuta ning määrus (EL) nr 1151/2012 tuleks seetõttu tunnistada kehtetuks.

(80) Määruse (EL) nr 1151/2012 kohaselt juba registreeritud kaitstud päritolunimetused, kaitstud geograafilised tähised ja garanteeritud traditsioonilised tooted, määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt juba registreeritud kaitstud päritolunimetused ja kaitstud geograafilised tähised ning määruse (EL) 2019/787 kohaselt juba registreeritud geograafilised tähised peaksid olema käesoleva määruse alusel jätkuvalt kaitstud ning need tuleks automaatselt kanda asjaomasesse registrisse.

([20]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(81) Tuleks ette näha asjakohane mehhanism, millega tagatakse, et selliste geograafiliste tähiste riiklik kaitse, mis ei kuulu määruse (EL) nr 1151/2012 kohaldamisalasse, kuid mis kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse, lõpetatakse sujuvalt. Samal ajal tuleks hõlbustada kõnealuste geograafiliste tähiste registreerimist käesoleva määruse alusel, vabastades need registreerimismenetluse riigisisesest etapist. Samuti on vaja tagada, et kui sellised geograafilised tähised on registreeritud Lissaboni kokkuleppe alusel, võib neid Genfi redaktsiooni alusel registreerida, ilma et nad kaotaksid oma eelisõigusi.

(82) Vaja oleks ette näha asjakohane kord, et hõlbustada sujuvat üleminekut määrustega (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 1308/2013 ja (EL) 2019/787 sätestatud nõuetelt käesoleva määrusega kehtestatud nõuetele.

(83) On asjakohane kehtestada sätted, et tagada sujuv üleminek määrusega (EL) nr 1151/2012 kehtestatud korralt käesoleva määrusega kehtestatud korrale, sealhulgas mis puudutab delegeeritud õigusakte ja rakendusakte. Nende sätete eesmärk on tagada õiguskindlus, et liikmesriikide ametiasutustel, tootjatel ja tootjarühmadel ning muudel asjaomastel isikutel või üksustel oleks võimalik selgelt teada, millised on nende õigused ja kohustused, ning vastavalt tegutseda.

(84) Kuna käesoleva määruse eesmärke, milleks on geograafiliste tähiste ühetaolise kaitse loomine ning garanteeritud traditsiooniliste toodete ja vabatahtlike kvaliteedimõistete kaitsesüsteemi kehtestamine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid käesoleva määruse ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(85) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse 18. juulil 2022,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I JAOTIS

## ÜLDSÄTTED

*Artikkel 1*

### Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse järgmisi kvaliteedikavasid reguleerivad õigusnormid:

a) veini kaitstud päritolunimetused ja kaitstud geograafilised tähised, artikli 5 lõike 1 punktis c osutatud põllumajandustoodete, sealhulgas toiduainete kaitstud päritolunimetused ja kaitstud geograafilised tähised ning piiritusjookide geograafilised tähised;

b) artiklis 51 osutatud põllumajandustoodete, sealhulgas toiduainete puhul III jaotise 2. ja 3. peatükis sätestatud garanteeritud traditsioonilised tooted ja vabatahtlikud kvaliteedimõisted.

I, II ja V jaotise, välja arvatud II jaotise 5. peatüki kohaldamisel hõlmab mõiste „geograafilised tähised“ veini ja artikli 5 lõike 1 punktis c osutatud põllumajandustoodete, sealhulgas toiduainete kaitstud päritolunimetusi ja kaitstud geograafilisi tähiseid ning piiritusjookide geograafilisi tähiseid.

*Artikkel 2*

### Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „vein“ – määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 92 lõikega 1 hõlmatud toode;

b) „piiritusjook“ – piiritusjook määruse (EL) 2019/787 artikli 2 tähenduses;

c) „märgistamine“ – kõigi käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate toodete puhul määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 2 lõike 2 punktis j määratletud märgistamine;

d) „tootmisetapp“ – igasugune tootmisetapp (sealhulgas tooraine puhul), töötlemis-, ettevalmistus- või laagerdumisetapp kuni toode on turule laskmiseks valmis;

e) „ettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, kelle tegevust reguleerib üks või mitu tootespetsifikaadis ette nähtud kohustust;

f) „töödeldud toode“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 ([21]) artikli 2 lõike 1 punktis o määratletud töödeldud toode;

g) „volitatud isik“ – määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 5 määratletud volitatud isik, kes tõendab geograafilise tähisega või garanteeritud traditsioonilise toote vastavust tootespetsifikaadile;

h) „üldmõiste“ – toote nimetus, mis vaatamata oma seotusele selle koha, piirkonna või riigiga, kus seda toodet algselt toodeti või see turule lasti, on saanud liidus toote tavanimetuseks;

i) „sordinimi“ – teatava sordi nimi, mis on tavakasutuses või liikmesriigi või liidu kataloogis ametlikult heaks kiidetud vastavalt nõukogu direktiividele 2002/53/EÜ, ([22]) 2002/55/EÜ, ([23]) 2008/90/EÜ ([24]) või nõukogu määrusele (EÜ) nr 2100/94 ([25]) keeles või keeltes, milles seda on asjaomase geograafilise tähise registreerimise taotluse esitamise kuupäeval kasutatud või milles see on registreeritud;

j) „tõu nimi“ – tõu nimi, mis on hõlmatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/1012 ([26]) ning mis on kantud tõuraamatusse või tõuregistrisse. Kõnealuse määrusega hõlmamata tõugude puhul tähendab see tõu nime, mis on kantud tõuraamatusse või tõuregistrisse riigisisese õiguse kohaselt. Tõu nimi on keeles või keeltes, milles see on asjaomase geograafilise tähise registreerimise taotluse esitamise kuupäeval registreeritud;

k) „kombineeritud nomenklatuur“ – kaupade nomenklatuur, mis on kehtestatud määruse (EMÜ) nr 2658/87 artikliga 1.

2. II jaotises kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „tootespetsifikaat“ – dokument, millele on osutatud:

i) veini puhul määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 94;

ii) piiritusjookide puhul määruse (EL) 2019/787 artiklis 22;

iii) põllumajandustoodete puhul käesoleva määruse artiklis 49;

b) „koonddokument“ – tootespetsifikaadi kokkuvõte, millele on osutatud:

i) veini puhul määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 95;

ii) piiritusjookide puhul määruse (EL) 2019/787 artiklis 23;

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.4.2004, lk 1).
([22]) Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/53/EÜ ühise põllumajandustaimesortide kataloogi kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 1).
([23]) Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/55/EÜ köögiviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 33).
([24]) Nõukogu 29. septembri 2008. aasta direktiiv 2008/90/EÜ puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta (ELT L 267, 8.10.2008, lk 8).
([25]) Nõukogu 27. juuli 1994. aasta määrus (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, 1.9.1994, lk 1).
([26]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1012 tõupuhaste aretusloomade, ristandaretussigade ja nende aretusmaterjali aretuse, turustamise ning nende liitu sissetoomise suhtes kehtivate zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 652/2014, nõukogu direktiive 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks teatavad õigusaktid tõuaretuse valdkonnas (tõuaretuse määrus) (ELT L 171, 29.6.2016, lk 66).

iii) põllumajandustoodete puhul käesoleva määruse artiklis 50.

3. III jaotise 2. peatüki kohaldamisel tähendab „traditsiooniline“ nime tõestatud varasemat kasutamist tootjate poolt kogukonnas ajavahemikul, mis võimaldab põlvkondadevahelist ülekandumist. Nimetatud ajavahemik peab olema vähemalt 30 aastat ja selline kasutus võib hõlmata muudatusi, mis on vajalikud hügieeni-, ohutus- ja muude asjakohaste tavade muutmiseks.

*Artikkel 3*

**Andmekaitse**

1. Liikmesriigid ja komisjon töötlevad käesoleva määruse ning määruste (EL) nr 1308/2013 ja (EL) 2019/787 kohaste registreerimise, muutmise heakskiitmise, registreeringu tühistamise, vastuväite esitamise, üleminekuperioodi andmise ja kontrollimise menetluste käigus saadud isikuandmeid ja avalikustavad need kooskõlas määrustega (EL) 2018/1725 ja (EL) 2016/679.

2. Komisjon on vastutav töötleja määruse (EL) 2018/1725 tähenduses, kui ta töötleb isikuandmeid menetluses, mille eest ta vastutab kooskõlas määrustega (EL) 2019/787 ja (EL) nr 1308/2013 ja käesoleva määrusega.

3. Liikmesriikide pädevad asutused on vastutavad töötlejad määruse (EL) 2016/679 tähenduses, kui nad töötlevad isikuandmeid menetlustes, mille eest nad vastutavad kooskõlas määrustega (EL) 2019/787 ja (EL) nr 1308/2013 ja käesoleva määrusega.

4. Liidu geograafiliste tähiste registriga seotud isikuandmete töötlemisel on volitatud töötleja määruse (EL) 2018/1725 tähenduses Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO).

II JAOTIS

**GEOGRAAFILISED TÄHISED**

*1. PEATÜKK*

***Üldsätted***

*Artikkel 4*

**Eesmärk**

Käesoleva jaotisega nähakse ette geograafiliste tähiste ühtne ja ammendav süsteem, et kaitsta selliste veinide, piiritusjookide ja põllumajandustoodete nimetusi, mille omadused, tunnused või maine on seotud nende tootmiskohaga, ning millega:

a) tagatakse, et ühiselt tegutsevatel tootjatel on vajalikud volitused ja kohustused asjaomase geograafilise tähise haldamiseks, sealhulgas selleks, et vastata ühiskonna nõudmistele näiteks seoses loomatervise ja loomade heaoluga majanduslikus, keskkonnaalases ja sotsiaalses ehk kolmemõõtmeliselt kestlikult toodetud toodete suhtes, ning et tegutsetakse ja ollakse konkurentsivõimelised turul;

b) aidatakse kaasa ausale konkurentsile ja luuakse lisaväärtust eesmärgiga jagada seda lisaväärtust üle kogu turustusahela, et tagada tootjatele õiglane tulu ja suutlikkus investeerida oma toodete kvaliteeti, mainesse ja kestlikkusse, ning samuti aidatakse kaasa maaelu arengu poliitika eesmärkide saavutamisele, toetades põllumajandus- ja töötlemistegevust, säilitades oskusteavet ja edendades kindlaid kvaliteettooteid vastavalt geograafilisele piirkonnale, kus neid toodetakse;

c) tagatakse, et tarbijad saavad usaldusväärset teavet ja vajalikke tagatisi selliste toodete päritolu, eheduse, kvaliteedi, maine ja muude geograafilise päritolu või geograafilise keskkonnaga seotud omaduste kohta, ning suudavad neid turul, sealhulgas e-kaubanduses hõlpsasti kindlaks teha;

d) tagatakse geograafiliste tähiste tõhus ja kasutajasõbralik registreerimine, võttes arvesse intellektuaalomandi õiguste asjakohast kaitset;

e) tagatakse tulemuslik kontroll, jõustamine ja turulelaskmine kogu liidus, sealhulgas e-kaubanduses, tagades seeläbi siseturu tervikluse, ning

f) aidatakse kaasa selliste toodetega seotud intellektuaalomandiõiguste mõjusale kaitsele kolmandate riikide turgudel.

*Artikkel 5*

**Kohaldamisala**

1. Käesoleva jaotisega reguleeritakse järgmist:

a) artikli 2 lõike 1 punktis a määratletud vein;

b) artikli 2 lõike 1 punktis b määratletud piiritusjoogid ning

c) põllumajandustooted.

Käesoleva jaotise kohaldamisel hõlmab mõiste „põllumajandustooted“ neid põllumajandustooteid, sealhulgas toiduaineid ning kalandus- ja vesiviljelustooteid, mis on loetletud määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa teises osas esitatud kombineeritud nomenklatuuri 1.–23. peatükis, ning käesoleva määruse I lisas esitatud kombineeritud nomenklatuuri rubriikide alla kuuluvaid põllumajandustooteid, välja arvatud vein ja piiritusjoogid.

2. Geograafiliste tähiste registreerimine ja kaitse ei mõjuta tootjate kohustust täita muid liidu õigusnorme, mis käsitlevad eelkõige toodete turulelaskmist, sanitaar- ja fütosanitaarnorme, ühist turukorraldust, konkurentsinorme ning sätteid selle kohta, kuidas esitada tarbijatele toidualast teavet.

3. Käesolevas määruses sätestatud geograafiliste tähiste kava suhtes ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/1535 ([27]).

*Artikkel 6*

**Klassifikatsioon**

1. Geograafilise tähisega tooted klassifitseeritakse vastavalt kombineeritud nomenklatuurile kahe-, nelja-, kuue- või kui liikmesriik nii otsustab, kaheksanumbriliselt. Kui geograafiline tähis hõlmab rohkem kui ühe kategooria tooteid, tuleb igat kannet täpsustada. Toote klassifikatsiooni kasutatakse üksnes registreerimise, statistika ja arvestuse pidamise eesmärgil, eeskätt tolli jaoks. Toote klassifikatsiooni ei kasutata võrreldavate toodete kindlaksmääramiseks, et kaitsta neid otsese ja kaudse kaubanduslikul eesmärgil kasutamise eest, nagu on osutatud artikli 26 lõike 1 punktis a.

2. Komisjon võib sätestada rakendusaktidega käesoleva artikli lõikes 1 osutatud klassifikatsiooni tehnilise esitusviisi ja veebipõhise juurdepääsu. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 7*

**Kestlikkus**

1. Tootjarühm või olemasolu korral tunnustatud tootjarühm võib kokku leppida kestlikes tavades, mida tuleb järgida geograafilise tähisega toote tootmisel või muus tegevuses, mille suhtes kohaldatakse üht või mitut tootespetsifikaadis ette nähtud kohustust. Selliste tavade eesmärk on kohaldada kestlikkusstandardeid, mis on rangemad liidu või riigisisese õigusega ette nähtud standarditest, mis puudutavad keskkonnaalast, sotsiaalset või majanduslikku kestlikkust või loomade heaolu.

2. Lõike 1 kohaldamisel tähendab „kestlik tava“ tava, mis toetab ühte või mitut sotsiaalset, keskkonnaalast või majanduslikku eesmärki, nagu:

([27]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

a) kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine, maastiku, vee ja pinnase kestlik kasutamine ja kaitse, üleminek ringmajandusele, sealhulgas toidujäätmete vähendamine, saaste vältimine ja tõrje ning elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine;

b) põllumajandustoodete tootmine viisil, mis vähendab pestitsiidide kasutamist ja võimaldab juhtida nendega seotud riske või vähendab mikroobide resistentsuse ohtu põllumajandustootmises;

c) loomade heaolu;

d) õiglane sissetulek tootjatele, tegevuse mitmekesistamine, kohaliku põllumajandustootmise edendamine ning maaelu ja kohaliku arengu väärtustamine,

e) põllumajandusliku tööhõive säilitamine noorte tootjate ja geograafilise tähisega toodete uute tootjate ligimeelitamise ja toetamise kaudu;

f) põllumajandus- ja töötlemistegevuses töö- ja ohutustingimuste parandamine.

3. Kui tootjarühm või olemasolu korral tunnustatud tootjarühm otsustab, et lõikes 1 osutatud kestlikud tavad on kohustuslikud kõigile asjaomase toote tootjatele, lisatakse need tavad kooskõlas registreerimis- või muutmismenetlusega tootespetsifikaati.

*Artikkel 8*

**Kestlikkusaruanne**

1. Tootjarühm või olemasolu korral tunnustatud tootjarühm võib koostada usaldusväärselt teabel põhineva kestlikkusaruande, milles kirjeldatakse toote tootmisel rakendatud olemasolevaid kestlikke tavasid, toote saamise meetodi mõju kestlikkusele keskkonnaalaste, sotsiaalsete, majanduslike või loomade heaoluga seotud kohustuste seisukohast ning teavet, mis on vajalik, et mõista, kuidas kestlikkus mõjutab toote arengut, toimivust ja positsiooni, ning seda aruannet korrapäraselt ajakohastada.

2. Komisjon avalikustab kestlikkusaruande.

*2. PEATÜKK*

***Geograafiliste tähiste registreerimine***

*Artikkel 9*

**Taotleja registreerimismenetluse riigisiseses etapis**

1. Geograafiliste tähiste registreerimise taotlusi võib esitada üksnes taotlev tootjarühm. Taotlev tootjarühm on mis tahes õiguslikus vormis ühendus, kuhu kuuluvad sama toote tootjad, mille nimetus on registreerimiseks esitatud. Taotluse ettevalmistamisel ja sellega seotud menetluses võivad abiks olla avalik-õiguslikud asutused või muud huvitatud isikud.

2. Käesoleva jaotise tähenduses võib liikmesriigi määratud asutust käsitada piiritusjoogi geograafilise tähise puhul taotleva tootjarühmana, kui asjaomastel tootjatel ei ole nende arvust, geograafilisest asukohast või organisatsioonilistest omadustest tulenevalt võimalik rühma moodustada. Sellisel juhul esitatakse need põhjused artikli 10 lõikes 2 osutatud taotluses.

3. Käesoleva jaotise kohaldamisel võib üksiktootjat käsitada taotleva tootjarühmana, kui on tõendatud, et täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) kõnealune tootja on ainus tootja, kes soovib esitada geograafilise tähise registreerimise taotluse;

b) asjaomane geograafiline piirkond on määratletud käesoleva määruse artikli 49 lõike 1 punktis f, määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 94 lõike 1 punktis i ja määruse (EL) 2019/787 artikli 22 lõike 1 punktis f osutatud seose, mitte omandi piiride alusel, ning

c) asjaomase geograafilise piirkonna omadused erinevad märkimisväärselt naaberpiirkondade omadustest või toote omadused erinevad naaberpiirkondades toodetavate toodete omadustest või piiritusjookide geograafiliste tähiste puhul on piiritusjoogil konkreetne kvaliteet, maine või muu omadus, mis on selgelt seostatav selle geograafilise päritoluga.

4. Kui geograafiline tähis hõlmab piiriülest geograafilist piirkonda, võivad mitu eri liikmesriikidest või kolmandatest riikidest pärit taotlevat tootjarühma esitada ühise taotluse geograafilise tähise registreerimiseks. Selline ühine taotlus adresseeritakse kõigile asjaomastele liikmesriikidele.

*Artikkel 10*

**Registreerimismenetluse riigisisene etapp**

1. Liidust pärit toote geograafilise tähise registreerimise taotlus esitatakse selle liikmesriigi pädevatele asutustele, kust toode pärineb.

2. Lõikes 1 osutatud taotlus sisaldab järgmist:

a) tootespetsifikaat,

b) koonddokument ja

c) artikli 12 lõikes 1 osutatud kaasnevad dokumendid.

3. Liikmesriik vaatab registreerimistaotluse läbi, et teha kindlaks, kas see vastab veini, piiritusjooke või põllumajandustooteid käsitlevates sätetes ettenähtud registreerimistingimustele.

4. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud läbivaatamise osana korraldab asjaomane liikmesriik riigisisese vastuväite esitamise menetluse. Riigisisese vastuväite esitamise menetlusega tagatakse registreerimistaotluse, välja arvatud artikli 12 lõike 1 punktides b ja c osutatud dokumentide, avaldamine ja nähakse ette vähemalt ühe kuu pikkune ajavahemik alates avaldamise kuupäevast, mille jooksul iga õigustatud huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kelle asukoht on või kes elab selle liikmesriigi territooriumil, kust asjaomane toode pärineb, võib esitada kõnealusele liikmesriigile registreerimistaotluse osas vastuväite.

5. Asjaomane liikmesriik kehtestab vastuväite esitamise menetluse üksikasjad. Need üksikasjad võivad hõlmata vastuväite lubatavuse kriteeriume, taotleva tootjarühma ja iga vastuväite esitaja vahelise konsulteerimise ajavahemikku ning taotleva tootjarühma aruande esitamist konsultatsioonide tulemuste kohta, sealhulgas muudatuste kohta, mida taotlev tootjarühm on registreerimistaotluses teinud.

6. Kui asjaomane liikmesriik leiab pärast registreerimistaotluse läbivaatamist ning mis tahes saadud vastuväite tulemuste ja taotleva tootjarühmaga kokku lepitud mis tahes muudatuste hindamist, et käesoleva määruse nõuded on täidetud, võib ta teha positiivse otsuse ja esitada artiklis 13 osutatud liidu tasandi registreerimistaotluse.

7. Asjaomane liikmesriik tagab, et igal õiguspärast huvi omaval füüsilisel või juriidilisel isikul on võimalus tema otsus vaidlustada. Ühtlasi tagab asjaomane liikmesriik, et positiivne otsus ja vastav tootespetsifikaat avaldatakse ja teeb tootespetsifikaadi elektrooniliselt kättesaadavaks.

8. Artikli 9 lõikes 4 osutatud ühise taotluse korral esitatakse taotlus kõigile asjaomastele liikmesriikidele ja seotud riigisisesed menetlused, sealhulgas vastuväite esitamise etapp, viiakse läbi kõigis nendes liikmesriikides.

*Artikkel 11*

**Ajutine riigisisene kaitse**

1. Riigisiseselt võib liikmesriik anda nimetusele ajutise kaitse alates kuupäevast, millal liidu tasandi registreerimistaotlus komisjonile esitati.

2. Selline riigisisene kaitse lõpeb kuupäeval, mil jõustub artikli 21 kohaselt vastu võetud rakendusakt, millega tehakse otsus registreerimistaotluse kohta, või kui registreerimistaotlus tagasi võetakse.

3. Juhul kui nimetust käesoleva määruse kohaselt ei registreerita, vastutab kõnealuse ajutise riigisisese kaitse tagajärgede eest üksnes asjaomane liikmesriik.

4. Liikmesriikide poolt käesoleva artikli kohaselt võetud meetmetel on üksnes riigisisene mõju ja need ei mõjuta siseturgu ega rahvusvahelist kaubandust.

*Artikkel 12*

**Kaasnevad dokumendid**

1. Registreerimistaotlusega kaasnevad dokumendid sisaldavad järgmist:

a) asjakohasel juhul selgitav teave mis tahes piirangute kohta, mida kavatsetakse kehtestada geograafilise tähise kasutamisele või kaitsele, ning mis tahes üleminekumeetmete kohta, mille on välja pakkunud taotlev tootjarühm;

b) taotleva tootjarühma nimi ja kontaktandmed;

c) ühe või mitme pädeva asutuse, volitatud isiku või toote sertifitseerimisasutuse või füüsilise isiku nimi ja kontaktandmed, kes kontrollivad vastavust tootespetsifikaadile kooskõlas:

   i) määruse (EL) nr 1308/2013 artikliga 116a veini puhul;

   ii) käesoleva määruse artikliga 39 piiritusjookide ja põllumajandustoodete puhul;

d) muu teave, mida asjaomane liikmesriik või, kui see on kohaldatav, taotlev tootjarühm peab asjakohaseks.

2. Komisjon kehtestab rakendusaktidega artikli 13 kohase liidu tasandi registreerimistaotluse puhul käesoleva artikli lõike 1 punktides a, b ja c sätestatud kaasnevate dokumentide vormingu ja veebipõhise esitusviisi ning näeb ette isikuandmete väljajätmise või anonüümimise. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 13*

**Liidu tasandi registreerimistaotlus**

1. Liidust pärit toodete geograafiliste tähiste puhul sisaldab registreerimistaotlus järgmist:

a) koonddokument;

b) artikli 12 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud kaasnevad dokumendid.

c) selle liikmesriigi kinnitus, kellele taotlus registreerimismenetluse riigisiseses etapis esitati, ja milles kinnitatakse, et taotlus vastab registreerimise tingimustele;

d) üleminekuperiood, mille riiklikud asutused on pärast riigisisest läbivaatamise ja vastuväite esitamise menetlust andnud või välja pakkunud, ning teave sellega seotud lubatavate vastuväidete kohta, ning

e) ajakohastatud tootespetsifikaadi elektrooniline avaldamisviide.

2. Mujalt kui liidust pärit toodete geograafiliste tähiste puhul sisaldab liidu tasandi registreerimistaotlus järgmist:

a) tootespetsifikaat koos viitega selle avaldamisele;

b) koonddokument;

c) artikli 12 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud kaasnevad dokumendid;

d) õiguslik tõend geograafilise tähise kaitse kohta selle päritoluriigis ning

e) volikiri, kui taotlejat esindab esindaja.

3. Artikli 9 lõikes 4 osutatud ühine registreerimistaotlus sisaldab lisaks koonddokumendile asjakohasel juhul ka käesoleva artikli lõike 1 punktides b–e või lõike 2 punktides c, d ja e loetletud dokumente kõigist asjaomastest liikmesriikidest või kolmandatest riikidest.

4. Käesolevas artiklis osutatud dokumendid koostatakse ühes liidu ametlikus keeles.

5. Komisjon sätestab rakendusaktidega üksikasjalikud normid liidu tasandi registreerimistaotluste menetlemise, vormi ja esitamise kohta, sealhulgas taotluste puhul, mis hõlmavad rohkem kui ühe riigi territooriumi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 14*

**Liidu tasandi registreerimistaotluse esitamine**

1. Taotlus geograafilise tähise registreerimiseks liidu tasandil esitatakse komisjonile elektrooniliselt digisüsteemi kaudu.

Kui komisjon saab taotluse ühelt või mitmelt liikmesriigilt, kohandab ta digisüsteemi nii, et see sobiks geograafilise tähise registreerimise menetluse riigisiseses osas kasutamiseks iga liikmesriigi poolt, kes seda soovib.

2. Kui registreerimistaotlus hõlmab liidust väljapoole jäävat geograafilist piirkonda, esitab taotleja, täpsemalt tootjarühm või üksiktootja, komisjonile taotluse otse või asjaomase kolmanda riigi asutuste vahendusel.

Kolmanda riigi üksiktootja peab vastama artikli 9 lõikes 3 sätestatud tingimustele. Kolmanda riigi tootjarühm on tootjarühm, kes töötab tootega, mille nimetus on registreerimiseks esitatud.

3. Artikli 9 lõikes 4 osutatud ühise registreerimistaotluse esitab:

a) üks asjaomane liikmesriik või

b) kolmanda riigi taotleja, täpsemalt tootjarühm või üksiktootja, kas otse või kõnealuse kolmanda riigi asutuste kaudu.

4. Nimetused, mille kohta on esitatud liidu tasandi registreerimistaotlus, avalikustab komisjon lõikes 1 osutatud digisüsteemi kaudu.

*Artikkel 15*

**Taotluse läbivaatamine komisjoni poolt ja selle avaldamine vastuväidete esitamise võimaldamiseks**

1. Komisjon vaatab artikli 14 lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt esitatud registreerimistaotlused läbi. Ta kontrollib, et taotlused sisaldaksid nõutud teavet ega sisaldaks ilmseid vigu, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi riigisisese läbivaatamise ja vastuväite esitamise menetluse tulemusi.

2. Läbivaatamine ei kesta kauem kui kuus kuud alates taotluse kättesaamise päevast. Komisjon võib nõuda taotlejalt vajalikku lisateavet või taotluse muutmist. Kui komisjon esitab taotlejale sellised nõuded, ei kesta läbivaatamisperiood kauem kui viis kuud alates päevast, mil komisjon saab kätte taotleja vastuse.

3. Kui komisjon ei vii lõikes 2 osutatud läbivaatamist ettenähtud tähtaja jooksul lõpule, teatab ta taotlejale kirjalikult viivituse põhjused, märkides ära läbivaatamise lõpuleviimiseks kuluva hinnangulise aja, mis ei ületa ühte kuud.

4. Kui komisjon leiab, et kas käesoleva määruse artiklites 9, 10, 12, 13, 28, 29, 30, 31, 46 ja 47, artikli 48 lõigetes 1 ja 2 ning artiklis 50, määruse (EL) nr 1308/2013 artiklites 93 ja 95 ning artikli 100 lõikes 4 ning määruse (EL) 2019/787 artikli 3 lõikes 4, artiklis 23 ja artikli 34 lõikes 4 sätestatud tingimused on täidetud, avaldab ta koonddokumendi ja tootespetsifikaadi avaldamisviite *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 16*

**Registreerimistaotluse riigisisene vaidlustamine**

1. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõigist riigisisestest haldus- või kohtumenetlustest, mis võivad geograafilise tähise registreerimist piirata.

2. Komisjon vabastatakse kohustusest pidada kinni artikli 15 lõikes 2 osutatud läbivaatamise tähtaegadest ning teatada liikmesriigile viivituse põhjused, kui ta saab kõnealuselt liikmesriigilt artikli 10 lõike 6 kohase registreerimistaotlust käsitleva teate, millega

a) teavitatakse komisjoni, et artikli 10 lõike 6 kohane otsus on riigi tasandil tühistatud viivitamata kohaldatava, kuid mitte lõpliku haldus- või kohtuotsusega, või

b) taotletakse komisjonilt läbivaatamise peatamist, sest liikmesriigis on taotluse põhjendatuse vaidlustamiseks algatatud haldus- või kohtumenetlus ning liikmesriigi hinnangul on kõnealune menetlus piisavalt põhistatud.

3. Lõikes 2 ette nähtud vabastus kehtib seni, kuni asjaomane liikmesriik teatab komisjonile, et algne taotlus on taas kehtiv või et liikmesriik võtab oma läbivaatamise peatamise taotluse tagasi.

4. Kui artikli 10 lõikes 6 osutatud liikmesriigi positiivne otsus on liikmesriigi kohtu lõpliku otsusega täielikult või osaliselt tühistatud, kaalub kõnealune liikmesriik vajaduse korral asjakohaste meetmete võtmist, näiteks liidu tasandi registreerimistaotluse tagasivõtmist või muutmist.

*Artikkel 17*

**Liidu tasandi vastuväite esitamise menetlus**

1. Kolme kuu jooksul pärast artikli 15 lõike 4 kohaselt koonddokumendi ja tootespetsifikaadi avaldamisviite *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeva võivad liikmesriigi või kolmanda riigi asutused või õiguspärast huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kelle elu- või asukoht on kolmandas riigis, esitada komisjonile vastuväite.

2. Õigustatud huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kelle elu- või asukoht on muus liikmesriigis kui see liikmesriik, kus esitati liidu tasandi registreerimistaotlus, võib esitada vastuväite sellele liikmesriigile, kus on tema elu- või asukoht, tähtaja jooksul, mis võimaldab nimetatud liikmesriigil kõnealuse vastuväite läbi vaadata ja otsustada, kas edastada see kooskõlas lõikega 1 komisjonile. Liikmesriigid võivad täpsustada kõnealuse tähtaja oma riigisiseses õiguses.

3. Vastuväites tehakse avaldus, et ollakse geograafilise tähise registreerimise vastu. Sellist avaldust mittesisaldav vastuväide on tühine.

4. Komisjon vaatab läbi vastuväite lubatavuse. Kui komisjon leiab, et vastuväide on lubatav, kutsub ta viie kuu jooksul alates artikli 15 lõikes 4 osutatud avaldamise kuupäevast vastuväite esitaja ja taotleja pidama asjakohaseid konsultatsioone, mis peaks kestma mõistliku aja, kuid mitte kauem kui kolm kuud. Komisjon edastab vastuväite ja kõik vastuväite esitaja esitatud dokumendid taotlejale. Nimetatud ajavahemiku jooksul võib komisjon taotleja taotlusel igal ajal pikendada konsultatsioonide tähtaega üks kord kuni kolme kuu võrra.

5. Vastuväite esitaja ja taotleja alustavad asjakohaseid konsultatsioone põhjendamatu viivituseta. Nad annavad üksteisele asjakohast teavet, et hinnata, kas registreerimistaotlus vastab kas käesolevas määruses, määruses (EL) nr 1308/2013 või määruses (EL) 2019/787 sätestatud tingimustele.

6. Ühe kuu jooksul pärast lõikes 4 osutatud konsultatsioonide lõppu teavitab taotleja komisjoni konsultatsioonide tulemustest, sealhulgas kogu vahetatud teabest, sellest, kas ühe vastuväite esitaja või kõigi vastuväidete esitajatega jõuti kokkuleppele, ning kõigist sellest tulenevatest registreerimistaotluse muudatustest. Vastuväite esitaja võib konsultatsioonide lõpus teha komisjonile teatavaks ka oma seisukoha.

7. Kui käesoleva artikli lõikes 4 osutatud konsultatsioonide tulemusel on artikli 15 lõike 4 kohaselt avaldatud andmeid muudetud, vaatab komisjon registreerimistaotluse muudetud kujul uuesti läbi. Kui registreerimistaotlust on oluliselt muudetud ja komisjon leiab, et muudetud taotlus vastab registreerimistingimustele, avaldab ta koonddokumendi ja tootespetsifikaadi avaldamisviite kooskõlas artikli 15 lõikega 4 uuesti.

8. Käesolevas artiklis osutatud dokumendid koostatakse ühes liidu ametlikus keeles.

9. Komisjon viib liidu tasandi registreerimistaotluse hindamise lõpule, võttes arvesse üleminekuperioodide taotlusi, vastuväite esitamise menetluse tulemusi ja muid pärast läbivaatamist tekkivaid asjaolusid, mis võivad tingida vajaduse muuta koonddokumenti.

10. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades vastuväite esitamise menetluse üksikasjaliku korra ja tähtajad.

11. Komisjon kehtestab rakendusaktidega vastuväite vormingu ja esitusviisi ning näeb ette isikuandmete väljajätmise või anonüümimise. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 18*

**Kommentaare sisaldav teade**

1. Kolme kuu jooksul pärast artikli 15 lõike 4 kohaselt koonddokumendi ja tootespetsifikaadi avaldamisviite avaldamise kuupäeva võivad liikmesriigi või kolmanda riigi asutused või füüsiline või juriidiline isik, kelle elu- või asukoht on kolmandas riigis, esitada komisjonile kommentaare sisaldava teate.

2. Kommentaare sisaldavas teates juhitakse tähelepanu mis tahes veale või esitatakse täiendavat teavet registreerimistaotluse, sealhulgas liidu õiguse võimaliku rikkumise kohta. Kommentaare sisaldav teade ei anna lõikes 1 osutatud asutustele ega isikutele mingeid õigusi ega algata vastuväite esitamise menetlust.

3. Kui pärast seda, kui esitatakse kommentaare sisaldav teade, on artikli 15 lõike 4 kohaselt avaldatud andmeid oluliselt muudetud, avaldab komisjon koonddokumendi ja tootespetsifikaadi avaldamisviite kooskõlas nimetatud lõikega uuesti.

4. Komisjon võib rakendusaktidega kehtestada kommentaare sisaldava teate vormingu ja esitusviisi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 19*

**Vastuväite esitamise alused**

1. Artikli 17 kohaselt esitatud vastuväide on lubatav üksnes siis, kui vastuväite esitaja tõendab, et:

a) kavandatav geograafiline tähis ei vasta geograafilise tähise määratlusele või kas käesolevas määruses, määruse (EL) nr 1308/2013 II osa II jaotise I peatüki 2. jaos või määruse (EL) 2019/787 artikli 3 lõikes 4 ja III peatükis osutatud nõuetele;

b) kavandatava geograafilise tähise registreerimist takistaks üks või mitu artiklis 28, 29, 30 või artikli 48 lõikes 1 osutatud asjaolu, või

c) kavandatava geograafilise tähise registreerimine kahjustaks täielikult või osaliselt samasugust nimetust, kaubamärki või tooteid, mida on õiguspäraselt turustatud vähemalt viis aastat enne artikli 15 lõikega 4 ette nähtud teabe avaldamise kuupäeva.

2. Komisjon hindab vastuväite lubatavust kogu liidu territooriumi silmas pidades.

*Artikkel 20*

**Üleminekuperiood geograafiliste tähiste kasutamisel**

1. Komisjon võib rakendusaktidega kehtestada kuni viieaastase üleminekuperioodi, et võimaldada liikmesriigist või kolmandast riigist pärit selliste toodete puhul, mille nimetuse moodustab või mille nimetusse kuulub artikli 26 lõikega 1 vastuolus olev nimetus, jätkata selle nimetuse kasutamist, mille all neid turustati, tingimusel et artikli 10 lõike 4 või artikli 17 kohases lubatavas vastuväites sellise geograafilise tähise registreerimise taotlusele, mille kaitset rikutakse, on tõendatud, et:

a) asjaomase geograafilise tähise registreerimine ohustaks täielikult või osaliselt samasugust nimetust teises tootenimetuses või

b) selliseid tooteid on asjaomasel territooriumil kõnealuse nimetusega seaduslikult turustatud vähemalt viis aastat enne artikli 15 lõike 4 kohast avaldamist.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega, välja arvatud need, mille kohta on artikli 10 lõike 4 kohaselt esitatud lubatavad vastuväited ning mis võetakse vastu kõnealust kontrollimenetlust kohaldamata.

3. Komisjon võib rakendusaktidega pikendada lõike 1 kohaselt kehtestatud üleminekuperioodi kokku kuni 15 aastaks või lubada otse kuni 15aastase üleminekuperioodi kasutamist, kui on tõendatud, et

a) lõikes 1 osutatud tähise nimetust on õiguspäraselt pidevalt ja muutumatult kasutatud vähemalt 25 aastat enne komisjonile asjaomase geograafilise tähise registreerimise taotluse esitamist;

b) lõikes 1 osutatud tähise nimetuse kasutamise eesmärk ei ole kunagi olnud geograafilise tähisena registreeritud toote nimetuse mainest kasu saamine ning

c) tarbijat ei ole toote õige päritolu osas eksitatud või selline eksitamine ei oleks võimalik.

4. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega, välja arvatud need, mille kohta on artikli 10 lõike 4 alusel esitatud lubatavad vastuväited ning mis võetakse vastu kõnealust kontrollimenetlust kohaldamata.

5. Lõigetes 1 ja 3 osutatud nimetuste kasutamisel esitatakse päritoluriik selgelt ja nähtavalt märgistamisel ja, kui see on kohaldatav, toote kirjeldusel, kui toodet turustatakse veebis.

6. Geograafiliste tähiste registreerimise ja liidu muudatuste taotluste puhul võib selleks, et ületada ajutised raskused saavutamaks pikaajaline eesmärk tagada, et kõik asjaomases piirkonnas geograafilise tähisega hõlmatud tootega seotud ettevõtjad järgiksid asjaomast tootespetsifikaati, liikmesriik kehtestada selle järgimiseks kuni kümneaastase üleminekuperioodi, mis hakkab kehtima alates taotluse komisjonile esitamise kuupäevast, tingimusel et asjaomased ettevõtjad on kõnealust toodet vastava nimetuse all pidevalt ja õiguspäraselt turustanud vähemalt liikmesriikide asutustele taotluse esitamisele eelnenud viie aasta jooksul ning on märkinud selle asjaolu ära artikli 10 lõikes 4 osutatud riigisiseses vastuväite esitamise menetluses.

7. Kui liidu tasandi registreerimistaotluse esitamise ja asjaomase nimetuse registreerimise vaheline aeg ületab viit aastat, võib liikmesriik üleminekuperioodi pikendada kuni viie aasta võrra. Üleminekuperioodi pikendamise otsusest teatatakse viivitamata komisjonile, kes avaldab selle *Euroopa Liidu Teatajas*.

8. Lõiget 6 kohaldatakse mutatis mutandis kolmandas riigis asuvale geograafilisele piirkonnale osutava geograafiliste tähise suhtes, välja arvatud riigisisese vastuväite esitamise menetluse korral.

*Artikkel 21*

**Komisjoni otsus registreerimistaotluse kohta**

1. Kui komisjon leiab artikli 15 kohaselt tehtud läbivaatamise käigus saadud teabe alusel, et mõni kõnealuses artiklis osutatud tingimustest ei ole täidetud, võtab ta vastu rakendusakti, millega lükatakse registreerimistaotlus tagasi. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Lubatavate vastuväidete puudumisel võtab komisjon ilma artikli 88 lõikes 2 osutatud menetlust kohaldamata vastu rakendusakti, millega geograafiline tähis registreeritakse. Komisjon võib võtta arvesse artikli 18 kohaselt saadud kommentaare sisaldavaid teateid.

3. Kui komisjon saab lubatava vastuväite, teeb ta pärast artiklis 17 osutatud menetlust ja selle tulemusi arvestades järgmist:

a) võtab kokkuleppe saavutamise korral vastu rakendusakti, millega geograafiline tähis registreeritakse ilma artikli 88 lõikes 2 osutatud menetlust kohaldamata, olles kontrollinud, et kokkulepe on kooskõlas liidu õigusega, ning vajaduse korral muudab artikli 15 lõike 4 kohaselt avaldatud teavet, tingimusel et muudatused ei ole olulised, või

b) võtab juhul, kui kokkulepet ei saavutatud, vastu rakendusakti, milles tehakse otsus registreerimistaotluse kohta; nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Rakendusaktis, millega registreeritakse geograafiline tähis, nähakse ette sellise koonddokumendi registreerimise ja selles esitatud teabe taasavaldamise suhtes kohaldatavad tingimused, mis on avaldatud kooskõlas artikli 15 lõikega 4 ning mida on muudetud vastuväite esitamise menetluse järel muudatuste korral, mis ei ole artikli 17 lõikes 7 ning artikli 18 lõikes 3 osutatud muudatused.

5. Komisjoni rakendusmäärused registreerimise ja komisjoni rakendusmäärused registreerimisest keeldumise kohta avaldatakse *Euroopa Liidu Teataja* L-seerias.

*Artikkel 22*

**Liidu geograafiliste tähiste register**

1. Komisjon kehtestab rakendusaktiga ja ilma artikli 88 lõikes 2 osutatud menetlust kohaldamata liidu geograafiliste tähiste üldsusele kättesaadava registri ning haldab seda. See register koosneb kolmest osast, millest üks sisaldab veini, teine piiritusjookide ja kolmas põllumajandustoodete geograafilisi tähiseid. Toimikud, mis on kantud registrisse pärast 13. maid 2024, on masinloetavas vormingus, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024 ([28]) artikli 2 punktis 13.

([28]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56).

2. Liidu registrit haldab ja ajakohastab seoses geograafiliste tähiste registreerimise, muutmise ja registreeringu tühistamisega EUIPO.

3. Kõik veini ja põllumajandustoodete geograafilised tähised kantakse liidu geograafiliste tähiste registrisse kui „kaitstud päritolunimetus“ või „kaitstud geograafiline tähis“ ning kõik piiritusjookide geograafilised tähised kantakse sinna kui „geograafiline tähis“.

4. Liidu geograafiliste tähiste registrisse võib kanda ka kolmandate riikide toodete geograafilisi tähiseid, mida liidus kaitstakse sellise rahvusvahelise lepingu alusel, mille osaline liit on. Sellistel juhtudel registreerib komisjon sellised geograafilised tähised rakendusaktidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Veini ja põllumajandustoodete puhul kantakse selliste toodete nimetused kaitstud geograafiliste tähistena liidu geograafiliste tähiste registrisse, välja arvatud juhul, kui need on esimeses lõigus osutatud lepingutes konkreetselt määratletud kaitstud päritolunimetustena.

5. Liidu geograafiliste tähiste registrisse kantakse iga geograafiline tähis selle algupärases kirjaviisis. Kui algupärane kirjaviis ei ole ladina tähestikus, transkribeeritakse või transliteeritakse geograafiline tähis ladina tähestikku ning liidu geograafiliste tähiste registrisse kantakse geograafilise tähise mõlemad versioonid ja neil on võrdne staatus.

6. Komisjon avalikustab lõikes 4 osutatud rahvusvaheliste lepingute loetelu ja nende lepingutega kaitstud geograafiliste tähiste loetelu ning ajakohastab neid korrapäraselt.

7. Komisjon säilitab geograafilise tähise registreerimisega seotud dokumente digitaalselt või paberkandjal. Registreeringu tühistamise korral säilitab komisjon dokumente kümme aastat pärast tühistamist.

8. Komisjon määrab rakendusaktidega kindlaks liidu geograafiliste tähiste registri sisu ja esitusviisi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 23*

**Väljavõtted liidu geograafiliste tähiste registrist**

1. Igaühel on võimalik laadida hõlpsasti ja tasuta liidu geograafiliste tähiste registrist alla ametlik väljavõte, mis tõendab geograafilise tähise registreerimist, samuti muud asjakohased andmed, sealhulgas geograafilise tähise registreerimistaotluse kuupäev või muu prioriteedikuupäev. Pärast 13. maid 2024 registrisse tehtud kannet tõendav ametlik väljavõte peab olema masinloetavas vormingus, nagu on määratletud direktiivi (EL) 2019/1024 artikli 2 punktis 13. Seda ametlikku väljavõtet võib kasutada autentse tõendina õigus-, kohtu-, haldus- või muus sarnases menetluses.

2. Kui riiklikud asutused on tootjarühma vastavalt artiklile 33 tunnustanud, märgitakse see rühm liidu geograafiliste tähiste registris ja käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ametlikus väljavõttes kui geograafilise tähisega toote tootjate esindaja.

3. Komisjon võib sätestada rakendusaktidega liidu geograafiliste tähiste registri väljavõtete vormingu ja veebipõhise esitusviisi ning näha ette isikuandmete väljajätmise või anonüümimise. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 24*

**Tootespetsifikaadi muudatused**

1. Registreeritud geograafilise tähisega tootenimetuse tootjarühm võib taotleda tootespetsifikaadi muudatuse heakskiitmist. Tunnustatud tootjarühma olemasolu korral on see rühm ainus, kellel on õigus selline taotlus esitada.

2. Tootespetsifikaadi muudatused liigitatakse kahte kategooriasse:

a) liidu muudatused, mis nõuavad liidu tasandil vastuväite esitamise menetlust, ning

b) standardmuudatused, mida käsitletakse liikmesriigi või kolmanda riigi tasandil.

3. Muudatust käsitatakse liidu muudatusena, kui sellega kaasneb koonddokumendi või samaväärse dokumendi muutmine ja

a) see sisaldab muudatust:

i) põllumajandustoodete puhul nimetuses või selle kasutuses;

ii) veini puhul nimetuses või selle kasutuses või geograafilise tähisega toote või toodete kategoorias;

iii) piiritusjookide puhul nimetuses või selle osas või nimetuse kasutuses või geograafilise tähisega toote või toodete kategoorias või seaduslikus nimetuses, või

b) on oht kaotada seos koonddokumendis osutatud geograafilise piirkonnaga või

c) seatakse lisapiiranguid toote turustamisele.

Punktides a, b ja c osutatud kriteeriume kontrollivad liikmesriigid.

4. Registreeritud geograafilise tähise tootespetsifikaadi mis tahes muud muudatust, mis ei ole lõike 3 kohane liidu muudatus, käsitatakse standardmuudatusena.

5. Standardmuudatusena käsitatakse ajutist muudatust, kui see puudutab tootespetsifikaadi ajutist muutmist, mis tuleneb kohustuslike sanitaar- või fütosanitaarmeetmete kehtestamisest avaliku sektori asutuse poolt, või ajutist muudatust, mis on vajalik loodusõnnetuste või ebasoodsate ilmastikutingimuste või erakorralistest asjaoludest, sealhulgas geopoliitilistest sündmustest tingitud oluliste turuhäirete tõttu, mis mõjutavad tooraine tarnimist, tingimusel et pädevad asutused on loodusõnnetust, ebasoodsaid ilmastikutingimusi või olulisi turuhäireid ametlikult tunnustanud.

6. Liidu muudatused kiidab heaks komisjon. Heakskiitmismenetlus toimub mutatis mutandis artiklites 9 ja 10 ning 12–21 sätestatud menetluse kohaselt.

7. Väljastpoolt liitu esitatud taotlused liidu muudatuste tegemiseks peavad sisaldama tõendeid, et taotletav muudatus on kooskõlas vastava kolmanda riigi geograafilise tähise kaitse suhtes kohaldatava õigusega.

8. Kui registreeritud geograafilise tähise tootespetsifikaati tehtava liidu muudatuse taotlus sisaldab ka standardmuudatusi või ajutisi muudatusi, vaatab komisjon läbi üksnes liidu muudatuse. Kõik standardmuudatused või ajutised muudatused loetakse esitamata jäetuks. Selliste taotluste läbivaatamisel keskendutakse kavandatud liidu muudatustele. Asjakohasel juhul võib komisjon või asjaomane liikmesriik paluda taotlejal tootespetsifikaadi muid elemente muuta.

9. Standardmuudatusi hindavad ja need kiidavad heaks need liikmesriigid või kolmandad riigid, kelle territooriumil asjaomase toote geograafiline piirkond asub, ja teatavad sellest komisjonile. Komisjon avalikustab kõnealused muudatused.

10. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, kehtestades sätted selliste geograafiliste tähiste tootespetsifikaatide liidu muudatuste kohta, mille kohta ei ole avaldatud koonddokumenti, liidu muudatuste taotluste lubatavuse kohta, liidu muudatuste ja standardmuudatuste vahelise seose ning standardmuudatuste, sealhulgas nende avaldamise kohta.

11. Komisjon kehtestab rakendusaktidega üksikasjalikud normid liidu muudatuse taotluse menetlemise, vormi ja esitusviisi kohta ning standardmuudatuste menetlemise ja vormi ning neist muudatustest komisjonile teatamise kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 25*

**Registreeringu tühistamise**

1. Komisjon võib omal algatusel või liikmesriigi, kolmanda riigi või õigustatud huvi omava füüsilise või juriidilise isiku, kelle elu- või asukoht on kolmandas riigis, igakülgselt põhjendatud taotlusel tühistada kaitstud geograafilise tähise registreeringu rakendusaktiga, kui:

a) tootespetsifikaadi nõuetele vastavust ei saa enam tagada või

b) vähemalt eelneva seitsme järjestikuse aasta jooksul ei ole geograafilise tähisega toodet turule lastud.

2. Komisjon võib samuti vastu võtta rakendusaktid, millega tühistatakse registreering, kui taotluse esitavad registreeritud nimetuse all turustatava toote tootjad. Tunnustatud tootjarühma olemasolu korral on see tootjarühm ainus, kellel on õigus selline taotlus esitada.

3. Nimetuse registreerimine muu intellektuaalomandi õigusena kui geograafilise tähisena, eelkõige kaubamärgina, on keelatud ühe aasta jooksul pärast geograafilise tähise registreeringu tühistamist, välja arvatud juhul, kui selline intellektuaalomandi õigus oli olemas või selline kaubamärk oli registreeritud enne geograafilise tähise registreerimist.

4. Registreeringu tühistamise menetlusele kohaldatakse mutatis mutandis artikleid 10, 13–17 ja 21.

Vastuväide on lubatav üksnes juhul, kui see tõendab, et huvitatud füüsiline või juriidiline isik on registreeritud nimetusest kaubanduslikult jätkuvalt sõltuv.

5. Enne lõigetes 1 ja 2 osutatud rakendusaktide vastuvõtmist konsulteerib komisjon liikmesriigi asutustega, kolmanda riigi asutustega või võimaluse korral kolmanda riigi tootjaga, kes algselt asjaomase geograafilise tähise registreerimist taotles, välja arvatud juhul, kui registreeringu tühistamist taotlevad otse samad algsed taotlejad. Konsultatsiooniperioodi kestus on vähemalt üks kuu.

6. Komisjon sätestab rakendusaktidega üksikasjalikud normid registreeringu tühistamise taotluste menetlemise, vormi ja esitusviisi kohta.

7. Käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 6 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*3. PEATÜKK*

***Geograafiliste tähiste kaitse***

*Artikkel 26*

**Geograafiliste tähiste kaitse**

1. Liidu geograafiliste tähiste registrisse kantud geograafilisi tähiseid kaitstakse järgmise eest:

a) geograafilise tähise otsene või kaudne kaubanduslikul eesmärgil kasutamine registreerimisega hõlmamata toodete puhul, kui need tooted on võrreldavad asjaomase nimetuse all registreeritud toodetega, või kui geograafilise tähise kasutamisega toote või teenuse puhul kasutatakse ära, nõrgendatakse või kahjustatakse kaitstud nimetuse mainet, sealhulgas juhul, kui neid tooteid kasutatakse koostisosana;

b) väärkasutus, jäljendamine või seoste tekitamine, seda ka siis, kui toodete või teenuste tegelik päritolu on näidatud või kui kaitstud nimetus on tõlgitud, transkribeeritud või translitereeritud või kui sellele on lisatud väljend „stiilis“, „tüüpi“, „meetodil“, „valmistatud nagu“, „imitatsioon“, „maitsega“, „nagu“ või muu samalaadne väljend, sealhulgas juhul, kui neid tooteid kasutatakse koostisosana;

c) toote lähtekohta, päritolu, laadi või olulisi omadusi käsitlevad muud valed või eksitavad märked, mida kasutatakse asjaomase toote sise- või välispakendil, reklaammaterjalides ja asjaomase tootega seotud dokumentides ja veebiliidestes esitatavas teabes, ning selliste pakendite kasutamine, mis võivad jätta vale mulje toote päritolust;

d) muu tegevus, mis võib tarbijat toote tegeliku päritolu osas eksitada.

2. Lõiget 1 kohaldatakse kõigi liidus kättesaadavate domeeninimede suhtes.

3. Põllumajandustoodete, veinide ja piiritusjookide puhul kasutatavaid nimetusi käsitlevad riigisisesed normid ei tohi tekitada segadust registreeritud geograafiliste tähiste suhtes.

4. Lõikes 1 osutatud kaitset kohaldatakse ka järgmise suhtes:

a) kaubad, mis sisenevad liidu tolliterritooriumile, kuid mida ei lubata kõnealusel territooriumil vabasse ringlusse;

b) kaubad, mida müüakse kaugmüügi, näiteks e-kaubanduse teel, ning

c) kaubad, mis on ette nähtud ekspordiks kolmandatesse riikidesse.

5. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 608/2013 ([29]) artikli 3 lõike 1 punktis d loetletud üksustel on õigus esitada tollile taotlus, et takistada kõikidel kolmandatel isikutel kaubandustegevuse käigus kaupade liitu toomist neid seal vabasse ringlusse laskmata, kui need kaubad, sealhulgas pakendid, tulevad kolmandatest riikidest ja rikuvad käesoleva artikli lõiget 1.

6. Käesoleva määruse alusel registreeritavad geograafilised tähised ei muutu liidus üldmõisteteks.

7. Kui geograafiline tähis on liitnimetus, mis sisaldab üldmõistena käsitatavat mõistet, ei käsitata selle mõiste kasutamist üldjuhul lõike 1 punktides a ja b osutatud tegevusena.

*Artikkel 27*

**Töödeldud toote nimetuses selliste geograafiliste tähiste kasutamine, mis tähistavad töödeldud toote koostisosana kasutatavat toodet**

1. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 26 ja artikli 37 lõike 7 ning määruse (EL) nr 1169/2011 artiklite 7 ja 17 kohaldamist, võib geograafilist tähist, mis tähistab töödeldud toote koostisosana kasutatavat toodet, kasutada selle töödeldud toote nimetuses, märgistamisel või reklaammaterjalis, kui:

a) töödeldud toode ei sisalda ühtegi muud toodet, mis on võrreldav geograafilise tähisega tähistatud koostisosaga;

b) geograafilise tähisega tähistatud koostisosa kasutatakse piisavas koguses, et anda asjaomasele töödeldud tootele üks põhiomadus, ning

c) geograafilise tähisega tähistatud koostisosa sisaldusprotsent töödeldud tootes on esitatud märgistusel.

([29]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 608/2013, mis käsitleb intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist tollis ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1383/2003 (ELT L 181, 29.6.2013, lk 15).

2. Lisaks esitavad määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 2 lõike 2 punktis e määratletud ja ühe koostisosana geograafilise tähisega toodet sisaldava müügipakendis toidu tootjad kes soovivad kasutada seda geograafilist tähist müügipakendis toidu nimetuses, sealhulgas reklaammaterjalides, eelnevalt kirjaliku teate tunnustatud tootjarühmale, kui selline rühm on kõnealuse geograafilise tähise puhul olemas. Kõnealused tootjad lisavad kõnealusesse teatesse teabe, mis tõendab, et käesoleva artikli lõikes 1 loetletud tingimused on täidetud ja tegutsevad vastavalt. Tunnustatud tootjarühm kinnitab kõnealuse teate kättesaamist kirjalikult nelja kuu jooksul. Müügipakendis toidu tootja võib hakata kasutama geograafilist tähist müügipakendis toidu nimetuses pärast kõnealuse kinnituse saamist või pärast selle esitamise tähtaja möödumist, olenevalt sellest, kumb toimub varem. Tunnustatud tootjarühm võib sellele kinnitusele lisada mittesiduva teabe asjaomase geograafilise tähise kasutamise kohta.

Liikmesriigid võivad kooskõlas aluslepingutega kehtestada täiendavad menetlusnormid oma territooriumil asutatud müügipakendis toidu tootjate kohta.

3. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võivad tunnustatud tootjarühm ja müügipakendis toidu tootja sõlmida lepingu geograafilise tähisega koostisosa esitlemise konkreetsete tehniliste ja visuaalsete aspektide kohta nimetuses, mida kasutatakse müügipakendis toidu märgistamisel või koostisosade loetelu väliselt või reklaammaterjalides.

4. Käesolevat artiklit ei kohaldata piiritusjookide suhtes.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust normidega, mis käsitlevad võrreldavate toodete kasutamist koostisosana ning käesoleva artikli lõikes 1 osutatud töödeldud toodete põhiomaduste määramise kriteeriume.

*Artikkel 28*

**Üldmõisted**

1. Üldmõistet ei registreerita geograafilise tähisena.

2. Selleks et otsustada, kas mõiste on muutunud üldmõisteks, võetakse arvesse kõiki asjakohaseid tegureid, eelkõige:

a) olukorda tarbimispiirkondades;

b) liikmesriigi ja liidu asjaomaseid õigusakte.

*Artikkel 29*

**Homonüümsed geograafilised tähised**

1. Geograafilist tähist, mille kohta esitatakse taotlus pärast seda, kui liidus on juba esitatud taotlus sellega täielikult või osaliselt homonüümse geograafilise tähise kohta või mis on liidus kaitstud, ei registreerita, välja arvatud juhul, kui kohaliku ja väljakujunenud kasutuse tingimused ning kahe täielikult või osaliselt homonüümse tähise esitusviisid on praktikas piisavalt eristatavad, võttes arvesse vajadust tagada asjaomaste tootjate võrdne kohtlemine ja asjaolu, et tarbijaid ei eksitata toodete tegeliku olemuse või geograafilise päritolu osas.

2. Täielikult või osaliselt homonüümset geograafilist tähist, mis võib tekitada tarbijas eksliku arvamuse, et tooted on pärit muult territooriumilt, ei registreerita, isegi kui asjaomaste toodete tegeliku päritoluterritooriumi, -piirkonna või -koha nimetus on täpne.

3. Käesoleva artikli kohaldamisel kuuluvad liidus taotletavad või kaitstud täielikult või osaliselt homonüümsed geograafilised tähised järgmistesse kategooriatesse:

a) liidu geograafiliste tähiste registrisse kantud geograafilised tähised;

b) taotletavad geograafilised tähised, tingimusel et need kantakse seejärel liidu geograafiliste tähiste registrisse;

c) päritolunimetused ja geograafilised tähised, mis on liidus kaitstud vastavalt määrusele (EL) 2019/1753, ning

d) geograafilised tähised, päritolunimetused ja samaväärsed nimetused, mida kaitstakse liidu ja ühe või mitme kolmanda riigi vahelise rahvusvahelise lepingu alusel.

4. Komisjon kõrvaldab rakendusaktiga liidu registrist kõik geograafilised tähised, mis on registreeritud lõiget 1 või 2 rikkudes. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 30*

**Kaubamärgid**

Nimetust ei registreerita geograafilise tähisena, kui geograafilise tähisena esitatud nimetuse registreerimine võiks kaubamärgi tuntust ja mainet ning selle kasutusaega arvesse võttes tarbijat toote tegeliku olemuse suhtes eksitada.

*Artikkel 31*

**Seos geograafiliste tähiste ja kaubamärkide vahel**

1. Taotlus sellise kaubamärgi registreerimiseks, mille kasutamine oleks vastuolus artikliga 26, lükatakse tagasi, kui kaubamärgi registreerimise taotlus esitatakse pärast kuupäeva, mil geograafilise tähise registreerimise taotlus komisjonile esitati.

2. Lõike 1 vastaselt registreeritud liidu kaubamärgid tunnistab kehtetuks EUIPO ja lõike 1 vastaselt registreeritud riigisisesed kaubamärgid tunnistavad kehtetuks riiklikud pädevad asutused.

3. Olenemata geograafilise tähise registreerimisest võib jätkuvalt kasutada ja uuendada kaubamärki, mille kasutamine on vastuolus artikliga 26, kuid mis on liidu territooriumil taotletud, registreeritud või heas usus kasutamise teel kindlaks tehtud, kui selline võimalus on vastavate õigusaktidega ette nähtud enne kuupäeva, mil geograafilise tähise registreerimise taotlus komisjonile esitati, tingimusel et direktiivi (EL) 2015/2436 või määruse (EL) 2017/1001 kohaselt ei ole selle kaubamärgi kehtetuks tunnistamiseks või tühistamiseks põhjust. Sellisel juhul on geograafilist tähist, mis registreeritakse, ja asjaomast kaubamärki lubatud kasutada.

4. Lõigete 1 ja 3 kohaldamisel on juhul, kui geograafilised tähised registreeriti liidus ilma liidu tasandi registreerimistaotlust esitamata, geograafilise tähise registreerimistaotluse komisjonile esitamise kuupäev kaitstuse esimene päev.

5. Ilma et see piiraks määruse (EL) nr 1169/2011 kohaldamist, võib märgistusel koos geograafilise tähisega kasutada direktiivi (EL) 2015/2436 artikli 28 lõikes 4 osutatud garantii- või sertifitseerimismärke ning nimetatud direktiivi artikli 29 lõikes 3 osutatud kollektiivkaubamärke, samuti määruse (EL) 2017/1001 VIII peatükis osutatud kollektiivkaubamärke.

*Artikkel 32*

**Tootjarühmad**

1. Tootjarühm on sama toote või samade toodete tootjate liit olenemata oma õiguslikust vormist. Tootjarühm vastab järgmistele kriteeriumidele:

a) see täidab käesolevast määrusest tulenevaid ülesandeid, sealhulgas vähemalt ühte lõikes 4 nimetatud ülesannet;

b) see luuakse vabatahtlikult tootjate algatusel ja selle moodustavad tootjad ning

c) selle liikmed korraldavad seda demokraatlikult, nad juhivad ja kontrollivad seda.

Taotlevad tootjarühmad peavad vastama nendele kriteeriumidele hiljemalt asjaomase geograafilise tähise registreerimise kuupäeval.

Geograafilise tähisega toote tootjal on õigus tootjarühmaga ühineda. Liikmesriigid võivad piirata liikmesust teatavatele tootjate kategooriatele, võttes arvesse asjaomase tootjarühmaga hõlmatud toote laadi.

2. Liikmesriigid võivad otsustada, et ettevõtjad ning geograafilise tähisega toodete tarneahela ühe etapiga seotud majandustegevuse esindajad ja määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 157 osutatud sidusrühmad võivad olla tootjarühma liikmed, kui neil on tootjarühmaga hõlmatud toodete vastu erihuvi. Need liikmed ei juhi tootjarühma.

3. Liikmesriigid võivad ette näha täiendavaid norme, eelkõige tootjarühmade korralduse, põhikirja, toimimise ja liikmesuse laadi ning rahaliste sissemaksete kohta.

4. Tootjarühm võib täita eelkõige järgmisi ülesandeid:

a) töötada välja tootespetsifikaat, taotleda registreerimist, muudatust ja tühistamist ning arendada tegevusi, sealhulgas toetada oma liikmeid omakontrolli süsteemidega, et kontrollida ja tagada toote vastavust asjaomasele tootespetsifikaadile;

b) võtta asjakohaseid meetmeid, et tagada geograafilise tähise ja sellega otseselt seotud intellektuaalomandi õiguste kaitse, sealhulgas kohtumenetlused ning määruse (EL) nr 608/2013 kohaste meetmete võtmise taotluste esitamine tollile ning ennetada või tõkestada mis tahes meetmeid või turundustavasid, mis kahjustavad või võivad kahjustada asjaomase geograafilise tähise mainet või väärtust;

c) esindada oma liikmeid intellektuaalomandi õiguskaitse võrgustikes ja seoses liidu või riigi tasandil asutatud võltsimisvastaste asutustega;

d) leppida kokku artiklis 7 osutatud kestlikes tavades, olenemata sellest, kas need sisalduvad tootespetsifikaadis või on eraldi algatused, sealhulgas leppida kokku kord nende tavade järgimise kontrollimiseks ja nende piisava avalikustamise tagamiseks eelkõige komisjoni infosüsteemis;

e) võtta geograafilise tähise toimimist parandavaid keskkonnaalase, sotsiaalse ja majandusliku kestlikkuse meetmeid, mille alla kuuluvad:

   i) kollektiivsete turundus- ja reklaamikampaaniate väljatöötaine korraldamine ja läbiviimine;

   ii) teabekorraldus- ja müügiedendustegevus, mille eesmärk on teavitada tarbijaid geograafilise tähisega toote omadustest, sealhulgas turismiteenuste arendamine vastavas geograafilises piirkonnas;

   iii) geograafilise tähisega toote tootmise majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste näitajate, toitainelise koostise ja organoleptiliste omaduste analüüsimine;

   iv) teabe levitamine geograafilise tähise, asjaomase liidu sümboli ja lühendi („KPN“ või „KGT“) kohta, ning

   v) praeguste ja tulevaste tootjate nõustamine, koolitamine ning neile parimaid tavasid käsitlevate juhiste andmine, sealhulgas kestlike tavade, eelkõige artiklis 7 sätestatud tavade, ning teaduse ja tehnika arengu, digitaliseerimise, soolise aspekti arvestamise ja soolise võrdõiguslikkuse kohta, ning tarbijate teadlikkuse suurendamine;

f) võidelda tootespetsifikaadile mittevastavaid tooteid tähistavate geograafiliste tähiste rikkumiste ja pettusekahtlusega kasutamise vastu turul, jälgides ja kontrollides geograafilise tähise kasutamist kogu siseturul ja kolmandate riikide turgudel, kus geograafilised tähised on kaitstud, samuti veebiliidestes, ning teavitada vajaduse korral jõustamisasutusi konfidentsiaalsete süsteemide kaudu, kui need on olemas;

g) võtta meetmeid toodete väärtuse suurendamiseks ja vajaduse korral selleks, et vältida või takistada meetmeid või kaubandustavasid, mis kahjustavad või võivad kahjustada nende toodete mainet ja väärtust, sealhulgas väärtust kahandavad turundustavad ja hindade alandamine.

5. Liikmesriigid võivad oma territooriumil abistada tootjaid tootjarühmade loomisel ja tegevuses.

6. Kui geograafilise tähisega toote jaoks tootjarühma ei ole, võivad lõike 4 punktides b, e ja f osutatud ülesandeid täita liikmesriigid. Liikmesriigid suhtlevad tootjatega ja abistavad neid tootjarühma loomisel.

7. Liikmesriigid võivad luua oma territooriumilt pärit geograafilise tähisega toodete tootjarühmade avaliku registri, kuhu kuuluvad artikli 9 lõikes 2 osutatud asutused ja artikli 9 lõikes 3 osutatud tootjad. Kõnealune register sisaldab vähemalt iga tootjarühma nime, õiguslikku vormi ja aadressi ning kõiki asjaomase tootjarühmaga hõlmatud geograafilisi tähiseid.

*Artikkel 33*

**Tunnustatud tootjarühmad**

1. Lisaks artiklile 32 võivad liikmesriigid kohaldada tootjarühmade tunnustamise süsteemi. Tunnustamissüsteemi võib kohaldada kõigi tootjarühmade suhtes, kelle liikmed toodavad geograafilise tähisega toodet, või tootjarühmade suhtes, kes toodavad geograafilise tähisega määratletud tootekategooriaid. Tootjarühma võib tunnustada üksnes taotluse korral. Tunnustamissüsteemi raames käsitatakse tunnustatud tootjarühmadena artikli 9 lõikes 2 osutatud asutusi ja artikli 9 lõikes 3 osutatud tootjaid.

2. Liikmesriigid, kes kohaldavad lõikes 1 osutatud süsteemi, näevad tootjarühma tunnustamiseks ette järgmised kriteeriumid:

a) kindel õiguslik vorm ning

b) vastamine ühele järgmistest tingimustest:

i) liikmete miinimumprotsent asjaomase toote tootjatest on rohkem kui 50 % või

ii) liikmed moodustavad miinimumprotsendi asjaomase toote tootjatest ja rohkem kui 50 %lise miinumumprotsendi turustatava toodangu mahust või väärtusest.

Liikmesriigid võivad ette näha täiendavaid kriteeriume, näiteks:

a) tootjarühma käsutuses on selle liikmete vajalikud rahalised sissemaksed;

b) liikmete vastuvõtmist, liikmesuse lõpetamist ja liikmesusest tulenevate kohustuste rikkumist reguleerivad normid;

c) kirjalik põhikiri.

Kui tootjarühm ei vasta enam tunnustamise kriteeriumidele, tunnustus peatatakse või tunnistatakse kehtetuks.

3. Kui tootjarühma tunnustatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud süsteemi alusel, on üksnes tunnustatud tootjarühmal õigus:

a) täita artiklis 32 osutatud ülesandeid kõigi tootjate nimel, kes toodavad asjaomase geograafilise tähisega toodet, ilma et see piiraks üksiktootjate õigust oma huve kaitsta;

b) saada müügipakendis toidu tootjalt artikli 27 lõikes 2 osutatud teade koostisosa geograafilise tähise kasutamise kohta müügipakendis toidu nimetuses;

c) taotleda siduvaid norme geograafilise tähisega toodete tarnimise reguleerimiseks kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 166a lõikega 1, sealhulgas kuni kuueks aastaks kooskõlas kõnealuse määruse artikli 166a lõike 4 punktiga c;

d) kehtestada väärtuse jaotamise standardsätted, mida võib kasutada kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 artikliga 172a;

e) leppida kokku kestlikes tavades kooskõlas käesoleva määruse artikliga 7;

f) taotleda käesoleva määruse artikli 24 lõike 1 kohast muudatuse heakskiitmist;

g) esitada käesoleva määruse artikli 25 lõike 2 kohane registreeringu tühistamise taotlus.

4. Ühtlasi võivad liikmesriigid sätestada, et tunnustatud tootjarühm on ainus tootjarühm, kellel on õigus täita ülesandeid, millele on osutatud:

a) artikli 32 lõike 4 punktides a ja d, kui need ülesanded puudutavad kõiki asjaomase geograafilise tähisega toote tootjaid;

b) artikli 32 lõike 4 punktides b, e ja f, kui neid ülesandeid täidetakse rahvusvahelisel, riigi või piirkondlikul tasandil, ilma et see piiraks asjaomase geograafilise tähisega toote tootjate võimalust täita neid ülesandeid kohalikul tasandil.

5. Tootjarühm, mis on asutatud liikmesriigis, kes ei kohalda käesoleva artikli lõikes 1 osutatud süsteemi, võib täita artikli 32 lõike 4 punktides b, c, e ja f osutatud ülesandeid sellist süsteemi kohaldavas liikmesriigis.

6. Kui geograafiline tähis hõlmab piiriülest geograafilist piirkonda, teevad asjaomaste liikmesriikide või asjakohasel juhul Põhja-Iirimaa puhul Ühendkuningriigi asutused koostööd ühe tunnustatud tootjarühma määramiseks. Kui asjaomased liikmesriigid või asjakohasel juhul Põhja-Iirimaa puhul Ühendkuningriik ei jõua kokkuleppele või kui üks asjaomastest liikmesriikidest ei kohalda lõikes 1 osutatud süsteemi, ei tunnustata kõnealuse geograafilise tähise puhul ühtegi tootjarühma.

7. Liikmesriigid võivad otsustada, et enne 13. maid 2024 riigisisese õiguse alusel tunnustatud tootjarühmi tunnustatakse vastavalt lõikele 1.

Kui selline tunnustatud tootjarühm ei vasta lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele, viib see end asjakohaste normidega kooskõlla hiljemalt 14. maiks 2026. Kui nimetatud kuupäevaks pole tootjarühm end normidega kooskõlla viinud, pikendab asjaomane liikmesriik seda tähtaega üks kord maksimaalselt ühe aasta võrra või tunnistab tunnustuse kehtetuks.

8. Kui liikmesriik kohaldab lõikes 1 osutatud tunnustatud tootjarühmade süsteemi, teatab ta komisjonile digisüsteemi kaudu iga registreeritud geograafilise tähise puhul tunnustatud tootjarühma nime ja aadressi ning ajakohastab seda teavet muudatuste korral. Komisjon teeb selle teabe üldsusele kättesaadavaks ja ajakohastab liidu geograafiliste tähiste registrit sellele vastavalt.

*Artikkel 34*

**Tootjarühmade liidud**

1. Huvitatud tootjarühmade algatusel võib moodustada tootjarühmade liidu.

2. Tootjarühmade liit võib täita eelkõige järgmisi ülesandeid:

a) osaleda nõuandvates organites;

b) vahetada ametiasutustega teavet geograafiliste tähiste poliitikaga seotud teemadel;

c) anda soovitusi geograafiliste tähiste poliitika väljatöötamise parandamiseks, pidades eelkõige silmas kestlikkust, kelmuste ja pettuste ning võltsimise vastast võitlust, majanduslikku väärtusloomet ettevõtjate seas, konkurentsinorme ja maaelu arengut;

d) edendada ja levitada tootjate seas geograafiliste tähiste poliitika parimaid tavasid;

e) osaleda müügiedendusmeetmetes määruse (EL) nr 1144/2014 tähenduses.

*Artikkel 35*

**Geograafiliste tähiste kaitse domeeninimedes**

1. Liidus asutatud riigidomeeninimede registrid tagavad, et domeeninimede vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlustes tunnustatakse registreeritud geograafilisi tähiseid õigusena, millele saab nendes menetlustes tugineda.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust sätetega, millega tehakse EUIPO-le ülesandeks sellise domeeninimede teabe- ja hoiatussüsteemi loomine ja haldamine, mis annaks taotlejale geograafilise tähise taotluse esitamisel teavet selle kohta, kas geograafiline tähis on domeeninimena saadav ja soovi korral ka selle kohta, kas taotletava geograafilise tähisega identne domeeninimi on juba registreeritud. Liidus asutatud riigidomeeninimede registrid võivad vabatahtlikkuse alusel esitada EUIPO-le asjakohast teavet ja andmeid.

3. Hiljemalt 14. novembriks 2025 hindab komisjon lõikes 2 osutatud teabe- ja hoiatussüsteemi vajalikkust ja teostatavust, võttes arvesse kõnealuses lõikes osutatud vabatahtlikkuse alusel teabe ja andmete esitamise toimimist, ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande oma peamiste järeldustega. Asjakohasel juhul lisatakse sellele aruandele seadusandlik ettepanek.

*Artikkel 36*

**Kasutusõigus**

Registreeritud geograafilist tähist võivad kasutada kõik ettevõtjad, kes turustavad vastava tootespetsifikaadiga kooskõlas olevat toodet.

Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjate suhtes kohaldatakse kas käesoleva määruse artikli 39 või määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 116a kohast tootespetsifikaadile vastavuse kontrolli.

Kui geograafiline tähis koosneb taotluse esitanud üksiktootja valduse nimest või sisaldab seda, ei takista see teisi ettevõtjaid registreeritud geograafilist tähist kasutamast, tingimusel et seda kasutatakse tootespetsifikaadile vastava toote tähistamiseks.

*Artikkel 37*

**Liidu sümbolid, tähised ja lühendid**

1. Geograafilistele tähistele viitavaid tähiseid, lühendeid ja sümboleid võib kasutada üksnes seoses toodetega, mis on toodetud vastavalt asjaomasele tootespetsifikaadile. Neid võib kasutada ka teavitamise ja harimise eesmärgil, tingimusel et selline kasutamine tõenäoliselt tarbijat ei eksita.

2. Geograafiliste tähiste tähistamiseks ja reklaamimiseks kehtestatakse järgmised liidu sümbolid:

a) sümbol, mis tähistab põllumajandustoodete kaitstud päritolunimetusi, ning

b) sümbol, mis tähistab põllumajandustoodete kaitstud geograafilisi tähiseid. Seda sümbolit võib kasutada ka piiritusjookide geograafiliste tähiste puhul.

3. Geograafilise tähise all turustatavate liidust pärit põllumajandustoodete ja piiritusjookide märgistamisel ja reklaammaterjalis kasutatakse tähisele vastavat liidu sümbolit. Märgistamisel paikneb geograafiline tähis liidu sümboliga samal vaateväljal.

Geograafilise tähise suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 13 lõikes 1 sätestatud märgistamisnõudeid, mis käsitlevad kohustuslike andmete esitamist.

4. Erandina lõike 3 esimesest lõigust võib piiritusjookide puhul liidu sümbolid välja jätta.

5. Kui põllumajandustooted on tähistatud geograafilise tähisega, paikneb tootja või ettevõtja nimi märgistamisel geograafilise tähisega samal vaateväljal. Sellisel juhul tähendab ettevõtja nimi selle ettevõtja nime, kes vastutab tootmisetapi eest, milles taotletava geograafilise tähisega toode saadakse, või kes vastutab selle toote olulise töötlemise eest.

Geograafilise tähisega piiritusjookide puhul paikneb tootja nime tähis märgistamisel geograafilise tähisega samal vaateväljal.

Kui pakendi või mahuti suurim pind on selline, nagu on kirjeldatud määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 16 lõikes 2, on tootja või ettevõtja nime märkimine vabatahtlik.

Geograafilise tähise all turustatavaid põllumajandustooteid ja piiritusjooke, mis on märgistatud enne 14. maid 2026, võib jätkuvalt turule lasta, ilma et oleks täidetud kohustus märkida tootja või ettevõtja nimi geograafilise tähisega samale vaateväljale, kuni olemasolevad varud on ammendunud.

6. Kui põllumajandustooted või piiritusjoogid on tähistatud geograafilise tähisega, võib põllumajandustoodete märgistamisel ja reklaammaterjalides kasutada tähist „kaitstud päritolunimetus“ või „kaitstud geograafiline tähis“ ning piiritusjookide märgistamisel ja reklaammaterjalides tähist „geograafiline tähis“.

Tähistele „kaitstud päritolunimetus“ või „kaitstud geograafiline tähis“ vastavad lühendeid „KPN“ või „KGT“ võib kasutada geograafilise tähisega põllumajandustoodete märgistamisel ja reklaammaterjalides.

7. Töödeldud toodete märgistamisel ja reklaammaterjalides võib kasutada tähiseid ja lühendeid, kui geograafiline tähis viitab toote koostisosale. Sellisel juhul paigutatakse tähis või lühend selgelt koostisosana identifitseeritava koostisosa nimetuse kõrvale. Liidu sümbolit ei paigutata koos toidu nimetusega määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 17 tähenduses.

8. Kaitstud päritolunimetusele või kaitstud geograafilisele tähisele osutavat liidu sümboolikat, liidu tähist „kaitstud päritolunimetus“, „kaitstud geograafiline tähis“ ja „geograafiline tähis“ ning lühendeid „KPN“ või „KGT“, kui see on asjakohane, võib märgistamisel kasutada ainult pärast asjaomase geograafilise tähise registreerimisakti avaldamist.

9. Märgistamisel võib kasutada ka järgmist teavet:

a) tootespetsifikaadis osutatud geograafilise päritolupiirkonna kirjeldused ning

b) tekst, graafilised kujutised või sümbolid, mis viitavad liikmesriigile ja piirkonnale, kus kõnealune geograafiline päritolupiirkond asub, tingimusel et sellised viited ei eksita tarbijat toote tegeliku olemuse või päritolu suhtes.

10. Liidu geograafiliste tähiste registrisse kantud geograafilisi tähiseid väljendavad liidu sümbolid, mis tähistavad kolmandatest riikidest pärit tooteid, võib kasutada toote märgistamisel ja reklaammaterjalis, ning sel juhul kasutatakse sümboleid kooskõlas lõikega 3.

11. Komisjon kehtestab rakendusaktidega liidu sümbolite tehnilised omadused geograafiliste tähiste jaoks ning tehnilised normid, millega reguleeritakse sümbolite kasutamist ning registreeritud geograafilise tähise all turustatavate toodete märgistuste ja lühendite kasutamist, sealhulgas keeleversioone. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*4. PEATÜKK*

***Kontroll ja jõustamine***

*Artikkel 38*

**Kohaldamisala**

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse veini, piiritusjookide ja põllumajandustoodete suhtes.

Käesoleva artikli lõike 2 esimese lõigu punkti a ja lõiget 3 ning tootespetsifikaadile vastavuse kontrollimise puhul käesoleva artikli lõiget 4, samuti artikleid 39, 40, 41 ja 44 kohaldatakse siiski üksnes piiritusjookide ja põllumajandustoodete suhtes.

2. Kontroll käesoleva peatüki tähenduses tähendab järgmist:

a) kontrollitakse, kas geograafilise tähisega toode on toodetud kooskõlas vastava tootespetsifikaadiga, ning

b) kontrollitakse geograafiliste tähiste kasutamist turul, sealhulgas veebiliidestes.

Käesoleva peatüki kohaldamisel hõlmab jõustamine kõiki meetmeid, mille eesmärk on tagada vastavus käesoleva määruse II jaotise 3. peatükile.

3. Pädevad asutused, volitatud isikud ja füüsilised isikud, kellele on delegeeritud teatavad ametlikud kontrolliülesanded, peavad vastama määruses (EL) 2017/625 sätestatud nõuetele.

4. Olenemata määruse (EL) 2017/625 artikli 116 lõikest 1, teeb komisjon nimetatud määruse VI jaotise I peatükis sätestatud geograafiliste tähiste kontrolli, sealhulgas auditeid, tuginedes riskianalüüsile, võttes arvesse liikmesriigi geograafiliste tähiste suhtelist hulka, tehtud kontrollide arvu või rikkumisi, mis on seotud kõnealuse määruse artikli 113 kohaselt koostatud liikmesriigi aastaaruandes esitatud geograafiliste tähiste nõuetele vastavuse või kasutamise kontrollimisega. Määruse (EL) 2017/625 artikli 116 lõiget 2 ning artikleid 118 ja 120–124 ei kohaldata geograafiliste tähiste kontrolli, sealhulgas auditite suhtes.

*Artikkel 39*

**Tootespetsifikaadile vastavuse kontrollimine**

1. Käesoleva peatüki kohaldamisel teatab iga ettevõtja, kes soovib osaleda mis tahes tegevuses, mille suhtes kehtib geograafilise tähisega toote tootespetsifikaat, sellest lõike 3 punktides a ja b osutatud pädevatele asutustele, volitatud isikutele või füüsilistele isikutele. Liikmesriigid koostavad ja ajakohastavad loetelu ettevõtjatest, kelle tegevus hõlmab üht või mitut kohustust, mis on ette nähtud nende territooriumilt pärit liidu geograafiliste tähiste registrisse kantud geograafilise tähisega toote tootespetsifikaadis.

2. Tootjad vastutavad omakontrolli eest, millega tagatakse geograafilise tähisega toodete vastavus tootespetsifikaadile enne toodete turule laskmist.

3. Lisaks lõikes 2 osutatud omakontrollile teeb enne geograafilise tähisega ja liidust pärit toote turule laskmist tootespetsifikaadile vastavuse kontrolli:

a) üks või mitu pädevat asutust määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punkti 3 tähenduses või

b) üks või mitu volitatud isikut või füüsilist isikut, kellele on delegeeritud teatavad ametlikud kontrolliülesanded, nagu on osutatud määruse (EL) 2017/625 II jaotise III peatükis.

4. Kui geograafilise tähise puhul on tegemist kolmandast riigist pärit tootega, teeb tootespetsifikaatidele vastavuse kontrolli enne asjaomase toote turule laskmist:

a) üks või mitu kolmanda riigi poolt määratud pädevat asutust või

b) üks või mitu toote sertifitseerimise asutust.

5. Kui tegevusega, mille suhtes kehtib tootespetsifikaat, tegeleb üks või mitu ettevõtjat muus kui geograafilise tähise päritoluriigis, nähakse tootespetsifikaadiga ette sätted nende ettevõtjate vastavuse kontrollimiseks. Kui asjaomane toiming toimub liidus, teavitavad ettevõtjad sellest selle liikmesriigi pädevaid asutusi, kus toiming toimub, ja seda kontrollitakse.

6. Kui liikmesriik kohaldab artikli 9 lõiget 2, tagab tootespetsifikaadile vastavuse kontrolli muu kui kõnealuse lõike kohaselt tootjarühmana käsitatav asutus.

7. Tootespetsifikaadile vastavuse kontrollimise kulud võivad kanda kontrollitavad ettevõtjad. Liikmesriigid võivad koguda lõive või tasusid, et katta täielikult või osaliselt ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute kulud.

8. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, mis käsitlevad

a) kolmandate riikide poolt komisjonile esitatavat teavet, sealhulgas pädevate asutuste ja toote sertifitseerimise asutuste nimesid ja aadresse;

b) lõikes 5 sätestatud toimingute jälgimise ja kontrollimise korda.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 40*

**Avalik teave pädevate asutuste, volitatud isikute ja toote sertifitseerimise asutuste ning füüsiliste isikute kohta**

1. Liikmesriigid avalikustavad iga geograafilise tähisega toote puhul artikli 39 lõikes 3 osutatud pädevate asutuste, volitatud isikute ja füüsiliste isikute nimed ja aadressid ning ajakohastavad seda teavet.

2. Komisjon avalikustab artikli 39 lõikes 4 osutatud pädevate asutuste ja toote sertifitseerimise asutuste nimed ja aadressid ning ajakohastab seda teavet korrapäraselt.

3. Komisjon võib luua digiportaali, kus avalikustatakse lõigetes 1 ja 2 osutatud pädevate asutuste, volitatud isikute ja toote sertifitseerimise asutuste ning füüsiliste isikute nimed ja aadressid.

*Artikkel 41*

**Volitatud isikute ja toote sertifitseerimise asutuste akrediteerimine**

1. Artikli 39 lõike 3 punktis b osutatud volitatud isikud ja artikli 39 lõike 4 punktis b osutatud toote sertifitseerimise asutused järgivad ühte järgmistest standarditest ja on akrediteeritud vastavalt ühele järgmistest standarditest, mis on delegeeritud ülesannete puhul asjakohane:

a) standard EN ISO/IEC 17065 „Vastavushindamine. Nõuded asutustele, kes sertifitseerivad tooteid, protsesse ja teenuseid“ või

b) standard EN ISO/IEC 17020 „Vastavushindamine. Nõuded eri tüüpi inspekteerimisasutuste toimimiseks“.

2. Lõikes 1 osutatud akrediteerimist teostab määruse (EÜ) nr 765/2008 kohaselt tunnustatud liikmesriigi akrediteerimisasutus, mis on lõikes 1 osutatud standardeid hõlmava Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni raames sõlmitud mitmepoolse kokkuleppe osaline, või väljaspool liitu asuv akrediteerimisasutus, mis on lõikes 1 osutatud standardeid hõlmava rahvusvahelise akrediteerimisfoorumi mitmepoolse tunnustamise kokkuleppe või rahvusvahelise laborite akrediteerimise koostöö vastastikuse tunnustamise kokkuleppe osaline.

*Artikkel 42*

**Geograafilise tähise turul kasutamise kontrollimine ja jõustamine**

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu pädevat asutust, kes vastutavad nii geograafilise tähise kasutamise kontrollimise kui ka jõustamise eest pärast geograafilise tähisega toote turule laskmist, mis hõlmab selliseid toiminguid nagu ladustamine, transiit, turustamine või müügiks pakkumine, sealhulgas e-kaubanduses. Kõnealused asutused võivad olla samad kui käesoleva määruse artikli 39 lõike 3 punktis a ja määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 116a lõikes 2 osutatud pädevad asutused.

2. Lõikes 1 osutatud asutused tegutsevad korrapäraselt ja asjakohase sagedusega, mis põhineb riskianalüüsil ja saadud teadetel, sealhulgas tootjarühmadelt, et tagada vastavus asjaomase geograafilise tähise tootespetsifikaadile või koonddokumendile või viimasega samaväärsele dokumendile, sealhulgas veebipõhise esitluse ja märgistamise puhul.

3. Liikmesriigid võtavad asjakohased haldus- ja kohtulikud meetmed, et hoida ära või peatada nende territooriumil valmistatavate, pakutavate või turustatavate või kolmandatesse riikidesse eksportimiseks ette nähtud toodete või teenuste nimetuste kasutamine (muu hulgas veebiliidetes), mis on vastuolus artiklitega 26 ja 27.

4. Liikmesriigid võtavad asjakohased haldus- ja kohtulikud meetmed, et tõkestada oma territooriumilt juurdepääs domeeninimedele, mis on artikli 26 lõikega 2 vastuolus.

5. Lõike 1 kohaselt määratud asutus või asutused hõlbustavad tõhusa jõustamise tagamiseks teabevahetust asjaomaste teenistuste, asutuste ja organite vahel, nagu politsei, võltsimisvastased asutused, toll, intellektuaalomandi ametid, toidualaste õigusnormide asutused ja jaemüügiinspektorid.

*Artikkel 43*

**Teenuseosutajate kohustused veebiturul**

1. Teavet, mis on seotud liidus asuvatele isikutele kättesaadavate toodete reklaami, edenduse ja müügiga ning mis on vastuolus käesoleva määruse artiklite 26 ja 27 kohase geograafiliste tähiste kaitsega, käsitatakse ebaseadusliku sisuna, nagu on määratletud määruse (EL) 2022/2065 artikli 3 punktis h.

2. Asjaomased liikmesriikide kohtu-või haldusasutused võivad anda kooskõlas määruse (EL) 2022/2065 artikliga 9 korralduse võtta meetmeid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ebaseadusliku sisu vastu.

3. Iga isik või üksus võib teavitada veebimajutusteenuse pakkujaid kooskõlas määruse (EL) 2022/2065 artikliga 16 konkreetsest sisust, mis on vastuolus käesoleva määruse artiklitega 26 ja 27.

*Artikkel 44*

**Vastastikune abi ja teabevahetus**

1. Liikmesriigid abistavad üksteist käesolevas peatükis sätestatud kontrollide tegemisel ja jõustamisel kooskõlas määruse (EL) 2017/625 IV jaotisega.

2. Komisjon võib rakendusaktidega sätestada üksikasjalikud normid käesoleva peatükiga hõlmatud kontrollide tegemisel ja jõustamisel liikmesriikide vahel vahetatava teabe laadi ja liigi ning teabevahetusmeetodite kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 45*

**Tootespetsifikaadile vastavuse tõendamine**

1. Ettevõtjal, kelle toode leitakse pärast käesoleva määruse artiklis 39 ja määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 116a osutatud vastavuse kontrollimist olevat käesoleva määrusega kaitstud geograafilise tähise tootespetsifikaadile vastav, on taotluse korral ja sõltuvalt asjaomases liikmesriigis kohaldatavast süsteemist õigus:

a) saada, muu hulgas digitaalsena, vastavustunnistus, mis võib olla kinnitatud koopia ja mis tõendab tema toodangu vastavust tootespetsifikaadile, või

b) olla kantud pädeva asutuse koostatud tunnustatud ettevõtjate loetellu, näiteks käesoleva määruse artikli 39 lõikes 1 või määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 116a sätestatud loetellu. Asjaomane loetelu väljavõte tehakse igale tunnustatud ettevõtjale veebis kättesaadavaks.

2. Taotluse korral tehakse vastavalt lõike 1 punktides a ja b osutatud vastavustunnistus ja loetelu väljavõte kättesaadavaks liidu jõustamisasutustele, tollile või muudele asutustele liidus, kes kontrollivad geograafiliste tähiste kasutamist kaupade puhul, mis on deklareeritud vabasse ringlusse lubamiseks või lastud liidu turule. Ettevõtja võib teha vastavustunnistuse või loetelu väljavõtte kättesaadavaks üldsusele või isikutele, kes võivad äritegevuse käigus vastavustõendi esitamist nõuda. Vastavustunnistust ja loetelu väljavõtet ajakohastatakse korrapäraselt, tuginedes riskihindamisele.

3. Ettevõtjal, kellele vastavustunnistust enam ei väljastata või kes on loetelust välja jäetud, ei ole lubatud jätkata vastavustunnistuse ega loetelu väljavõtte nähtavale seadmist ega kasutamist.

4. Komisjon kehtestab rakendusaktidega üksikasjalikud normid vastavustunnistuse ja loetelu väljavõtte vormi ja sisu kohta ning vormi kohta, mille kaudu ettevõtjad või kauplejad need kontrollimiseks või äritegevuse käigus kättesaadavaks teevad, samuti kolmandatest riikidest pärit toodete puhul nõutava samaväärse vastavustunnistuse asjaolude ja vormi kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*5. PEATÜKK*

***Põllumajandustoodete päritolunimetused ja geograafilised tähised***

*Artikkel 46*

**Põllumajandustoodete päritolunimetused ja geograafilised tähised**

1. Põllumajandustoote „päritolunimetus“ on nimetus, millega tähistatakse toodet:

a) mis on pärit mingist kindlast kohast, piirkonnast või erandjuhul riigist;

b) mille kvaliteet või omadused tulenevad valdavalt või eranditult teatavast geograafilisest keskkonnast ning sellele omastest looduslikest ja inimteguritest ning

c) mille kõik tootmisetapid toimuvad määratletud geograafilises piirkonnas.

2. Põllumajandustoote „geograafiline tähis“ on nimetus, millega tähistatakse toodet:

a) mis pärineb konkreetsest kohast, piirkonnast või riigist;

b) mille teatav kvaliteet, maine või muu omadus tuleneb peamiselt tema geograafilisest päritolust, ning

c) mille tootmisetappidest vähemalt üks toimub määratletud geograafilises piirkonnas.

3. Olenemata lõikest 1 registreeritakse teatavad nimetused päritolunimetusena, isegi kui asjaomase toote tooraine pärineb geograafilisest piirkonnast, mis on suurem määratletud geograafilisest piirkonnast või erineb sellest, tingimusel et:

a) tooraine tootmispiirkond on määratletud;

b) tooraine tootmiseks kehtivad eritingimused;

c) punktis b osutatud tingimuste täitmise tagamiseks on olemas kontrollisüsteem ning

d) asjaomased päritolunimetused olid päritoluriigis sellisena tunnustatud enne 1. maid 2004.

Käesoleva lõike kohaldamisel võidakse käsitada toorainena üksnes elusloomi, liha ja piima.

*Artikkel 47*

**Sööda ja tooraine päritolu ning loomade tapmise erinormid**

1. Loomset päritolu toote puhul, mille nimetus on registreeritud päritolunimetusena, peab sööt täielikult pärinema määratletud geograafilisest piirkonnast.

2. Kui sööda täielikku pärinemist määratletud geograafilisest piirkonnast ei ole võimalik praktikas tagada, on väljastpoolt sellist piirkonda pärit sööda lisamine lubatud tingimusel, et see ei mõjuta toote peamiselt teatavast geograafilisest keskkonnast tulenevat kvaliteeti või omadusi. Väljastpoolt määratletud geograafilist piirkonda pärit sööda osakaal ei ületa aasta lõikes 50 % kuivainest.

3. Artikli 24 lõikes 5 osutatud ajutine muudatus võib käesoleva artikli lõikest 2 kõrvale kalduda, kuni saab taastada võimaluse soetada sööt määratletud geograafilisest piirkonnast, tingimusel et artikli 49 lõike 1 punkti f alapunktis i osutatud seos ei ole täielikult tühine.

4. Tooraine päritolu piiranguid sellise toote tootespetsifikaadis, mille nimetus on registreeritud geograafilise tähisena, põhjendatakse artikli 49 lõike 1 punkti f alapunktis ii osutatud seosega.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades elusloomade tapmise ja tooraine päritoluga seotud erandid ja tingimused. Nimetatud erandid ja tingimused põhinevad objektiivsetel kriteeriumidel ning võtavad arvesse loomade heaolu, tooraine kvaliteeti või kasutamist ja tunnustatud oskusteavet või looduslikke tegureid, sealhulgas piiranguid, mis mõjutavad põllumajandustootmist teatavates piirkondades.

*Artikkel 48*

**Taimesordid ja loomatõud**

1. Nimetust ei registreerita geograafilise tähisena, kui see on vastuolus sordinime või tõu nimega ning võib tarbijat eksitada seoses geograafilise tähisega toote tegeliku olemuse või päritolu osas või põhjustada segadust seoses geograafilise tähisega toodete ja asjaomase sordi või tõuga.

2. Lõikes 1 osutatud tingimusi hinnatakse vastuolus olevate nimetuste tegeliku kasutamise kontekstis, sealhulgas sordinime või tõu nime kasutamine väljaspool selle päritolupiirkonda ja sordinime kasutamine.

3. Käesolev määrus ei takista sellise toote turulelaskmist, mis ei vasta sellise registreeritud geograafilise tähise tootespetsifikaadile, mille märgistamisel kasutatakse kõnealuse geograafilise tähise nime või selle osa, millesse kuulub või mille moodustab sordinimi või tõu nimi, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) asjaomane toode sisaldab märgitud taimesorti või loomatõugu või on sellest valmistatud;

b) tarbijaid ei eksitata;

c) sordinime või tõu nime kasutamine kujutab ausat konkurentsi;

d) sordinime või tõu nime kasutamisel ei kasutata ära registreeritud geograafilise tähise mainet ning

e) asjaomast toodet on hakatud valmistama ja turustama oma päritolupiirkonnast väljaspool enne geograafilise tähise registreerimise taotluse esitamise kuupäeva.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, kehtestades sordinime või tõu nime kasutamise kindlaksmääramise normid.

*Artikkel 49*

**Tootespetsifikaat**

1. Tootespetsifikaat sisaldab vähemalt järgmisi elemente:

a) päritolunimetuse või geograafilise tähisena registreeritav nimetus, nii nagu seda määratletud geograafilises piirkonnas kasutatakse kaubanduses või tavakeeles konkreetse toote kirjeldamiseks;

b) toote kirjeldus, sealhulgas asjakohasel juhul asjaomane tooraine, taimesordid ja loomatõud, sealhulgas liigi kaubanduslik nimetus ja teaduslik nimetus, ning toote peamised füüsikalised, keemilised, mikrobioloogilised või organoleptilised omadused;

c) geograafilise piirkonna määratlus, mis on piiratud käesoleva lõike punkti f alapunktides i või ii osutatud seosega, ja asjakohasel juhul üksikasjad, mis osutavad artikli 46 lõikes 3 ette nähtud nõuete täitmisele;

d) tõendid selle kohta, et toode pärineb artikli 46 lõike 1 punkti c või lõike 2 punkti c kohaselt täpsustatud määratletud geograafilisest piirkonnast;

e) toote saamise meetodi kirjeldus ning asjakohasel juhul algupäraste ja muutumatute kohalike meetodite kirjeldus; samuti pakendamisega seotud teave, kui taotlev tootjarühm peab seda vajalikuks ja esitab piisavalt tootepõhiseid põhjendusi, miks pakendamine peab kvaliteedi säilitamiseks, algupära või kontrolli tagamiseks toimuma määratletud geograafilises piirkonnas, võttes arvesse liidu õigust, eelkõige kaupade vaba liikumise ja teenuste vaba osutamise kohta;

f) üksikasjad, millega määratakse kindlaks:

   i) kaitstud päritolunimetuse puhul toote kvaliteedi või omaduste ning artikli 46 lõike 1 punktis b osutatud geograafilise keskkonna vaheline seos. Kõnealuse geograafilise keskkonna inimtegureid puudutavad üksikasjad võivad asjakohasel juhul olla piiratud sellega, et kirjeldatakse mulla majandamist ja maastikukorraldust, viljelustavasid või muud asjakohast inimtegevust, mis aitab säilitada nimetatud sättes osutatud geograafilise piirkonna looduslikke tegureid;

   ii) kaitstud geograafilise tähise puhul toote teatava kvaliteedi, maine või muude omaduste ning artikli 46 lõike 2 punktis b osutatud geograafilise päritolu vaheline seos.

2. Tootespetsifikaat võib hõlmata ka

a) artiklis 7 sätestatud kestlikke tavasid;

b) asjaomase toote märgistamise erinõudeid;

c) muid kohaldatavaid nõuded, kui liikmesriigid või tootjarühm on need ette näinud, võttes arvesse asjaolu, et sellised nõuded peavad olema objektiivsed, mittediskrimineerivad ning kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, kehtestades normid, mis piiravad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tootespetsifikaadis sisalduvat teavet, kui sellist piirangut on vaja liiga mahukate registreerimistaotluste vältimiseks.

4. Komisjon võib rakendusaktidega sätestada normid tootespetsifikaadi vormi kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 50*

**Koonddokument**

1. Koonddokument koosneb järgmistest osadest:

a) tootespetsifikaadi põhielemendid, täpsemalt päritolunimetuse või geograafilise tähisena registreeritav nimetus ning toote kirjeldus, sealhulgas asjakohasel juhul pakendamisele ja märgistamisele kohaldatavad erinormid ning geograafilise piirkonna kokkuvõtlik määratlus;

b) kirjeldus, mis selgitab toote seost artikli 49 lõike 1 punktis f osutatud geograafilise keskkonna või geograafilise päritoluga, sealhulgas asjakohasel juhul seda seost tõendavad tootekirjelduse või tootmismeetodi eritunnused.

2. Komisjon võib rakendusaktidega sätestada käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud koonddokumendi vormingu ja veebipõhise esitusviisi ning näha ette isikuandmete väljajätmise või anonüümimise. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

III JAOTIS

**GARANTEERITUD TRADITSIOONILISED TOOTED JA VABATAHTLIKUD KVALITEEDIMÕISTED**

*1. PEATÜKK*

***Kohaldamisala***

*Artikkel 51*

**Kohaldamisala**

Käesolevat jaotist kohaldatakse põllumajandustoodete, sealhulgas toiduainete suhtes.

Käesoleva jaotise kohaldamisel tähendab mõiste „põllumajandustooted“, sealhulgas toiduained, ELi toimimise lepingu I lisas loetletud inimtoiduks ette nähtud põllumajandustooteid ning käesoleva määruse II lisas loetletud toiduaineid ja põllumajandustooteid.

Käesolevat jaotist ei kohaldata piiritusjookide suhtes ega määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa II osas määratletud viinamarjasaaduste (välja arvatud veiniäädikas) suhtes.

*2. PEATÜKK*

***Garanteeritud traditsioonilised tooted***

*Artikkel 52*

**Eesmärk**

1. Traditsiooniliste tootmismeetodite ja retseptide säilitamiseks võetakse kasutusele garanteeritud traditsiooniliste toodete kava, mis aitab:

a) traditsiooniliste toodete tootjatel oma tooteid turustada ning selgitada tarbijatele oma traditsiooniliste retseptide ja toodete väärtust tõstvaid omadusi;

b) luua lisandväärtust, edendades ausat konkurentsi turustusahelas, tootjate õiglast sissetulekut ja maaelu arengu poliitika eesmärkide saavutamist.

2. Garanteeritud traditsiooniliste toodete registreerimine ja kaitsmine ei mõjuta tootjate kohustust järgida muid liidu õigusnorme, eelkõige neid, mis käsitlevad toodete turulelaskmist, ühist turukorraldust ja toidu märgistamist.

3. Käesolevas määruses sätestatud garanteeritud traditsiooniliste toodete kava suhtes ei kohaldata direktiivi (EL) 2015/1535.

*Artikkel 53*

**Registreerimiskõlblikkuse kriteeriumid**

1. Nimetuse võib registreerida garanteeritud traditsioonilise tootena, kui sellega kirjeldatakse toodet, mis:

a) on toodetud, töödeldud või koostatud sellele tootele eriomasel traditsioonilisel viisil, või

b) on toodetud traditsiooniliselt kasutatavatest toorainetest või koostisosadest.

2. Garanteeritud traditsioonilise tootena registreerimiseks peab nimetus:

a) olema toote puhul traditsiooniliselt kasutusel või

b) väljendama toote traditsioonilist olemust.

3. Kui artikli 61 kohase vastuväite esitamise menetluse käigus selgub, et nimetust kasutatakse ka muus liikmesriigis või kolmandas riigis, võib võrreldavate toodete või sama või sarnase nimetusega toodete eristamiseks märkida kooskõlas artikli 64 lõike 3 punktiga b vastu võetud registreerimisotsuses, et garanteeritud traditsioonilise toote nimetuse juurde lisatakse väide „valmistatud […] traditsiooni kohaselt“, märkides nurksulgude asemele asjaomase riigi või piirkonna nime.

4. Nimetust ei registreerita, kui see toetub ainult üldist laadi väidetele, mida kasutatakse mingi tooterühma puhul, või väidetele, mis on sätestatud liidu eriõigusaktides.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades täiendavaid norme, mis selgitavad käesolevas artiklis sätestatud registreerimiskõlblikkuse kriteeriume.

*Artikkel 54*

**Tootespetsifikaat**

1. Tootespetsifikaat sisaldab vähemalt järgmist:

a) registreeritav tootenimetus asjakohastes keeleversioonides;

b) toote kirjeldus, sealhulgas selle peamised füüsikalised, keemilised, mikrobioloogilised või organoleptilised omadused;

c) tootmismeetodi kirjeldus, mida tootjad peavad järgima, sealhulgas kasutatavate toorainete või koostisosade laad ja omadused, lisades asjakohasel juhul liigi tootenimetuse ja selle teadusliku nimetuse, ning toote valmistamisviisi kirjeldus, ning

d) põhielemendid, mis annavad tootele traditsioonilise olemuse.

Tootespetsifikaat võib hõlmata ka märgistamisnõudeid.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades normid, mis piiravad tootespetsifikaadis sisalduvat teavet, kui sellist piirangut on vaja liiga mahukate registreerimistaotluste vältimiseks.

3. Komisjon võib rakendusaktidega sätestada normid tootespetsifikaadi vormi kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 55*

**Tootjarühmad**

1. Tootjarühm on sama toote või toodete tootjate liit olenemata oma õiguslikust vormist. Tootjarühm moodustatakse tootjate algatusel vastavalt asjaomase toote või asjaomaste toodete laadile. Tootjarühm tegutseb läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil. Selle liikmed korraldavad seda demokraatlikult, nad juhivad ja kontrollivad seda.

2. Liikmesriigid võivad otsustada, et ettevõtjad, garanteeritud traditsioonilise tootena tähistatud toodete tarneahela ühe etapiga seotud majandustegevuse esindajad ja määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 157 osutatud sidusrühmad võivad olla tootjarühma liikmed, kui neil on tootjarühmaga hõlmatud toodete vastu erihuvi. Need liikmed ei juhi tootjarühma.

3. Tootjarühm võib täita eelkõige järgmisi ülesandeid:

a) töötada välja tootespetsifikaadi, taotleda muudatust ja registreeringu tühistamist, juhtida liikmete omakontrolli;

b) võtta garanteeritud traditsiooniliste toodete toimimist parandavaid meetmeid;

c) töötada välja teavitus- ja tutvustusmeetmeid, et tarbijatele selgitada toodetele väärtust lisavaid omadusi;

d) võtta meetmeid toodete väärtuse tõstmiseks ja vajaduse korral selleks, et ennetada nende toodete mainet kahjustavat tegevust või sellise tegevuse vastu võidelda.

*Artikkel 56*

**Registreerimismenetluse riigisisene etapp**

1. Garanteeritud traditsioonilise toote registreerimise taotlusi võib esitada üksnes taotlev tootjarühm. Taotlev tootjarühm on sama toote tootjate, mille nimetus on registreerimiseks esitatud, liit olenemata oma õiguslikust vormist, või üksiktootja, kui asjaomane isik on ainus tootja, kes soovib taotlust esitada. Eri liikmesriikidest või kolmandatest riikidest pärit mitu taotlevat tootjarühma võivad esitada ühise registreerimistaotluse. Taotluse ettevalmistamisel ja sellega seotud menetluses võivad abiks olla avalik-õiguslikud asutused ja muud huvitatud isikud.

2. Garanteeritud traditsioonilise toote nimetuse registreerimise taotlus sisaldab järgmist:

a) taotleva tootjarühma nimi ja aadress;

b) artiklis 54 sätestatud tootespetsifikaat.

3. Kui registreerimistaotluse on koostanud ühes liikmesriigis asutatud tootjarühm, esitatakse taotlus kõnealuse liikmesriigi asutustele. Liikmesriik vaatab taotlust läbi, et teha kindlaks, kas see vastab artiklis 53 osutatud registreerimiskõlblikkuse tingimustele. Kõnealuse läbivaatamise osana viib liikmesriik läbi riigisisese vastuväite esitamise menetluse. Kui liikmesriik leiab, et käesoleva peatüki nõuded on täidetud, võib ta teha taotluse kohta positiivse otsuse ja esitada liidu tasandi registreerimistaotluse, nagu on osutatud artiklis 58.

4. Liikmesriik tagab, et igal õiguspärast huvi omaval füüsilisel ja juriidilisel isikul on võimalus tema otsust vaidlustada. Samuti tagab liikmesriik, et positiivne otsus ja vastav tootespetsifikaat avaldatakse ja teeb tootespetsifikaadi elektrooniliselt kättesaadavaks.

*Artikkel 57*

**Liidu tasandi registreerimistaotlus**

1. Taotlus garanteeritud traditsioonilise toote registreerimiseks liidu tasandil sisaldab artiklis 54 sätestatud tootespetsifikaati ja

a) liikmesriikide puhul selle liikmesriigi kinnitust, kellele taotlus esitati registreerimismenetluse riigisiseses etapis, milles kinnitatakse, et taotlus vastab registreerimistingimustele, ning teavet lubatavate vastuväidete kohta riiklikul tasandil pärast riiklikku läbivaatamise ja vastuväite esitamise menetlust; või

b) kolmandatest riikidest pärit taotluste korral volikirja, kui taotlejat esindab esindaja.

2. Lõikes 1 osutatud dokumendid koostatakse ühes liidu ametlikus keeles.

3. Ühine taotlus sisaldab artiklis 54 sätestatud tootespetsifikaati ja asjakohasel juhul käesoleva artikli lõike 1 punktis b osutatud kinnitust kõigilt asjaomastelt liikmesriikidelt või kolmandatelt riikidelt. Seonduvad riigisisesed menetlused, sealhulgas vastuväidete esitamise etapp, toimuvad kõigis asjaomastes liikmesriikides.

4. Komisjon sätestab rakendusaktidega üksikasjalikud normid registreerimistaotluste menetlemise, vormi ja esitamise kohta, sealhulgas garanteeritud traditsioonilise toote registreerimistaotluste puhul, mis hõlmavad rohkem kui ühe riigi territooriumi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 58*

**Liidu tasandi registreerimistaotluse esitamine**

1. Taotlus garanteeritud traditsioonilise toote registreerimiseks liidu tasandil esitatakse komisjonile elektrooniliselt digisüsteemi kaudu. Vähemalt ühe liikmesriigi taotlusel kohandab komisjon digisüsteemi nii, et see sobiks garanteeritud traditsioonilise toote registreerimise menetluse riigisiseses osas kasutamiseks iga liikmesriigi poolt, kes seda soovib.

2. Kui registreerimistaotluse koostab taotleja, kelle asukoht on kolmandas riigis, esitab, täpsemalt tootjarühm või üksiktootja, komisjonile taotluse kas otse või asjaomase kolmanda riigi asutuste kaudu.

3. Artikli 56 lõikes 1 osutatud ühise registreerimistaotluse esitab:

a) üks asjaomane liikmesriik või

b) kolmanda riigi taotleja, täpsemalt tootjarühm või üksiktootja, kas otse või kõnealuse kolmanda riigi asutuste kaudu.

4. Nimetused, mille kohta on esitatud liidu tasandi registreerimistaotlus, avalikustab komisjon lõikes 1 osutatud digisüsteemi kaudu.

*Artikkel 59*

**Taotluse läbivaatamine komisjoni poolt ja selle avaldamine vastuväidete esitamise võimaldamiseks**

1. Komisjon vaatab läbi kõik talle artikli 58 lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt esitatud taotlused, kontrollimaks, et need sisaldavad nõutud teavet ega sisalda ilmseid vigu, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi läbivaatamise ja vastuväite esitamise menetluse tulemusi. Läbivaatamise käigus võetakse arvesse asjaomase liikmesriigi riigisisese menetluse tulemusi.

2. Läbivaatamine ei kesta kauem kui kuus kuud alates taotluse kättesaamise päevast. Komisjon võib nõuda taotlejalt vajalikku lisateavet või taotluse muutmist. Kui komisjon esitab taotlejale sellised nõuded, ei kesta läbivaatamisperiood kauem kui viis kuud alates päevast, mil komisjon saab kätte taotleja vastuse.

3. Kui komisjon ei vii lõikes 2 osutatud läbivaatamist ettenähtud tähtaja jooksul lõpule, teatab ta taotlejale kirjalikult viivituse põhjused, märkides ära läbivaatamise lõpuleviimiseks kuluva hinnangulise aja, mis ei ületa ühte kuud.

4. Kui komisjon leiab käesoleva artikli lõike 1 kohaselt tehtud läbivaatamise tulemusel, et artiklites 53, 54, 56 ja 57 sätestatud tingimused on täidetud, avaldab ta tootespetsifikaadi *Euroopa Liidu Teatajas*.

*Artikkel 60*

**Registreerimistaotluse riigisisene vaidlustamine**

1. Liikmesriigid teavitavad komisjoni riigisisestest haldus- või kohtumenetlustest, mis võivad garanteeritud traditsioonilise toote registreerimist piirata.

2. Komisjon vabastatakse kohustusest pidada kinni artikli 59 lõikes 2 osutatud läbivaatamise tähtaegadest ning teatada liikmesriigile viivituse põhjused, kui ta saab liikmesriigilt artikli 56 kohase registreerimistaotlust käsitleva teate, millega

a) teavitatakse komisjoni, et artikli 56 lõikes 3 osutatud otsus on riigi tasandil tühistatud viivitamata kohaldatava, kuid mitte lõpliku haldus- või kohtuotsusega, või

b) taotletakse komisjonilt läbivaatamise peatamist, sest liikmesriigis on taotluse põhjendatuse vaidlustamiseks algatatud haldus- või kohtumenetlus ning liikmesriigi hinnangul on kõnealune menetlus piisavalt põhistatud.

3. Vabastus kehtib seni, kuni liikmesriik teatab komisjonile, et algne taotlus on taas kehtiv või et liikmesriik võtab oma läbivaatamise peatamise taotluse tagasi.

4. Kui artikli 56 lõikes 3 osutatud liikmesriigi positiivne otsus on liikmesriigi kohtu lõpliku otsusega täielikult või osaliselt tühistatud, kaalub liikmesriik vajaduse korral asjakohaste meetmete võtmist, näiteks liidu tasandi registreerimistaotluse tagasivõtmist või muutmist.

*Artikkel 61*

**Liidu tasandi vastuväite esitamise menetlus**

1. Kolme kuu jooksul pärast artikli 59 lõike 4 kohaselt tootespetsifikaadi avaldamisviite *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeva võivad liikmesriigi või kolmanda riigi asutused või õigustatud huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kelle elu- või asukoht on kolmandas riigis, esitada komisjonile vastuväite.

2. Õigustatud huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kelle elu- või asukoht on muus liikmesriigis kui see liikmesriik, kus esitati liidu tasandi registreerimistaotlus, võib esitada vastuväite sellele liikmesriigile, kus on tema elu- või asukoht, tähtaja jooksul, mis võimaldab nimetatud liikmesriigil kõnealuse vastuväite läbi vaadata ja otsustada, kas edastada see kooskõlas lõikega 1 komisjonile. Liikmesriigid võivad täpsustada kõnealuse tähtaja oma riigisiseses õiguses.

3. Vastuväites tehakse avaldus, et ollakse garanteeritud traditsioonilise toote registreerimise vastu. Sellist avaldust mittesisaldav vastuväide on tühine.

4. Komisjon vaatab läbi vastuväite lubatavuse. Kui komisjon leiab, et vastuväide on lubatav, kutsub ta viie kuu jooksul alates artikli 59 lõikes 4 osutatud tootespetsifikaadi *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäevast vastuväite esitaja ja taotleja pidama asjakohaseid konsultatsioone, mis peaks kestma mõistliku aja, kuid mitte kauem kui kolm kuud. Komisjon edastab vastuväite ja kõik vastuväite esitaja esitatud dokumendid taotlejale. Nimetatud ajavahemiku jooksul võib komisjon taotleja taotlusel pikendada igal ajal konsultatsioonide tähtaega üks kord kuni kolme kuu võrra.

5. Vastuväite esitaja ja taotleja alustavad konsultatsioone põhjendamatu viivituseta. Nad annavad üksteisele asjakohast teavet, et hinnata, kas registreerimistaotlus vastab käesoleva peatüki tingimustele.

6. Ühe kuu jooksul pärast lõikes 4 osutatud konsultatsioonide lõppu teavitab taotleja komisjoni konsultatsioonide tulemustest, sealhulgas kogu vahetatud teabest, sellest, kas ühe vastuväite esitaja või kõigi vastuväidete esitajatega jõuti kokkuleppele, ning kõigist sellest tulenevatest taotluse muudatustest. Vastuväite esitaja võib samuti konsultatsioonide lõpus oma seisukoha komisjonile teatavaks teha.

7. Kui pärast konsultatsioonide lõppu on artikli 59 lõike 4 kohaselt avaldatud tootespetsifikaati muudetud, vaatab komisjon registreerimistaotluse muudetud kujul uuesti läbi. Kui taotlust on muudetud oluliselt ja komisjon leiab, et muudetud taotlus vastab registreerimistingimustele, avaldab ta tootespetsifikaadi kooskõlas kõnealuse lõikega uuesti.

8. Käesolevas artiklis osutatud dokumendid koostatakse ühes liidu ametlikus keeles.

9. Komisjon viib liidu tasandi registreerimistaotluse hindamise lõpule, võttes arvesse üleminekuperioodide taotlusi, vastuväite esitamise menetluse tulemusi ja muid pärast läbivaatamist tekkivaid asjaolusid, mis võivad tingida vajaduse muuta tootespetsifikaati.

10. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades vastuväite esitamise menetluse üksikasjaliku korra ja tähtajad.

11. Komisjon kehtestab rakendusaktidega normid vastuväite vormingu ja esitusviisi kohta ning näeb ette isikuandmete väljajätmise või anonüümimise. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 62*

**Vastuväite esitamise alused**

1. Artikli 61 kohaselt esitatud vastuväide on lubatav üksnes siis, kui vastuväite esitaja tõendab, et:

a) kavandatav garanteeritud traditsiooniline toode ei vasta käesoleva peatüki sätetele või

b) nimetuse registreerimine kahjustaks täielikult või osaliselt samasugust nimetust

2. Vastuväite lubatavuse hindamisel peetakse silmas kogu liidu territooriumi.

*Artikkel 63*

**Üleminekuperioodid garanteeritud traditsiooniliste toodete kasutamisel**

1. Toodete puhul, mille nimetus koosneb nimetusest või sisaldab nimetust, mis on vastuolus artikliga 68, võib komisjon rakendusaktidega kehtestada kuni viieaastase üleminekuperioodi, et võimaldada jätkuvalt kasutada nimetust, mille all neid tooteid turustati, tingimusel et artikli 56 lõike 3 või artikli 61 kohaselt esitatud lubatav vastuväide registreerimistaotlusele garanteeritud traditsioonilise toote kohta, mille kaitset on rikutud, näitab, et sellist nimetust on siseturul õiguspäraselt kasutatud vähemalt viis aastat enne artikli 59 lõikes 4 osutatud tootespetsifikaadi avaldamise kuupäeva.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega, välja arvatud need, mille puhul on artikli 56 lõike 3 kohaselt esitatud lubatavad vastuväited ja mis võetakse vastu kõnealust kontrollimenetlust kohaldamata.

*Artikkel 64*

**Komisjoni otsus registreerimistaotluse kohta**

1. Kui komisjon leiab artikli 59 kohaselt tehtud läbivaatamise käigus saadud teabe alusel, et mõni kõnealuses artiklis osutatud tingimustest ei ole täidetud, võtab ta vastu rakendusakti, millega lükatakse registreerimistaotlus tagasi. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Lubatavate vastuväidete puudumisel võtab komisjon ilma artikli 88 lõikes 2 osutatud menetlust kohaldamata vastu rakendusakti, millega garanteeritud traditsiooniline toode registreeritakse.

3. Kui komisjon saab lubatava vastuväite, teeb ta pärast lõikes 61 osutatud menetlust ja selle tulemusi arvesse võttes järgmist:

a) võtab kokkuleppe saavutamise korral vastu rakendusakti, millega registreeritakse garanteeritud traditsiooniline toode ilma artikli 88 lõikes 2 osutatud menetlust kohaldamata, olles kontrollinud, et kokkulepe on kooskõlas liidu õigusega, ning vajaduse korral muudab artikli 59 lõike 4 kohaselt avaldatud teavet, tingimusel et sellised muudatused ei ole olulised, või

b) võtab juhul, kui kokkulepet ei saavutata, vastu rakendusakti, milles tehakse otsus registreerimistaotluse kohta. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Garanteeritud traditsioonilise toote registreerimist käsitlevas rakendusaktis nähakse ette sellise tootespetsifikaadi registreerimise ja selles sisalduva teabe taasavaldamise suhtes kohaldatavad tingimused, mis on avaldatud kooskõlas artikli 59 lõikega 4 ja mida on muudetud vastuväite esitamise menetluse järel muudatuste korral, mis ei ole artikli 61 lõikes 7 osutatud muudatused.

5. Komisjoni rakendusmäärused registreerimise ja komisjoni rakendusotsused registreerimisest keeldumise kohta avaldatakse *Euroopa Liidu Teataja* L-seerias.

*Artikkel 65*

**Liidu garanteeritud traditsiooniliste toodete register**

1. Komisjon kehtestab rakendusaktiga ja ilma artikli 88 lõikes 2 osutatud menetlust kohaldamata liidu garanteeritud traditsiooniliste toodete avaliku üldsusele kättesaadava registri ning haldab seda. Toimikud, mis on kantud registrisse pärast 13. maid 2024, on masinloetavas vormingus, nagu on määratletud direktiivi (EL) 2019/1024 artikli 2 punktis 13.

2. Komisjon säilitab garanteeritud traditsiooniliste toodete registreerimisega seotud dokumente digitaalselt või paberkandjal. Registreeringu tühistamise korral säilitab komisjon dokumente kümme aastat pärast tühistamist.

3. Komisjon määrab rakendusaktidega kindlaks liidu garanteeritud traditsiooniliste toodete registri sisu ja esitusviisi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 66*

**Tootespetsifikaadi muudatused**

1. Sellise toote tootjarühm, mille nimetus on registreeritud garanteeritud traditsiooniline toode, võib taotleda tootespetsifikaadi muudatuse heakskiitmist. Taotlustes kirjeldatakse ja põhjendatakse taotletud muudatusi.

2. Tootespetsifikaadi muutmisel järgitakse mutatis mutandis artiklites 56–64 sätestatud menetlust.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades tootespetsifikaadi muutmise menetluse normid.

4. Komisjon sätestab rakendusaktidega üksikasjalikud normid tootespetsifikaadi muutmistaotluse menetlemise, vormi ja esitamise kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 67*

**Registreeringu tühistamine**

1. Komisjon võib omal algatusel või liikmesriigi, kolmanda riigi või õigustatud huvi omava füüsilise või juriidilise isiku, kelle elu- või asukoht on kolmandas riigis, igakülgselt põhjendatud taotlusel tühistada garanteeritud traditsioonilise toote registreeringu rakendusaktiga, kui:

a) tootespetsifikaadile vastavust ei saa enam tagada;

b) ühtegi toodet ei ole garanteeritud traditsioonilise tootena vähemalt eelneva seitsme järjestikuse aasta jooksul turule lastud.

2. Komisjon võib samuti vastu võtta rakendusakti, millega registreering tühistatakse, kui taotluse esitavad registreeritud nimetuse all turustatava toote tootjad.

3. Registreeringu tühistamise menetlusele kohaldatakse mutatis mutandis artikleid 56–62 ja artiklit 64.

Vastuväide on lubatav üksnes juhul, kui see tõendab, et huvitatud füüsiline või juriidiline isik on registreeritud nimetusest kaubanduslikult jätkuvalt sõltuv.

4. Enne lõigetes 1 ja 2 osutatud rakendusaktide vastuvõtmist konsulteerib komisjon asjaomase liikmesriigi asutustega, asjaomase kolmanda riigi asutustega või võimaluse korral kolmanda riigi tootjaga, kes garanteeritud traditsioonilise toote registreerimist algselt taotles, välja arvatud juhul, kui registreeringu tühistamist taotlevad otse samad algsed taotlejad. Konsultatsiooniperioodi kestus on vähemalt üks kuu.

5. Komisjon sätestab rakendusaktidega üksikasjalikud normid garanteeritud traditsioonilise toote registreeringu tühistamise taotluse menetlemise, vormi ja esitamisekohta.

6. Käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 5 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 68*

**Registreeritud garanteeritud traditsiooniliste toodete kasutamise piiramine**

1. Registreeritud garanteeritud traditsioonilised tooted, sealhulgas koostisosana kasutatavad tooted, on kaitstud mis tahes väärkasutuse, jäljendamise või seoste loomise eest ka siis, kui kaitstud nimetus on tõlgitud, ning tarbija muul viisil eksitamise eest.

2. Riigi tasandil kasutatavad põllumajandustoodete ja toiduainete nimetused ei tohi põhjustada segiajamist registreeritud garanteeritud traditsiooniliste toodetega.

3. Lõikes 1 osutatud kaitset kohaldatakse ka toodete suhtes, mida müüakse kaugmüügi, näiteks e-kaubanduse teel.

4. Komisjon võib rakendusaktidega sätestada garanteeritud traditsiooniliste toodete kaitse menetlusnõuded. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades täiendavad normid garanteeritud traditsiooniliste toodete kasutamise kohta töödeldud toodete nimetustes, pidades silmas võrreldavate koostisosade kasutamist ning töödeldud toodetele põhiomaduste andmise kriteeriume.

*Artikkel 69*

**Teatavate kasutusviiside puhul tehtavad erandid**

Käesoleva peatüki sätted ei piira järgmist:

a) liidus üldmõisteks kujunenud mõiste kasutamine isegi juhul, kui üldmõiste on garanteeritud traditsioonilise tootena kaitstava nimetuse osa;

b) selliste toodete turulelaskmine, mille märgistus sisaldab või mille märgistuse moodustab sordinimi või tõu nimi, mida kasutatakse heauskselt;

c) intellektuaalomandit reguleerivate liidu või liikmesriikide õigusnormide, eelkõige päritolunimetusi, geograafilisi tähiseid ja kaubamärke käsitlevate normide kohaldamine ning nende normide alusel antavad õigused.

*Artikkel 70*

**Liidu sümbol, tähis ja lühend**

1. Garanteeritud traditsiooniliste toodetena määratletud toodete jaoks luuakse liidu sümbol. Tähist „garanteeritud traditsiooniline toode“, lühendit „GTT“ ja garanteeritud traditsioonilisele tootele osutavat liidu sümbolit võib kasutada üksnes asjaomase tootespetsifikaadi kohaselt toodetud toodete puhul. Neid võib kasutada ka teavitamise ja harimise eesmärgil, tingimusel et selline kasutamine tõenäoliselt tarbijat ei eksita. Märgistamisel võib kasutada tähist „garanteeritud traditsiooniline toode“ või vastavat lühendit „GTT“.

2. Käesoleva määruse kohaselt registreeritud garanteeritud traditsioonilise tootena turustatavate liidust pärit toodete märgistusel ja reklaammaterjalil paikneb lõikes 2 osutatud liidu sümbol registreeritud nimetusega samal vaateväljal. Registreeritud garanteeritud traditsioonilise toote suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 13 lõikes 1 sätestatud märgistusnõudeid, mis käsitlevad kohustuslike andmete esitamist.

3. Liidu sümbolit võib kasutada väljaspool liitu toodetud garanteeritud traditsiooniliste toodete märgistamisel.

4. Komisjon määrab rakendusaktidega kindlaks liidu sümboli tehnilised omadused ning nende kasutamise tehnilised normid ning garanteeritud traditsioonilise tootena turustatavate toodete märgistuse ja lühendi kasutamise tehnilised normid, sealhulgas keeleversioonid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 71*

**Osalemine garanteeritud traditsiooniliste toodete kavas**

1. Garanteeritud traditsioonilise tootena registreeritud nimetust võivad kasutada kõik ettevõtjad, kes turustavad asjaomasele tootespetsifikaadile vastavat toodet.

2. Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjate suhtes kohaldatakse artikli 72 kohast tootespetsifikaadile vastavuse kontrolli.

*Artikkel 72*

**Kontroll ja jõustamine**

1. Garanteeritud traditsiooniliste toodete kontroll tähendab järgmist:

a) kontrollitakse, kas garanteeritud traditsioonilise tootena tähistatud toode on toodetud kooskõlas vastava tootespetsifikaadiga, ning

b) kontrollitakse garanteeritud traditsiooniliste toodete turul kasutamist.

2. Käesoleva peatüki kohaldamisel hõlmab jõustamine kõiki meetmeid, mille eesmärk on tagada vastavus käesoleva määruse artiklitele 68, 69 ja 70.

3. Pädevad asutused, volitatud isikud ja füüsilised isikud, kellele on delegeeritud teatavad ametlikud kontrolliülesanded, peavad vastama määruses (EL) 2017/625 sätestatud asjakohastele nõuetele.

4. Iga ettevõtja, kes soovib osaleda mõnes tegevuses, mille suhtes kehtib üks või mitu garanteeritud traditsioonilise tootena tähistatud toote tootespetsifikaadis ette nähtud kohustust, teatab sellest lõike 6 punktides a ja b osutatud pädevatele asutustele, volitatud isikutele või füüsilistele isikutele.

Liikmesriigid koostavad ja ajakohastavad loetelu ettevõtjatest, kelle tegevus hõlmab üht või mitut kohustust, mis on ette nähtud nende territooriumilt pärit liidu garanteeritud traditsiooniliste toodete registrisse kantud garanteeritud traditsioonilise toote tootespetsifikaadis.

5. Tootjad vastutavad omakontrolli eest, millega tagatakse garanteeritud traditsiooniliste toodete vastavus tootespetsifikaadile enne toodete turule laskmist.

6. Lisaks lõikes 5 osutatud omakontrollile teeb enne garanteeritud traditsioonilise tootena tähistatud ja liidust pärit toote turule laskmist tootespetsifikaadile vastavuse kontrolli:

a) üks või mitu pädevat asutust määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punkti 3 tähenduses või

b) üks või mitu volitatud isikut või füüsilist isikut, kellele on delegeeritud teatavad ametlikud kontrolliülesanded, nagu on osutatud määruse (EL) 2017/625 II jaotise III peatükis.

7. Kui garanteeritud traditsiooniliste toodete puhul on tegemist kolmandast riigist pärit tootega, teeb tootespetsifikaatidele vastavuse kontrolli enne toote turule laskmist:

a) üks või mitu kolmanda riigi poolt määratud pädevat asutust või

b) üks või mitu toote sertifitseerimise asutust.

Tootespetsifikaadile vastavuse kontrollimise kulud võivad kanda kontrollitavad ettevõtjad. Liikmesriigid võivad nõuda toote tootespetsifikaadile vastavuse kontrolli kulude katmiseks tasu.

8. Liikmesriigid avalikustavad iga garanteeritud traditsioonilise tootena tähistatud toote puhul lõikes 6 osutatud pädevate asutuste, volitatud isikute ja füüsiliste isikute nimed ja aadressid ning ajakohastavad seda teavet.

9. Komisjon avalikustab lõikes 7 osutatud pädevate asutuste ja toote sertifitseerimise asutuste nimed ja aadressid ning ajakohastab seda teavet korrapäraselt.

10. Komisjon võib luua digiportaali, kus avalikustatakse lõigetes 6 ja 7 osutatud pädevate asutuste, volitatud isikute ja toote sertifitseerimise asutuste ning füüsiliste isikute nimed ja aadressid.

11. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, mis käsitlevad kolmandate riikide poolt komisjonile esitatavat teavet, sealhulgas pädevate asutuste ja toote sertifitseerimise asutuste nimesid ja aadresse. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

12. Komisjon võib rakendusaktidega ja ilma artikli 88 lõikes 2 osutatud menetlust kohaldamata sätestada käesolevas artiklis osutatud pädevate asutuste ja volitatud isikute nimede ja aadresside avalikustamise viisi.

*Artikkel 73*

**Volitatud isikute ja toote sertifitseerimise asutuste akrediteerimine**

1. Artikli 72 lõike 6 punktis b osutatud volitatud isikud ja artikli 72 lõike 7 punktis b osutatud toote sertifitseerimise asutused järgivad ühte järgmistest standarditest ja on akrediteeritud vastavalt ühele järgmistest standarditest, mis on delegeeritud ülesannete puhul asjakohane:

a) standard EN ISO/IEC 17065 „Vastavushindamine. Nõuded asutustele, kes sertifitseerivad tooteid, protsesse ja teenuseid“ või

b) standard EN ISO/IEC 17020 „Vastavushindamine. Nõuded eri tüüpi inspekteerimisasutuste toimimiseks“.

2. Lõikes 1 osutatud akrediteerimist teostab määruse (EÜ) nr 765/2008 kohaselt tunnustatud riiklik akrediteerimisasutus, kes on lõikes 1 osutatud standardeid hõlmava Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni raames sõlmitud mitmepoolse kokkuleppe osaline, või väljaspool liitu asuv akrediteerimisasutus, mis on lõikes 1 osutatud standardeid hõlmava rahvusvahelise akrediteerimisfoorumi mitmepoolse tunnustamise kokkuleppe või rahvusvahelise laborite akrediteerimise koostöö vastastikuse tunnustamise kokkuleppe osaline.

*Artikkel 74*

**Garanteeritud traditsioonilise toote turul kasutamise kontrollimine ja jõustamine**

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu pädevat asutust, kes vastutavad nii garanteeritud traditsioonilise toote kasutamise kontrollimise kui ka jõustamise eest pärast garanteeritud traditsioonilise tootena tähistatud toote turule laskmist, mis hõlmab selliseid toiminguid nagu ladustamine, transiit, turustamine või müügiks pakkumine, sealhulgas e-kaubanduses. Kõnealused asutused võivad olla samad kui artikli 72 lõike 6 punktis a osutatud pädevad asutused. Garanteeritud traditsiooniliste toodete kasutamist kontrollitakse riskianalüüsi alusel.

2. Lõikes 1 osutatud asutused tagavad asjaomase garanteeritud traditsioonilise toote vastavuse tootespetsifikaadile.

3. Liikmesriigid võtavad asjakohased haldus- ja kohtulikud meetmed, et hoida ära või peatada nende territooriumil valmistatavate, pakutavate või turustatavate või kolmandatesse riikidesse eksportimiseks ette nähtud toodete või teenuste nimetuste kasutamine, mis on vastuolus artikli 68 kohase garanteeritud traditsiooniliste toodete kaitsega.

4. Lõike 1 kohaselt määratud asutus või asutused hõlbustavad tõhusa jõustamise tagamiseks teabevahetust asjaomaste teenistuste, asutuste ja organite vahel, nagu politsei, võltsimisvastased asutused, toll, intellektuaalomandi ametid, toidualaste õigusnormide asutused ja jaemüügiinspektorid.

*Artikkel 75*

**Teenuseosutajate kohustused veebiturul**

1. Teavet, mis on seotud liidus asuvatele isikutele kättesaadavate toodete reklaami, edenduse ja müügiga ning mis on vastuolus käesoleva määruse artikli 68 kohase garanteeritud traditsioonilise toote kaitsega, käsitatakse ebaseadusliku sisuna, nagu on määratletud määruse (EL) 2022/2065 artikli 3 punktis h.

2. Asjaomased liikmesriikide kohtu-või haldusasutused võivad anda kooskõlas määruse (EL) 2022/2065 artikliga 9 korralduse võtta meetmeid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ebaseadusliku sisu vastu.

*Artikkel 76*

**Vastastikune abi ja teabevahetus**

1. Liikmesriigid abistavad üksteist käesolevas peatükis sätestatud kontrollide tegemisel ja jõustamisel kooskõlas määruse (EL) 2017/625 IV jaotisega.

2. Komisjon võib rakendusaktidega sätestada üksikasjalikud normid käesoleva peatükiga hõlmatud kontrollide tegemisel ja jõustamisel liikmesriikide vahel vahetatava teabe laadi ja liigi ning teabevahetusmeetodite kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 77*

**Tootespetsifikaadile vastavuse tõendamine**

1. Ettevõtjal, kelle toode leitakse pärast artiklis 72 osutatud vastavuse kontrollimist olevat käesoleva määruse kohaselt kaitstud garanteeritud traditsioonilise toote tootespetsifikaadile vastav, on taotluse korral ja sõltuvalt asjaomases liikmesriigis kohaldatavast süsteemist õigus:

a) saada vastavustunnistus, mis võib olla kinnitatud koopia ja mis tõendab vastavust tootespetsifikaadile, või

b) olla kantud pädeva asutuse koostatud tunnustatud ettevõtjate loetellu, näiteks artikli 72 lõikes 4 sätestatud loetellu. Asjaomane loetelu väljavõte tehakse igale tunnustatud ettevõtjale veebis kättesaadavaks.

2. Vastavustunnistust ja lõike 1 punktides a ja b osutatud loetelu ajakohastatakse korrapäraselt, tuginedes riskihindamisele.

3. Ettevõtja, kellele vastavustunnistust enam ei väljastata või kes on loetelust välja jäetud, ei ole lubatud jätkata vastavustunnistuse ega loetelu väljavõtte nähtavale seadmist ega kasutamist.

4. Komisjon kehtestab rakendusaktidega üksikasjalikud normid vastavustunnistuse ja loetelu väljavõtte vormi ja sisu kohta ning nende kontrolliks või äritegevuse käigus kättesaadavaks tegemise asjaolude ja vormi kohta ettevõtjate või kauplejate poolt, sealhulgas kolmandatest riikidest pärit toodete puhul nõutava samaväärse vastavustunnistuse puhul. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*3. PEATÜKK*

***Vabatahtlikud kvaliteedimõisted***

*Artikkel 78*

**Eesmärk**

Vabatahtlike kvaliteedimõistete kava luuakse selleks, et aidata lisaväärtusega põllumajandustoodete tootjatel siseturul paremini tutvustada oma toodete selliseid omadusi ja tunnuseid, mis tõstavad nende väärtust.

*Artikkel 79*

**Riigisisesed normid**

1. Liikmesriigid võivad säilitada riigisisesed normid selliste vabatahtlike kvaliteedimõistete ja kavade kohta, mis ei ole käesoleva määrusega hõlmatud, tingimusel et need normid on kooskõlas liidu õigusega.

2. Komisjon võib luua digisüsteemi, millesse lisada lõikes 1 osutatud mõisteid ja kavu, et edendada teadmisi toodete ja kavade kohta kogu liidus, ning seda süsteemi toetada. Komisjon võib rakendusaktidega sätestada vabatahtlikest kvaliteedimõistetest teavitamise tehnilised üksikasjad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 80*

**Vabatahtlikud kvaliteedimõisted**

1. Vabatahtlikud kvaliteedimõisted vastavad järgmistele kriteeriumitele:

a) mõiste on seotud ühe või mitme tooteliigi omaduse või tooteliigi põllumajandusliku tootmise või töötlemise viisiga, mida konkreetses piirkonnas kasutatakse;

b) mõiste kasutamine tõstab toote väärtust võrreldes teiste samaliigiliste toodetega ning

c) mõiste on liiduülene.

2. Käesoleva peatüki kohaldamisalast jäävad välja vabatahtlikud kvaliteedimõisted, mille eesmärk ei ole teavitada tarbijaid toote omadustest, vaid millega kirjeldatakse toote tehnilisi omadusi eesmärgiga järgida kohustuslikke turustusnorme.

3. Vabatahtlikud kvaliteedimõisted ei hõlma vabatahtlikke reserveeritud mõisteid, mis toetavad ja täiendavad konkreetseid sektori või tootekategooria põhjal kindlaks määratud turustusnorme.

4. Selleks et võtta arvesse teatavate sektorite eripära ning tarbijate ootusi, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendada käesolevat määrust, sätestades üksikasjalikud normid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kriteeriumite kohta.

5. Komisjon võib rakendusaktidega sätestada normid vormide, menetluste või muude käesoleva peatüki kohaldamiseks vajalike tehniliste üksikasjade kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

6. Delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide vastuvõtmisel kooskõlas lõigetega 4 ja 5 võtab komisjon arvesse asjaomaseid rahvusvahelisi standardeid.

*Artikkel 81*

**Täiendavate vabatahtlike kvaliteedimõistete reserveerimine**

Selleks et võtta arvesse tarbijate ootusi, teaduse ja tehnika arengut, turu olukorda ning turustusnormide ja rahvusvaheliste standardite arengut, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, reserveerides täiendavad vabatahtlikud kvaliteedimõisted ja kehtestades nende kasutamise tingimused.

*Artikkel 82*

**Mägipiirkonna toode**

1. Vabatahtliku kvaliteedimõistena võetakse kasutusele mõiste „mägipiirkonna toode“. See reserveeritakse liitnimetusena. Seda mõistet kasutatakse üksnes ELi toimimise lepingu I lisas loetletud inimtoiduks ette nähtud toodete kirjeldamiseks, mille puhul:

a) nii tooraine kui ka põllumajandusloomade sööt pärineb peamiselt mägipiirkondadest;

b) töödeldud toodete puhul toimub ka töötlemine mägipiirkondades.

2. Käesoleva artikli tähenduses on liidu mägipiirkonnad need, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 ([30]) artikli 32 lõike 2 kohaselt.

Kolmandate riikide toodete puhul hõlmavad mägipiirkonnad piirkondi, mis on asjaomase kolmanda riigi poolt ametlikult mägipiirkondadena määratletud või mis vastavad kriteeriumidele, mis on samaväärsed määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 32 lõikes 2 sätestatud kriteeriumitega.

3. Igakülgselt põhjendatud juhtudel ning selleks, et võtta arvesse mägipiirkondade põllumajandustootmist mõjutavaid looduslikke piiranguid, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, sätestades erandid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tingimustest, eelkõige see, millistel tingimustel võib tooraine või sööt pärineda väljastpoolt mägipiirkondi, millistel tingimustel võib toodete töötlemine toimuda väljaspool mägipiirkondi määratletavas geograafilises piirkonnas ja selle geograafilise piirkonna määratlus.

4. Selleks et võtta arvesse mägipiirkondade põllumajandustootmist mõjutavaid looduslikke piiranguid, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 87 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, käsitledes tootmismeetodite kehtestamist ja muid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud vabatahtliku kvaliteedimõiste kohaldamiseks vajalikke kriteeriume.

*Artikkel 83*

**Kasutuspiirangud ja kontrollid**

1. Vabatahtlikku kvaliteedimõistet võib kasutada üksnes selliste toodete kirjeldamiseks, mille puhul on täidetud kvaliteedimõiste kasutamise tingimused.

2. Käesoleva peatüki sätted ei piira intellektuaalomandit ning eelkõige päritolunimetusi, geograafilisi tähiseid ja kaubamärke käsitlevate liidu või riigisiseste normide kohaldamist ega nende normide alusel antud õigusi.

3. Komisjon võib rakendusaktidega kehtestada vabatahtlike kvaliteedimõistete kasutamise normid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Käesoleva peatüki nõuetele vastavuse tagamiseks teevad liikmesriigid riskianalüüsi alusel kontrolle ja määravad rikkumise korral asjakohaseid halduskaristusi.

IV JAOTIS

**MÄÄRUSTE (EL) NR 1308/2013, (EL) 2019/787 JA (EL) 2019/1753 MUUTMINE**

*Artikkel 84*

**Määruse (EL) nr 1308/2013 muutmine**

Määrust (EL) nr 1308/2013 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 93 lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) „geograafiline tähis“ – nimetus, sealhulgas traditsiooniliselt kasutatav nimetus, mis tähistab artikli 92 lõikes 1 osutatud toodet,

i) mille eriline kvaliteet, maine või muud omadused tulenevad toote geograafilisest päritolust;

ii) mis pärineb konkreetsest kohast, piirkonnast või riigist;

([30]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487).

iii) mille valmistamiseks kasutatavatest viinamarjadest vähemalt 85 % pärineb eranditult kõnealusest geograafilisest piirkonnast;

iv) mille tootmine toimub kõnealuses geograafilises piirkonnas ning

v) mis on saadud viinamarjasortidest, mis kuuluvad liiki *Vitis vinifera* või liigi *Vitis vinifera* ja muude perekonna *Vitis* liikide ristandite hulka.“

2) Artiklid 94 ja 95 asendatakse järgmisega:

*„Artikkel 94*

**Tootespetsifikaat**

1. Tootespetsifikaat võimaldab huvitatud isikutel kontrollida päritolunimetuse või geograafilise tähisega seonduvaid tootmistingimusi. Tootespetsifikaat sisaldab järgmisi elemente:

a) kaitstav nimetus;

b) viinamarjasaaduste kategooriad;

c) kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähisega hõlmatud geograafilise tähise liik;

d) veini või veinide kirjeldus:

i) päritolunimetusega seonduvate põhiliste analüütiliste ja organoleptiliste omaduste kirjeldus;

ii) geograafilise tähisega seonduvate põhiliste analüütiliste omaduste kirjeldus ning samuti organoleptiliste omaduste hinnang või märge selliste omaduste kohta.

e) veini või veinide valmistamiseks kasutatavad eritavad ning veini või veinide valmistamisel kehtivad asjakohased piirangud, kui need on kohaldatavad;

f) piiritletud geograafilise piirkonna määratlus käesoleva lõike punktis i osutatud seose kontekstis;

g) maksimaalne saagikus hektari kohta;

h) andmed veiniviinamarjasordi või -sortide kohta, millest vein või veinid on saadud;

i) üksikasjad seose kohta, millele on osutatud artikli 93 lõike 1 punkti a alapunktis i või olenevalt olukorrast punkti b alapunktis i:

i) kaitstud päritolunimetuse puhul toote kvaliteedi või omaduste ning artikli 93 lõike 1 punkti a alapunktis i osutatud geograafilise keskkonna vaheline seos. Osutatud geograafilise keskkonna inimtegureid puudutavad üksikasjad võivad asjakohasel juhul olla piiratud sellega, et kirjeldatakse mulla ja taimse materjali majandamist ning maastikukorraldust, viljelustavasid või muud asjakohast inimtegevust, mis aitab säilitada nimetatud punktis osutatud geograafilise piirkonna looduslikke tegureid;

ii) kaitstud geograafilise tähise puhul toote konkreetse kvaliteedi, maine või muude omaduste ning artikli 93 lõike 1 punkti b alapunktis i osutatud geograafilise päritolu vaheline seos.

j) muud kohaldatavad nõuded, kui liikmesriigid või asjakohasel juhul tunnustatud tootjarühm on need ette näinud, eeldusel et sellised nõuded on objektiivsed, mittediskrimineerivad ning kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega.

2. Tootespetsifikaat võib sisaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1143 (*) artikli 7 kohaseid kestlikke tavasid.

3. Kui vein või veinid võivad olla osaliselt alkoholitustatud, sisaldab tootespetsifikaat ka osaliselt alkoholitustatud veini või veinide kirjeldust vastavalt lõike 1 punktile d mutatis mutandis ning, kui see on kohaldatav, konkreetseid veinivalmistustavasid, mida kasutatakse osaliselt alkoholitustatud veini või veinide valmistamiseks, samuti nende valmistamispiiranguid.

*Artikkel 95*

**Koonddokument**

1. Koonddokument sisaldab järgmist:

a) päritolunimetus või geograafiline tähis, mida tuleb kaitsta;

b) liikmesriik või kolmas riik, kuhu määratletud piirkond kuulub;

c) geograafilise tähise tüüp;

d) veini või veinide kirjeldus:

e) viinamarjasaaduste kategooriad;

f) maksimaalne saagikus hektari kohta;

g) andmed veiniviinamarjasordi või -sortide kohta, millest vein või veinid on saadud;

h) määratletud geograafilise piirkonna täpne määratlus;

i) artikli 94 lõike 1 punktis i osutatud seose kirjeldus;

j) kui see on kohaldatav, veini või veinide valmistamiseks kasutatavad konkreetsed veinivalmistustavad ning veini või veinide valmistamisel kehtivad asjakohased piirangud;

k) kui see on kohaldatav, pakendamist ja märgistamist käsitlevad erinormid ning muud olulised nõuded.

2. Kui taotlus hõlmab eri kategooriate viinamarjasaadusi, täpsustatakse artikli 94 lõike 1 punktis i osutatud seos geograafilise piirkonnaga iga asjaomase viinamarjasaaduse kategooria puhul eraldi.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1143, milles käsitletakse veinile, piiritusjookidele ja põllumajandustoodetele antavaid geograafilisi tähiseid ning põllumajandustoodete garanteeritud traditsioonilisi tooteid ja vabatahtlikke kvaliteedimõisteid ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1308/2013, (EL) 2019/787 ja (EL) 2019/1753 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1151/2012 (ELT L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj)“.

3) Artiklid 96–99 jäetakse välja.

4) Artikli 100 lõiked 1 ja 2 jäetakse välja.

5) Artiklid 101 ja 102 jäetakse välja.

6) Artikkel 103 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 103*

**Kaitse**

Käesolevas määruses osutatud kaitstud päritolunimetusi ja kaitstud geograafilisi tähiseid kaitstakse vastavalt määruse (EL) 2024/1143 artiklitele 26–31, 35 ja 36.“

7) Artiklid 104–106 jäetakse välja.

8) Artikli 107 lõiked 2, 3 ja 4 jäetakse välja.

9) Artikkel 110 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 110*

**Rakendamisvolitused**

1. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid seoses järgmisega:

a) tootespetsifikaadi vorm;

b) artiklis 95 osutatud koonddokumendi vorming ja veebipõhise esitusviisi kindlaksmääramine;

c) isikuandmete väljajätmine või anonüümimine.

2. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas määruse (EL) 2024/1143 artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.“

10) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 113a*

**Seos päritolunimetuste ja geograafiliste tähistega**

1. Sellise traditsioonilise nimetuse registreerimine, mille kasutamine oleks vastuolus määruse (EL) 2024/1143 artikliga 26, lükatakse tagasi, kui traditsioonilise nimetuse registreerimise taotlus esitatakse pärast kuupäeva, mil päritolunimetuse või geograafilise tähise registreerimise taotlus komisjonile esitati.

2. Komisjon tunnistab rakendusaktidega kehtetuks ja kustutab komisjoni rakendusmääruse (EL) 2019/34 (*) artiklis 25 osutatud registrist kõik traditsioonilised nimetused, mis on registreeritud käesoleva artikli lõiget 1 rikkudes.

3. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 229 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

(*) Komisjoni 17. oktoobri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/34, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 rakenduseeskirjad veinisektori päritolunimetuste, geograafiliste tähiste ja traditsiooniliste nimetuste kaitsetaotluste, vastuväite esitamise menetluse, tootespetsifikaadi muudatuste, kaitstud nimetuste registri, kaitse tühistamise ja sümbolite kasutamise kohta ning millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses asjakohase kontrollisüsteemiga (ELT L 9, 11.1.2019, lk 46).“

11) II osa II jaotise I peatüki 2. jao 4. alajagu asendatakse järgmisega:

„4. alajagu

Päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste tootespetsifikaadile vastavuse ning kaitstud traditsiooniliste nimetuste määratlusele ja kasutustingimustele vastavuse kontroll ning traditsiooniliste nimetuste kasutustingimuste jõustamisega seotud kontroll

*Artikkel 116a*

**Kontroll**

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et lõpetada käesolevas määruses osutatud kaitstud traditsiooniliste nimetuste ebaseaduslik kasutamine.

2. Liikmesriigid määravad pädeva asutuse, kes vastutab päritolunimetuste ja geograafiliste tähistega seotud tootespetsifikaadile vastavuse kontrollimise, traditsiooniliste nimetuste määratlusele ja kasutustingimustele vastavuse kontrollimise ning traditsiooniliste nimetuste kasutustingimuste jõustamise eest. Selleks kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 (*) artikli 4 lõikeid 2 ja 4 ning artikli 5 lõikeid 1, 4 ja 5.

3. Liidus kontrollib tootespetsifikaadile vastavust igal aastal nii veini valmistamise ajal kui ka selle müügiks ettevalmistamise ajal või selle järel ning vastavust käesoleva määruse artiklis 112 esitatud mõistetele ning asjakohasel juhul traditsioonilise nimetuse kasutustingimusi vastavalt käesoleva määruse artikli 115 lõikele 3 kas käesoleva artikli lõikes 2 osutatud pädev asutus või üks või mitu volitatud isikut, nagu on määratletud määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 5, kes tegutsevad toote sertifitseerimisasutusena kooskõlas nimetatud määruse II jaotise III peatükis kehtestatud kriteeriumitega.

Iga ettevõtja, kes soovib osaleda päritolunimetuse või geograafilise tähisega toote tootespetsifikaadiga hõlmatud tegevuses, teavitab sellest esimeses lõigus osutatud pädevat asutust või volitatud isikuid. Liikmesriigid koostavad ja ajakohastavad loetelu ettevõtjatest, kelle tegevus hõlmab üht või mitut kohustust, mis on ette nähtud nende territooriumilt pärit liidu geograafiliste tähiste registrisse kantud päritolunimetuse või geograafilise tähise tootespetsifikaadis.

4. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, mis käsitlevad:

a) liikmesriikide poolt komisjonile esitatavat teatist;

b) norme, millega reguleeritakse asutust, kes vastutab kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähistega seotud tootespetsifikaatidele vastavuse kontrollimise eest, sealhulgas juhul, kui geograafiline piirkond asub kolmandas riigis, ning artiklis 112 sätestatud mõistetele ja asjakohasel juhul traditsiooniliste nimetuste kasutustingimustele vastavuse kontrollimise eest;

c) meetmeid, mida liikmesriigid peavad võtma kaitstud traditsiooniliste nimetuste ebaseadusliku kasutamise ärahoidmiseks;

d) liikmesriikide tehtavat tootespetsifikaadile vastavuse kontrolli, sealhulgas proovide võtmist.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 229 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).“

12) Artikli 120 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„h) tähistele „kaitstud päritolunimetus“ või „kaitstud geograafiline tähis“ vastavad lühendid „KPN“ või „KGT“.“

13) Artiklit 166a muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artiklite 167 ja 167a kohaldamist, võivad liikmesriigid käesoleva määruse artikli 152 lõike 1 või artikli 161 lõike 1 alusel tunnustatud tootjaorganisatsiooni või tootjaorganisatsioonide liidu, käesoleva määruse artikli 157 lõike 1 alusel tunnustatud tootmisharudevahelise organisatsiooni, määruse (EL) 2024/1143 artiklis 32 osutatud tootjarühma või määruse (EL) 2024/1143 artiklis 33 osutatud tunnustatud tootjarühma taotlusel kehtestada piiratud ajavahemikuks siduvad normid käesoleva määruse artikli 1 lõikes 2 osutatud selliste põllumajandustoodete pakkumise reguleerimiseks, millel on kaitstud päritolunimetus või kaitstud geograafiline tähis vastavalt määruse (EL) 2024/1143 artikli 46 lõigetele 1 ja 2 või käesoleva määruse artikli 93 lõike 1 punktidele a ja b. Kui on olemas määruse (EL) 2024/1143 artiklis 33 osutatud tunnustatud tootjarühm, ei ole kõnealuse määruse artiklis 32 osutatud tootjarühmal vastavat õigust.“;

b) lõike 4 punkt c asendatakse järgmisega:

„c) võidakse muuta siduvaks kuni kolmeks aastaks, välja arvatud määruse (EL) 2024/1143 artiklis 33 osutatud tunnustatud tootjarühma taotlusel, mille puhul võib see ajavahemik olla kuni kuus aastat ning seda võib pärast selle ajavahemiku lõppu uue taotlusega pikendada, nagu on osutatud käesoleva artikli lõikes 1;“.

14) Artiklisse 231 lisatakse järgmine lõige:

„3. Artiklit 113a ei kohaldata traditsioonilise nimetuse kaitsetaotluste suhtes, mis on esitatud komisjonile enne 13. maid 2024.“

*Artikkel 85*

**Määruse (EL) 2019/787 muutmine**

Määrust (EL) 2019/787 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 3 punktid 6 ja 7 jäetakse välja.

2) Artiklid 16 ja 21 jäetakse välja.

3) Artiklile 22 lisatakse järgmine lõige:

„1a. Tootespetsifikaat võib hõlmata ka kestlikke tavasid.“

4) Artikkel 23 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 23*

**Koonddokument**

Koonddokument sisaldab järgmist:

a) tootespetsifikaadi põhielemendid, sealhulgas kaitstav nimetus, piiritusjoogikategooria või sõna „piiritusjook“, valmistamismeetod, piiritusjoogi omaduste kirjeldus, geograafilise piirkonna kokkuvõtlik määratlus ning asjakohasel juhul pakendamisele ja märgistamisele kohaldatavad erinormid;

b) kirjeldus, mis selgitab piiritusjoogi seost artikli 3 punktis 4 osutatud geograafilise päritoluga, sealhulgas asjakohasel juhul seost tõendavaid tootekirjelduse või valmistamismeetodi konkreetseid üksikasju.“

5) Artiklid 24–33 jäetakse välja.

6) Artiklit 34 muudetakse järgmiselt:

a) lõiked 1, 2 ja 3 jäetakse välja;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„Käesoleva määruse kohane geograafiliste tähiste kaitse ei mõjuta määruse (EL) nr 1308/2013 kohaseid veinitoodete kaitstud geograafilisi tähiseid ja kaitstud päritolunimetusi.“

7) Artiklid 35, 36, 38, 39 ja 40 jäetakse välja.

8) Artikkel 42 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 42*

**Rakendamisvolitused**

1. Komisjon võib vastu võtta rakendusakte seoses järgmisega:

a) tootespetsifikaadi vorm;

b) artiklis 23 sätestatud koonddokumendi vorming ja veebipõhise esitamise kindlaksmääramine;

c) isikuandmete väljajätmine või anonüümimine.

2. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1143 (*) artikli 88 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1143, milles käsitletakse veinile, piiritusjookidele ja põllumajandustoodetele antavaid geograafilisi tähiseid ning põllumajandustoodete garanteeritud traditsioonilisi tooteid ja vabatahtlikke kvaliteedimõisteid ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1308/2013, (EL) 2019/787 ja (EL) 2019/1753 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1151/2012 (ELT L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj)".

9) I lisa muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine punkt:

„9a. Kartulist valmistatud piiritusjook

a) Kartulist valmistatud piiritusjook on piiritusjook, mis on valmistatud üksnes kartulimugulate alkoholkääritamisel ja destilleerimisel alkoholisisalduseni 94,8mahuprotsenti, nii et destillaadil on kasutatud toorainest tulenev lõhn ja maitse.

b) Kartulist valmistatud piiritusjoogi maksimaalne metanoolisisaldus ühe hektoliitri 100-mahuprotsendilise alkoholi kohta on 1 000 grammi.

c) Kartulist valmistatud piiritusjoogi minimaalne alkoholisisaldus on 38 mahuprotsenti.

d) Joogile ei lisata lahjendatud või lahjendamata alkoholi.

e) Kartulist valmistatud piiritusjook ei ole maitsestatud.

f) Kartulist valmistatud piiritusjoogile võib olla lisatud üksnes karamelli värvuse parandamiseks.

g) Kartulist valmistatud piiritusjooki võib lõppmaitse ümardamiseks magustada. Siiski ei tohi lõpptoode sisaldada invertsuhkrus väljendatuna üle 10 grammi magusaineid liitri kohta."

b) Lisatakse järgmised punktid:

„13a. Leivast valmistatud piiritusjook

a) Leivast valmistatud piiritusjook on piiritusjook, mis on valmistatud üksnes värske leiva alkoholkääritamisel ja destilleerimisel alkoholisisalduseni alla 86 mahuprotsendi, nii et saadud destillaadil on kasutatud toorainest tulenev lõhn ja maitse.

b) Leivast valmistatud piiritusjoogi minimaalne alkoholisisaldus on 38 mahuprotsenti.

c) Joogile ei lisata lahjendatud või lahjendamata alkoholi.

d) Leivast valmistatud piiritusjook ei ole maitsestatud.

e) Leivast valmistatud piiritusjoogile võib olla lisatud üksnes karamelli värvuse parandamiseks.

f) Leivast valmistatud piiritusjooki võib lõppmaitse ümardamiseks magustada. Siiski ei tohi lõpptoode sisaldada invertsuhkrus väljendatuna üle 20 grammi magusaineid liitri kohta.

13b. Kasemahlast valmistatud piiritusjook, vahtramahlast valmistatud piiritusjook ning kase- ja vahtramahlast valmistatud piiritusjook

a) Kasemahlast valmistatud piiritusjook, vahtramahlast valmistatud piiritusjook ning kase- ja vahtramahlast valmistatud piiritusjook on piiritusjook, mis on saadud värske kase- või vahtramahla või mõlema kääritamisel normaalrõhul alkoholisisalduseni kuni 88 mahuprotsenti, nii et saadud destillaadil on kase- või vahtramahla või mõlema organoleptilised omadused.

b) Kasemahlast valmistatud piiritusjoogi, vahtramahlast valmistatud piiritusjoogi ning kase- ja vahtramahlast valmistatud piiritusjoogi minimaalne alkoholisisaldus on 38 mahuprotsenti.

c) Joogile ei lisata lahjendatud või lahjendamata alkoholi.

d) Kasemahlast valmistatud piiritusjook, vahtramahlast valmistatud piiritusjook ning kase- ja vahtramahlast valmistatud piiritusjook ei ole maitsestatud.

e) Kasemahlast valmistatud piiritusjoogile, vahtramahlast valmistatud piiritusjoogile ning kase-ja vahtramahlast valmistatud piiritusjoogile võib olla lisatud üksnes karamelli värvuse parandamiseks.

f) Kasemahlast valmistatud piiritusjooki, vahtramahlast valmistatud piiritusjooki ning kase- ja vahtramahlast valmistatud piiritusjooki võib lõppmaitse ümardamiseks magustada. Siiski ei tohi lõpptoode sisaldada invertsuhkrus väljendatuna üle 20 grammi magusaineid liitri kohta."

*Artikkel 86*

**Määruse (EL) 2019/1753 muutmine**

Määrust (EL) 2019/1753 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklile 2 lisatakse järgmine lõige:

„2a. Erandina lõikest 2, kui lõike 2 punktis a osutatud liikmesriigile esitatud taotluse on esitanud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1143 (*) artiklis 33 osutatud tunnustatud tootjarühm, sisaldab kõnealune taotlus kontrollitavat teavet majandusliku huvi kohta asjaomase geograafilise tähise rahvusvahelise kaitse vastu.

Esimeses lõigus osutatud taotluse alusel hindab asjaomane liikmesriik majanduslikku huvi kõnealuse geograafilise tähise rahvusvahelise kaitse vastu. Kui hindamise käigus tehakse selline majanduslik huvi kindlaks, taotleb asjaomane liikmesriik komisjonilt kõnealuse geograafilise tähise registreerimist.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1143, milles käsitletakse veinile, piiritusjookidele ja põllumajandustoodetele antavaid geograafilisi tähiseid ning põllumajandustoodete garanteeritud traditsioonilisi tooteid ja vabatahtlikke kvaliteedimõisteid ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1308/2013, (EL) 2019/787 ja (EL) 2019/1753 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1151/2012 (ELT L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj)".

2) Artiklile 11 lisatakse järgmine lõige:

„2a. Seoses iga sellise toote päritolunimetusega, mis on pärit Lissaboni kokkuleppe osaliseks olevast liikmesriigist ega kuulu määruse (EL) nr 1151/2012 kohaldamisalasse, kuid mis kuulub määruse (EL) 2024/1143 kohaldamisalasse, peab asjaomane liikmesriik Genfi redaktsiooni artikli 5 lõike 2 punktis ii osutatud füüsilise või juriidilise isiku taotluse või Genfi redaktsiooni artikli 1 punktis xvii määratletud soodustatud isiku taotluse alusel või omal algatusel taotlema kas:

a) kõnealuse päritolunimetuse rahvusvahelist registreerimist Genfi redaktsiooni alusel 12 kuu jooksul pärast selle registreerimist määruse (EL) 2024/1143 alusel, kui asjaomane liikmesriik on Genfi redaktsiooni ratifitseerinud või sellega ühinenud vastavalt otsuse (EL) 2019/1754 artiklis 3 osutatud loale, või

b) kõnealuse päritolunimetuse rahvusvahelises registris registreerimise tühistamist.

Esimese lõigu punktis a osutatud taotluse korral teavitab asjaomane liikmesriik komisjoni kõnealuses lõigus osutatud valikust ühe kuu jooksul alates kõnealuse toote päritolunimetuse registreerimise kuupäevast määruse (EL) 2024/1143 alusel ja kõnealuse lõigu punktis b osutatud taotluse korral hiljemalt 14. maiks 2025.

Esimese lõigu punktis a osutatud juhtudel kontrollib asjaomane liikmesriik komisjoniga koordineerides koos rahvusvahelise bürooga üle kõik ühisjuhendi reegli 7 punkti 4 kohaselt tehtavad muudatused seoses registreerimisega Genfi redaktsiooni alusel. Komisjon lubab rakendusaktiga teha asjaomasel liikmesriigil vajalikke muudatusi ja teatada neist rahvusvahelisele büroole. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artikli 15 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Kui määruse (EL) 2024/1143 kohane registreerimistaotlus lükatakse tagasi ning seonduvad haldus- ja õiguskaitsevahendid on ammendatud või kui Genfi redaktsiooni kohane registreerimistaotlus on jäänud esitamata, taotleb asjaomane liikmesriik viivitamata kõnealuse päritolunimetuse registreeringu tühistamist rahvusvahelises registris."

V JAOTIS

**VOLITUSTE DELEGEERIMINE, MENETLUS-, ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED**

*Artikkel 87*

**Delegeeritud volituste rakendamine**

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 17 lõikes 10, artikli 24 lõikes 10, artikli 27 lõikes 5, artikli 35 lõikes 2, artikli 47 lõikes 5, artikli 48 lõikes 4, artikli 49 lõikes 3, artikli 53 lõikes 5, artikli 54 lõikes 2, artikli 61 lõikes 10, artikli 66 lõikes 3, artikli 68 lõikes 5, artikli 80 lõikes 4, artiklis 81 ning artikli 82 lõigetes 3 ja 4 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile seitsmeks aastaks alates 13. maist 2024. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne seitsmeaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad lõikes 2 osutatud artiklitega seotud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Lõikes 2 osutatud artiklite alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

*Artikkel 88*

**Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab põllumajandustoodete, veini ja piiritusjookide kvaliteedipoliitika komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

*Artikkel 89*

**Geograafiliste tähiste klassifikatsiooni käsitlevad üleminekusätted**

Enne 13. maid 2024 registreeritud või taotletud geograafiliste tähiste puhul toimib artikli 6 lõikes 1 osutatud klassifikatsioon vastavalt III lisas esitatud tabelile.

*Artikkel 90*

**Menetluses olevaid taotlusi ja registreeritud nimetusi käsitlevad üleminekusätted**

1. Enne 13. maid 2024 kohaldatavad normid jäävad kehtima geograafiliste tähiste registreerimistaotluste, tootespetsifikaadis tehtava liidu muudatuse heakskiitmise taotluste ja geograafiliste tähiste registreeringu tühistamise taotluste suhtes, kui komisjon on saanud taotlused kätte enne 13. maid 2024.

2. Nende taotluste suhtes, mille puhul geograafilise tähise registreerimistaotlus, tootespetsifikaadis tehtava liidu muudatuse heakskiitmise taotlus või geograafilise tähise registreeringu tühistamise taotlus avaldatakse vastuväidete esitamiseks *Euroopa Liidu Teatajas* pärast 13. maid 2024, kohaldatakse siiski artikleid 17 ja 19, artikli 20 lõikeid 1–5 ja artiklit 21.

3. Artikli 20 lõikes 7 osutatud üleminekuperioodi pikendamist käsitlevat sätet kohaldatakse ka 13. mail 2024 veel pooleli olevate üleminekuperioodide suhtes.

4. Artikli 29 lõiget 4 ei kohaldata nimetuste suhtes, mis on registreeritud või mille kohta on taotlus esitatud enne 13. maid 2024.

5. Enne 13. maid 2024 kohaldatavad normid jäävad kehtima garanteeritud traditsioonilise toote registreerimistaotluste, tootespetsifikaadis tehtava liidu muudatuse heakskiitmise taotluste ja garanteeritud traditsioonilise toote registreeringu tühistamise taotluste suhtes, kui komisjon on saanud taotlused kätte enne 13. maid 2024.

6. Nende taotluste suhtes, mille puhul garanteeritud traditsioonilise toote registreerimistaotlus, tootespetsifikaadis tehtava liidu muudatuse heakskiitmise taotlus või garanteeritud traditsioonilise toote registreeringu tühistamise taotlus avaldatakse vastuväidete esitamiseks *Euroopa Liidu Teatajas* pärast 13. maid 2024, kohaldatakse siiski artikleid 61–64.

*Artikkel 91*

**Üleminekusätted geograafiliste tähiste riigisisese vastuväite esitamise menetluse kohta**

Kohaldatakse järgmisi üleminekusätteid:

a) erandina käesoleva määruse artikli 84 punktist 3 kohaldatakse määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 96 lõike 3 teist lõiku kuni 31. detsembrini 2024;

b) erandina käesoleva määruse artikli 85 punktist 5 kohaldatakse määruse (EL) 2019/787 artikli 24 lõike 6 esimest lõiku kuni 31. detsembrini 2024;

c) erandina käesoleva määruse artiklist 94 kohaldatakse määruse (EL) nr 1151/2012 artikli 49 lõike 3 esimest lõiku kuni 31. detsembrini 2024.

*Artikkel 92*

**Üleminekusätted riiklike geograafiliste tähiste kohta**

1. Selliste toodete geograafilistele tähistele riigisisese õiguse alusel antud kaitse, mis ei kuulu määruse (EL) nr 1151/2012 kohaldamisalasse, kuid mis kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse, lõpeb 14. mail 2025, kui komisjonile ei esitata käesoleva määruse artikli 13 kohast registreerimistaotlust.

2. Kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud geograafilise tähise registreerimise taotlus esitatakse komisjonile enne nimetatud lõikes osutatud kuupäeva, lõpeb kõnealuse geograafilise tähise riiklik kaitse kuupäeval, mil komisjon teeb otsuse selle registreerimise kohta vastavalt artiklile 21. Kõnealuse taotluse suhtes ei kohaldata artiklit 10. Registreerimistaotluse tagasilükkamise korral jätkub riiklik kaitse kõigi õiguskaitsevahendite ammendumiseni, kui see on asjakohane. Pärast riikliku kaitse lõppemist taotleb asjaomane liikmesriik viivitamata vastava päritolunimetuse registreeringu tühistamist rahvusvahelise büroo rahvusvahelises registris.

*Artikkel 93*

**Registrite järjepidevus**

1. Kõik veini ja põllumajandustoodete päritolunimetused ja geograafilised tähised ning piiritusjookide geograafilised tähised, koos kõigi asjaomaste andmetega ning andmed menetluses olevate registreerimise, muutmise või registreeringu tühistamise taotluste kohta, mis on kantud määruse (EL) nr 1151/2012 artiklis 11, määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 104 ja määruse (EL) 2019/787 artiklis 33 osutatud vastavatesse geograafiliste tähiste registritesse 12. mail 2024, kantakse automaatselt liidu geograafiliste tähiste registrisse.

2. Kõik 12. mail 2024 määruse (EL) nr 1151/2012 artiklis 22 osutatud garanteeritud traditsiooniliste toodete registrisse kantud garanteeritud traditsioonilised tooted koos kõigi asjakohaste andmetega ning andmed menetluses olevate registreerimise, muutmise või registreeringu tühistamise taotluste kohta kantakse automaatselt liidu garanteeritud traditsiooniliste toodete registrisse.

*Artikkel 94*

**Kehtetuks tunnistamine**

Määrus (EL) nr 1151/2012 tunnistatakse kehtetuks.

*Artikkel 95*

**Vastavustabel**

Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele (EL) nr 1151/2012 ning käesoleva määruse artiklites 84 ja 85 osutatud väljajäetud sätetele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ning neid loetakse vastavalt käesoleva määruse IV lisas esitatud vastavustabelile.

*Artikkel 96*

**Delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide kehtetuks tunnistamine ja asendamine**

Komisjon tunnistab kehtetuks või asendab määruse (EL) nr 1151/2012 alusel või käesoleva määruse artiklites 84 ja 85 osutatud sätete alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid ulatuses, mis on vajalik nende vastavusse viimiseks käesolevas määruses sätestatud volitustega.

*Artikkel 97*

**Jõustumine ja kohaldamise kuupäev**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 13. maist 2024.

Artikli 10 lõikeid 4 ja 5, artikli 39 lõiget 1 ja artiklit 45 kohaldatakse siiski alates 1. jaanuarist 2025.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 11. aprill 2024

| *Euroopa Parlamendi nimel* | *Nõukogu nimel* |
|---|---|
| *eesistuja* | *eesistuja* |
| R. METSOLA | H. LAHBIB |

*I LISA*

**Artikli 5 lõike 1 punktis c osutatud põllumajandustooted**

Tooted

CN-rubriik 25.01 (sool)

CN-rubriik 32.03 (košenill)

CN-rubriik 33.01 (eeterlikud õlid)

CN-rubriigid 35.01–35.05 (valkained, modifitseeritud tärklis, liimid)

CN-rubriigid 41.01–41.03 (toornahad)

CN-rubriik 43.01 (toorkarusnahad)

CN-rubriik 45.01 (looduslik kork)

CN-rubriigid 50.01–50.03 (toorsiid ja siidijäägid)

CN-rubriigid 51.01–51.03 (vill ja loomakarvad)

CN-rubriigid 52.01–52.03 (toorpuuvill, puuvillajäätmed ja kraasitud või kammitud puuvill)

CN-rubriik 53.01 (toorlina)

CN-rubriik 53.02 (toorkanep)

*II LISA*

**Artiklis 51 osutatud toiduained ja põllumajandustooted**

Garanteeritud traditsioonilised tooted

a) valmistoit,

b) õlu,

c) šokolaad ja sellest valmistatud tooted,

d) leib,

e) valikpagaritooted ja koogid,

f) kondiitritooted,

g) küpsised ja muud pagaritooted,

h) taimeekstraktist valmistatud joogid,

i) pastatooted,

j) sool,

k) gaseeritud vesi,

l) kork.

*III LISA*

**Artiklis 89 osutatud klassifikaatori vastavustabel**

| Praegu kehtiv toodete klassifikaator | Kombineeritud nomenklatuuri rubriigid, mis vastavad praegu kehtivale toodete klassifikaatorile |
|---|---|
| Vein | CN 22 04 |
| Piiritusjoogid | CN 22 08 |
| Klass 1.1. Värske liha (ja rups) | CN 02 |
| Klass 1.2. Lihatooted (keedetud, soolatud, suitsutatud jne) | CN 16 |
| Klass 1.3. Juust | CN 04 06 |
| Klass 1.4. Muud loomsed saadused (munad, mesi, mitmesugused piimatooted (v.a võ) jne) | CN 04 |
| Klass 1.5. Õlid ja rasvad (võ, margariin, õli jne) | CN 15 |
| Klass 1.6. Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul | CN 07; CN 08; CN 10; CN 11; CN 20 |
| Klass 1.7. Värske kala, molluskid ja koorikloomad ning neist valmistatud tooted | CN 03; CN 16 |
| Klass 1.8. Aluslepingu I lisas loetletud muud tooted (vürtsid jne) | Klass 1.8 hõlmab kombineeritud nomenklatuuri erinevaid rubriike |
| Klass 2.1. Õlu | CN 22 03 |
| Klass 2.2. Šokolaad ja sellest valmistatud tooted | CN 18 06 |
| Klass 2.3. Leib, valikpagaritooted, koogid, kondiitritooted, küpsised ja muud pagaritooted | CN 19 05 |
| Klass 2.4. Taimeekstraktidest valmistatud joogid | CN 22 05; CN 22 06 |
| Klass 2.5. Pastatooted | CN 19 02 |
| Klass 2.6. Sool | CN 25 01 |
| Klass 2.7. Looduslikud kummivaigud ja vaigud | CN 13 01 |
| Klass 2.8. Sinepipasta | CN 21 03 |
| Klass 2.9. Hein | CN 12 14 90 |
| Klass 2.10. Eeterlikud õlid | CN 33 01 |
| Klass 2.11. Looduslik kork | CN 45 01 |

| Praegu kehtiv toodete klassifikaator | Kombineeritud nomenklatuuri rubriigid, mis vastavad praegu kehtivale toodete klassifikaatorile |
|---|---|
| Klass 2.12. Košenill | CN 32 03 |
| Klass 2.13. Lilled ja dekoratiivtaimed | CN 06 02; CN 06 03; CN 06 04 |
| Klass 2.14. Puuvill | CN 52 01 |
| Klass 2.15. Lambavill | CN 51 01 |
| Klass 2.16. Pajuvitsad | CN 14 01 |
| Klass 2.17. Ropsitud lina | CN 53 01 21 |
| Klass 2.18. Nahk | CN 41 |
| Klass 2.19. Karusnahk | CN 43 01 |
| Klass 2.20. Suled | CN 05 05 |
| Klass 2.21. Aromatiseeritud veinid | CN 22 05 |
| Klass 2.22. Muud alkohoolsed joogid | CN 22 06 |
| Klass 2.23. Meevaha | CN 15 21 90 |

*IV LISA*

**Vastavustabel**

| Käesolev määrus | Määrus (EL) nr 1151/2012 | Määrus (EL) nr 1308/2013 | Määrus (EL) 2019/787 |
|---|---|---|---|
| Artikkel 1 | — | — | — |
| Artikkel 2 | Artikkel 3 | Artikli 101 lõike 1 teine lõik | Artikli 3 lõiked 6 ja 7 |
| Artikkel 3 | — | — | — |
| Artikkel 4 | Artiklid 1 ja 4 | — | — |
| Artikkel 5 | Artikkel 2 | Artikli 99 lõige 3 | — |
| Artikkel 6 | — | — | — |
| Artikkel 7 | — | — | — |
| Artikkel 8 | — | — | — |
| Artikkel 9 | Artikli 49 lõige 1 | Artikkel 95, määruse (EL) nr 1308/2013 12. mail 2024 jõus olnud versioonis | Artikli 24 lõiked 1, 2 ja 3 ning lõike 4 teine lõik |
| Artikli 10 lõige 1 | Artikli 49 lõige 2 | Artikli 96 lõige 2 | Artikli 24 lõike 5 esimene lõik |
| Artikli 10 lõige 2 | Artikli 8 lõige 1 | Artikli 94 lõige 1, määruse (EL) nr 1308/2013 12. mail 2024 jõus olnud versioonis | Artikli 23 lõige 1, määruse (EL) 2019/787 12. mail 2024 jõus olnud versioonis |
| Artikli 10 lõige 3 | Artikli 49 lõige 2 | Artikli 96 lõike 3 esimene lõik | Artikli 24 lõike 5 teine lõik |
| Artikli 10 lõiked 4 ja 5 | Artikli 49 lõike 3 esimene lõik | Artikli 96 lõike 3 teine lõik | Artikli 24 lõike 6 esimene lõik |
| Artikli 10 lõige 6 | Artikli 49 lõige 4 | Artikli 96 lõike 5 esimene lõik | Artikli 24 lõike 7 esimene lõik |
| Artikli 10 lõige 7 | Artikli 49 lõige 4 | — | Artikli 24 lõike 7 teine ja kolmas lõik |
| Artikli 10 lõige 8 | — | — | Artikli 24 lõike 4 kolmas lõik |
| Artikkel 11 | Artikkel 9 | — | Artikkel 25 |
| Artikkel 12 | — | — | — |
| Artikli 13 lõige 1 | Artikli 8 lõige 2 ja artikli 49 lõike 4 esimene lõik | Artikli 96 lõike 5 teine ja kolmas lõik | Artikli 23 lõige 2, määruse (EL) 2019/787 12. mail 2024 jõus olnud versioonis, ja artikli 24 lõike 7 esimene ja neljas lõik |
| Artikli 13 lõige 2 | Artikli 8 lõige 1 | — | Artikli 23 lõige 1, määruse (EL) 2019/787 12. mail 2024 jõus olnud versioonis |
| Artikli 13 lõige 3 | — | — | — |
| Artikli 13 lõige 4 | Artikli 49 lõige 6 | — | Artikli 24 lõige 9 |
| Artikli 13 lõige 5 | Artikli 49 lõige 7 | — | — |

| Käesolev määrus | Määrus (EL) nr 1151/2012 | Määrus (EL) nr 1308/2013 | Määrus (EL) 2019/787 |
|---|---|---|---|
| Artikkel 14 | — | — | — |
| Artikli 14 lõige 2 | Artikli 49 lõige 5 | — | Artikli 24 lõige 8 |
| Artikli 14 lõige 3 | — | — | Artikli 24 lõike 4 teine lõik |
| Artikli 14 lõige 4 | Artikli 50 lõike 1 kolmas lõik | Artikli 97 lõige 1 | Artikli 26 lõike 1 teine lõik |
| Artikli 15 lõiked 1, 2 ja 3 | Artikli 50 lõige 1 | Artikli 97 lõige 2 | Artikli 26 lõike 1 esimene lõik |
| Artikli 15 lõige 4 | Artikli 50 lõige 2 | Artikli 96 lõike 4 esimene lõik | Artikli 26 lõige 2 |
| Artikli 16 lõige 1 | Artikli 49 lõige 8 | Artikli 96 lõige 6 | — |
| Artikli 16 lõiked 2, 3 ja 4 | Artikli 50 lõige 3 | Artikli 97 lõige 3 | — |
| Artikkel 17 | Artikkel 51 | Artikkel 98 | Artikkel 27 |
| Artikkel 18 | — | — | — |
| Artikkel 19 | Artikkel 10 | — | Artikkel 28 |
| Artikkel 20 | Artikkel 15 | — | Artikkel 29 |
| Artikli 21 lõige 1 | Artikli 52 lõige 1 | Artikli 97 lõike 4 teine lõik | Artikli 30 lõige 1 |
| Artikli 21 lõiked 2, 3 ja 5 | Artikli 52 lõiked 2, 3 ja 4 | Artikli 99 lõiked 1 ja 2 | Artikli 30 lõiked 2, 3 ja 4 |
| Artikli 21 lõige 4 | — | — | — |
| Artikkel 22 | Artikkel 11 | Artikkel 104 | Artikkel 33 |
| Artikkel 23 | — | — | — |
| Artikkel 24 | Artikkel 53 | Artikkel 105 | Artikkel 31 |
| Artikkel 25 | Artikkel 54 | Artikkel 106 | Artikkel 32 |
| Artikkel 26 | Artikkel 13 | Artikkel 103 | Artikkel 21 |
| Artikkel 27 | — | — | — |
| Artikli 28 lõige 1 | Artikli 6 lõige 1 | Artikli 101 lõike 1 esimene lõik | Artikli 35 lõike 1 esimene lõik |
| Artikli 28 lõige 2 | Artikli 41 lõige 2 | Artikli 101 lõike 1 kolmas lõik | Artikli 35 lõike 2 teine lõik |
| Artikli 29 lõiked 1 ja 2 | Artikli 6 lõige 3 | Artikli 100 lõiked 1 ja 2 | Artikli 34 lõiked 1 ja 2 |
| Artikli 29 lõiked 3 ja 4 | — | — | — |
| Artikkel 30 | Artikli 6 lõige 4 | Artikli 101 lõige 2 | Artikli 35 lõige 2 |
| Artikli 31 lõiked 1, 2 ja 3 | Artikkel 14 | Artikkel 102 | Artikkel 36 |
| Artikli 31 lõige 4 | — | — | — |
| Artikli 31 lõige 5 | Artikli 12 lõige 5 | — | — |
| Artikkel 32 | Artikkel 45 | — | — |
| Artikkel 33 | — | — | — |
| Artikkel 34 | — | — | — |
| Artikkel 35 | — | — | — |
| Artikkel 36 | Artikli 12 lõige 1 ja artikkel 46 | — | — |

| Käesolev määrus | Määrus (EL) nr 1151/2012 | Määrus (EL) nr 1308/2013 | Määrus (EL) 2019/787 |
|---|---|---|---|
| Artikli 37 lõige 1 | Artikkel 44 | — | Artikkel 16 |
| Artikli 37 lõige 2 | Artikli 12 lõige 2 | — | — |
| Artikli 37 lõige 3 | Artikli 12 lõige 3 | — | — |
| Artikli 37 lõige 4 | — | — | — |
| Artikli 37 lõige 5 | — | — | — |
| Artikli 37 lõige 6 | Artikli 12 lõige 3 | — | — |
| Artikli 37 lõige 7 | — | — | — |
| Artikli 37 lõige 8 | — | — | — |
| Artikli 37 lõige 9 | Artikli 12 lõige 4 | — | — |
| Artikli 37 lõige 10 | Artikli 12 lõige 6 | — | — |
| Artikli 37 lõige 11 | Artikli 12 lõige 7 | — | — |
| Artikli 38 lõige 1 | Artikkel 35 | — | — |
| Artikli 38 lõige 2 | Artikli 36 lõige 3 | — | — |
| Artikli 39 lõige 1 | — | — | Artikli 38 lõige 1 |
| Artikli 39 lõige 3 | Artikli 37 lõige 1 | — | Artikli 38 lõige 2 |
| Artikli 39 lõige 4 | Artikli 37 lõige 2 | — | Artikli 38 lõige 3 |
| Artikli 39 lõige 6 | — | — | Artikli 38 lõike 2 teine lõik |
| Artikli 39 lõige 7 | — | — | Artikli 38 lõike 2 kolmas lõik |
| Artikli 40 lõige 1 | — | — | Artikli 38 lõike 4 esimene lõik |
| Artikli 40 lõige 2 | Artikli 37 lõige 3 | — | Artikli 38 lõike 4 teine lõik |
| Artikkel 41 | Artikkel 39 | — | Artikli 38 lõige 5 |
| Artikli 42 lõige 1 | — | — | Artikli 39 lõike 2 teine lõik |
| Artikli 42 lõige 2 | — | — | Artikli 39 lõige 1 |
| Artikli 42 lõige 3 | Artikli 13 lõige 3 | — | Artikli 39 lõike 2 esimene lõik |
| Artikli 42 lõiked 4 ja 5 | — | — | — |
| Artikkel 43 | — | — | — |
| Artikkel 44 | — | — | — |
| Artikkel 45 | — | — | — |
| Artikli 46 lõige 1 | Artikli 5 lõige 1 | — | — |
| Artikli 46 lõige 2 | Artikli 5 lõige 2 | — | — |
| Artikli 46 lõige 3 | Artikli 5 lõige 3 | — | — |
| Artikli 47 lõige 5 | Artikli 5 lõike 4 teine ja kolmas lõik | — | — |
| Artikli 48 lõiked 1 ja 2 | Artikli 6 lõige 2 | — | — |
| Artikli 48 lõige 3 | Artikli 42 lõige 1 | — | — |

| Käesolev määrus | Määrus (EL) nr 1151/2012 | Määrus (EL) nr 1308/2013 | Määrus (EL) 2019/787 |
|---|---|---|---|
| Artikli 48 lõige 4 | Artikli 42 lõige 2 | — | — |
| Artikkel 49 | Artikkel 7 | — | — |
| Artikli 50 lõige 1 | Artikli 8 lõike 1 punkt c | — | — |
| Artikli 50 lõige 2 | Artikli 49 lõike 7 teine lõik | — | — |
| Artikkel 51 | Artikli 2 lõike 1 esimene lõik | — | — |
| Artikkel 52 | Artikkel 17 | — | — |
| Artikkel 53 | Artikkel 18 | — | — |
| Artikkel 54 | Artikkel 19 | — | — |
| Artikkel 55 | Artikkel 45 | — | — |
| Artikli 56 lõige 1 | Artikli 49 lõige 1 | — | — |
| Artikli 56 lõige 2 | Artikli 20 lõige 1 | — | — |
| Artikli 56 lõige 3 | Artikli 49 lõiked 2 ja 3 ning lõike 4 esimene lõik | — | — |
| Artikli 56 lõige 4 | Artikli 49 lõike 4 teine ja kolmas lõik | — | — |
| Artikli 57 lõige 1 | Artikli 20 lõike 1 punkt b ja artikli 20 lõike 2 punkt a | | |
| Artikli 57 lõike 1 punkt a | Artikli 20 lõike 2 punkt b | — | — |
| Artikli 57 lõige 3 | Artikli 49 lõike 7 teine lõik | — | — |
| Artikkel 58 | — | — | — |
| Artikkel 59 | Artikli 50 lõiked 1 ja 2 | — | — |
| Artikkel 60 | Artikli 50 lõige 3 | — | — |
| Artikkel 61 | Artikkel 51 | — | — |
| Artikkel 62 | Artikkel 21 | — | — |
| Artikkel 63 | Artikkel 24a | — | — |
| Artikkel 64 | Artikkel 52 | — | — |
| Artikkel 65 | Artikkel 22 | — | — |
| Artikkel 66 | Artikkel 53 | — | — |
| Artikkel 67 | Artikkel 54 | — | — |
| Artikkel 68 | Artikkel 24 | — | — |
| Artikkel 69 | — | — | — |
| Artikkel 70 | Artikli 23 lõiked 2, 3 ja 4 | — | — |
| Artikli 71 lõige 1 | Artikli 23 lõige 1 | — | — |
| Artikli 71 lõige 2 | Artikli 46 lõige 1 | — | — |
| Artikli 72 lõige 1 | Artikli 36 lõige 3 | — | — |
| Artikli 72 lõige 6 | Artikli 37 lõike 1 esimene lõik | — | — |

| Käesolev määrus | Määrus (EL) nr 1151/2012 | Määrus (EL) nr 1308/2013 | Määrus (EL) 2019/787 |
|---|---|---|---|
| Artikli 72 lõike 7 esimene lõik | Artikli 37 lõige 2 | — | — |
| Artikli 72 lõike 7 teine lõik | Artikli 37 lõike 1 teine lõik | — | — |
| Artikli 72 lõige 9 | Artikli 37 lõige 3 | — | — |
| Artikkel 73 | Artikkel 39 | — | — |
| Artikkel 74 | — | — | — |
| Artikkel 75 | — | — | — |
| Artikkel 76 | — | — | — |
| Artikkel 77 | — | — | — |
| Artikkel 78 | Artikkel 27 | — | — |
| Artikkel 79 | Artikkel 28 | — | — |
| Artikkel 80 | Artikkel 29 | — | — |
| Artikkel 81 | Artikkel 30 | — | — |
| Artikkel 82 | Artikkel 31 | — | — |
| Artikli 83 lõiked 1, 2 ja 3 | Artikkel 33 | — | — |
| Artikli 83 lõige 4 | Artikkel 34 | — | — |
| Artikkel 84 | — | — | — |
| Artikkel 85 | — | — | — |
| Artikkel 86 | — | — | — |
| Artikkel 87 | Artikkel 56 | — | — |
| Artikkel 88 | Artikkel 57 | — | — |
| Artikkel 89 | — | — | — |
| Artikkel 90 | — | — | — |
| Artikkel 91 | — | — | — |
| Artikkel 92 | — | — | — |
| Artikkel 93 | Artikkel 58 | — | — |
| Artikkel 94 | — | — | — |
| Artikkel 95 | — | — | — |
| Artikkel 96 | Artikkel 59 | — | — |
| I lisa | I lisa punkt I | — | — |
| II lisa | I lisa punkt II | — | — |
| III lisa | — | — | — |